

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

20 JANUARI 1953.

20 JANVIER 1953.

BEGROTING

van het Ministerie van Openbaar Onderwijs
voor het dienstjaar 1953.

BUDGET

du Ministère de l'Instruction Publique
pour l'exercice 1953.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
HET OPENBAAR ONDERWIJS (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VERBIST.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)
PAR M. VERBIST.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

MESDAMES, MESSIEURS,

Gedurende drie vergaderingen onderzocht uw Commissie voor het Openbaar Onderwijs de begroting voor het jaar 1953.

Bij de aanvang der bespreking gaf de heer Minister een overzicht van de evolutie der schoolbevolking in de Staatsscholen, de provinciale scholen, de gemeente- en de vrije scholen.

In volgende tabellen wordt deze ontwikkeling aangegeven :

Votre Commission de l'Instruction Publique a consacré trois séances à l'examen du budget de l'exercice 1953.

Avant d'aborder l'examen, M. le Ministre donna un aperçu de l'évolution de la population scolaire dans les écoles de l'Etat, les écoles provinciales, communales et libres.

Cette évolution ressort des tableaux ci-après :

Bijlagen aan dit verslag zullen later rondgedeeld worden.

Des annexes à ce rapport seront distribuées ultérieurement.

Zie :

Voir :

4-XVIII : Begroting.
46 : Amendement.

4-XVIII : Budget.
46 : Amendement.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

20 JANUARI 1953.

20 JANVIER 1953.

BEGROTING

van het Ministerie van Openbaar Onderwijs
voor het dienstjaar 1953.

BUDGET

du Ministère de l'Instruction Publique
pour l'exercice 1953.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
HET OPENBAAR ONDERWIJS (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VERBIST.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)
PAR M. VERBIST.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

MESDAMES, MESSIEURS,

Gedurende drie vergaderingen onderzocht uw Commissie voor het Openbaar Onderwijs de begroting voor het jaar 1953.

Bij de aanvang der bespreking gaf de heer Minister een overzicht van de evolutie der schoolbevolking in de Staatsscholen, de provinciale scholen, de gemeente- en de vrije scholen.

In volgende tabellen wordt deze ontwikkeling aan-gegeven :

(1) Samenstelling van de Commissie : de heren Heyman, voorzitter; Berghmans, Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren De Clerck, Dujardin, (Henri), Eneman, Gaspar, Loos, Peeters (Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Vanden Berghe (Albert), Verbist, Verlackt. — Bracops, Collard, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Dejardin (Georges), Eckelers, Mevr. Groesser-Schroyens, de heren Hoyaux, Huysmans, Vercauteren. — Destenay, Mundeleer.

Zie :

4-XVIII : Begroting.
46 : Amendement.

Votre Commission de l'Instruction Publique a consacré trois séances à l'examen du budget de l'exercice 1953.

Avant d'aborder l'examen, M. le Ministre donna un aperçu de l'évolution de la population scolaire dans les écoles de l'Etat, les écoles provinciales, communales et libres.

Cette évolution ressort des tableaux ci-après :

(1) Composition de la Commission : MM. Heyman, président; Berghmans, Mme Craeybeckx-Orij, MM. De Clerck, Dujardin (Henri), Eneman, Gaspar, Loos, Peeters (Lode), Mme Van Daele-Huys, MM. Vanden Berghe (Albert), Verbist, Verlackt. — Bracops, Collard, Mme Copée-Gerbinet, MM. Dejardin (Georges), Eckelers, Mme Groesser-Schroyens, MM. Hoyaux, Huysmans, Vercauteren. — Destenay, Mundeleer.

Voir :

4-XVIII : Budget.
46 : Amendement.

Evolutie van de schoolbevolking. — Staat.

Evolution de la population scolaire. — Etat.

		1947-1948	1948-1949	1949-1950	1950-1951	1951-1952	1952-1953	
11/21								
31	Oefenscholen voor Bewaar-							
41	schoolonderwijzeressen N. O.	353	415	518	585	678	—	Ecoles gard. d'applic. E. N.
	Bewaarschoolafdelingen M. O.	164	2.146	3.434	4.659	5.428	5.725	Sections Froebel E. M.
	Totalen	517	2.561	3.952	5.244	6.106	—	Totaux.
32	Lagere oefenscholen N. O. ...	2.890	2.910	2.949	3.167	3.484	—	Ecoles prim. d'applic. E. N.
42	Voorbereid. Afdelingen M. O.	30.649	33.634	37.381	39.243	40.368	44.196	Sections préparatoires E. M.
	Totalen	33.539	36.544	40.330	42.410	43.852	—	Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen	161	216	256	360	475	—	Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	1.184	1.220	1.343	1.463	1.640	—	Ecoles normales primaires.
	Middelbare Normaalscholen ...	362	392	629	813	968	—	Ecoles normales moyennes.
	Totalen	1.707	1.828	2.228	2.636	3.083	—	Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	43.195	46.479	52.613	56.393	58.102	59.427	Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	8.491	9.553	16.116	17.289	—	Enseignement technique.
66	Hoger Onderwijs	6.336	6.205	6.653	6.741	6.997	—	Enseignement supérieur.
	Algemene totalen	85.294	—	115.329	—	135.429	—	Totaux généraux.

Evolutie van de schoolbevolking. — Provinciale.

Evolution de la population scolaire. — Provincial.

11/21								
31	Oefenschool voor Bewaar-	—	—	—	—	—	—	Ecoles gard. d'applic. E. N.
	schoolonderwijzeressen N. O.	—	—	—	—	—	—	Totaux.
32	Lagere oefenschool N. O. ...	—	—	—	—	—	—	Ecoles prim. d'applic. E. N.
42	Voorbereid. Afdelingen M. O.	25	30	45	30	39	52	Section Préparatoire E. M.
	Totalen	—	—	—	—	—	—	Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen	28	33	51	83	113	—	Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	358	427	451	532	583	—	Ecoles normales primaires.
	Totalen	386	460	502	615	696	—	Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	—	592	598	608	656	635	Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	17.180	19.425	19.612	19.604	—	Enseignement technique.
	Algemene totalen	—	—	20.519	—	21.691	—	Totaux généraux.

Evolutie van de schoolbevolking. — Gemeentelijke.

Evolution de la population scolaire. — Communal.

11/21	Bewaarscholen	71.779	77.498	85.008	87.612	95.616	—	Ecoles gardiennes.
31	Oefenscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen N. O.		begrepen in bovenstaande cijfers					Ecoles gard. d'applic. E. N.
41	Bewaarschoolafdelingen M. O.	79	147	156	152	142	132	Sections Froebel E. M.
	Totalen	71.858	77.645	85.164	87.764	95.758	—	Totaux.
22	Lagere scholen	346.401	337.795	334.390	336.789	339.250	—	Ecoles primaires.
32	Lagere oefenscholen N. O. ...		begrepen in de cijfers van bovenstaande regel					Ecoles prim. d'applic. E. N.
42	Voorbereid. Afdelingen M. O.	1.701	1.311	1.366	1.419	1.499	1.690	Sections préparatoires E. M.
	Totalen	348.102	339.106	335.756	338.208	340.749	—	Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen	57	75	98	147	164	226	Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	688	745	805	935	988	—	Ecoles normales primaires.
	Middelbare Normaalscholen ...	191	148	187	217	239	—	Ecoles normales moyennes.
	Totalen	936	968	1.090	1.299	1.391	—	Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	6.855	5.581	5.294	4.909	5.149	5.461	Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	72.754	70.363	67.873	65.753	—	Enseignement technique.
	Algemene totalen	427.751	—	497.667	—	—	—	Totaux généraux.

Evolutie van de schoolbevolking. — Vrije.

Evolution de la population scolaire. — Libre.

		1947-1948	1948-1949	1949-1950	1950-1951	1951-1952	1952-1953	
11/21	Bewaarscholen	180.187	194.766	204.783	209.477	220.038		Ecoles gardiennes.
31	Oefenscholen voor Bewaar- schoolonderwijzeressen N. O.	begrepen in bovenstaande cijfers comprises dans les chiffres ci-dessus						Ecoles gard. d'applic. E. N.
	Totalen	—	—	—	—	—		Totaux.
22	Lagere Scholen	442.243	433.027	433.893	433.179	445.138		Ecoles primaires.
32	Lagere oefenscholen N. O. ...	begrepen in de cijfers van bovenstaande regel comprises dans les chiffres de la ligne ci-dessus						Ecoles prim. d'applic. E. N.
	Totalen	—	—	—	—	—		Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar- schoolonderwijzeressen	839	899	1.177	1.615	2.144		Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	5.994	6.068	6.218	6.521	7.120		Ecoles normales primaires.
	Middelbare Normaalscholen ...	684	802	782	886	1.032		Ecoles normales moyennes.
	Totalen	7.517	7.769	8.177	9.022	10.296		Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	65.918	—	56.633	—	70.368		Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	133.867	163.927	166.464	151.600		Enseignement technique.
66	Hoger Onderwijs	12.408	13.539	12.885	12.397	13.723		Enseignement supérieur.
	Algemene totalen	—	—	—	—	—		Totaux généraux.

* * *

* * *

Nadien gaf de heer Minister een overzicht van de gebeurlijke evolutie van de schoolbevolking der kinderen onderworpen aan de leerplicht. Onderstaande tabellen en grafiek geven daarvan een duidelijk beeld:

Vermoedelijke evolutie van het getal
leerplichtige kinderen.

Geboorten.

1935	127.405	1941	199.805
1936	126.710	1942	107.765
1937	127.506	1943	122.374
1938	132.345	1944	126.062
1939	128.758	1945	129.503
1940	111.520	1946	151.635

Ensuite, M. le Ministre donna un aperçu de l'évolution probable de la population scolaire des enfants en âge de scolarité. Cette évolution apparaît clairement dans les tableaux et le graphique ci-après :

Evolution probable de la population scolaire
en âge de scolarité.

Naissances.

1947	148.828
1948	149.030
1949	146.369
1950	144.316
1951	140.906

Bevolking der lagere scholen.

Population des écoles primaires.

Schooljaar Année scolaire	Aantal leerplichtige kinderen Geboorten Nombre des enfants soumis à l'O. S. Naissances	Verschillen Différences	Schoolbevolking (Eigenlijke lagere school) Population scolaire (Ecole primaire proprement dite)	Verschillen Différences
1	2	3	4 (1)	5
1948-1949	961.814		770.822 (*)	
1949-1950	956.783	— 5.031	768.283 (*)	— 2.539
1950-1951	956.135	— 648	769.968 (*)	+ 1.685
1951-1952	958.132	+ 1.997	784.398 (*)	+ 14.430
1952-1953	977.422	+ 19.290	800.117	+ 15.719
1953-1954	997.492	+ 20.070	816.546	+ 16.429
1954-1955	1.035.002	+ 37.530	847.252	+ 30.706
1955-1956	1.081.566	+ 46.564	885.369	+ 38.117
1956-1957	1.118.117	+ 36.552	915.290	+ 29.921
1957-1958	1.136.649	+ 18.532	930.460	+ 15.170

(1) De met een (*) gemerkte cijfers in kolom 4 van de tabel werden uit de jaarlijkse statistiek overgenomen. De andere zijn het resultaat van een schatting, gedaan op basis van de geboortestatistiek.
Schoolbevolking = ongeveer 81,8 % van het aantal geboorten over een periode van 8 jaar.

(1) Les chiffres marqués d'un (*) dans la colonne 4 du tableau sont repris de la statistique annuelle. Les autres sont le résultat d'une estimation établie d'après la statistique des naissances.
Population scolaire = environ 81,8 % des naissances d'une période de 8 années.

Bevolking der bewaarscholen.

Population des écoles gardiennes.

Schooljaar — Année scolaire	Geboorten (voor 3 opeenvolgende jaren) — Naissances (pour 3 années consécutives)	Verschillen — Différences	Schoolbevolking — Population scolaire	Verschillen — Différences
1948-1949	377.939		272.264 (*)	
1949-1950	407.200	+ 29.261	289.791 (*)	+ 17.527
1950-1951	429.960	+ 22.766	297.089 (*)	+ 7.298
1951-1952	449.493	+ 19.527	315.654 (*)	+ 18.565
1952-1953	444.227	— 5.266	311.936	— 3.718
1953-1954	439.715	— 4.512	308.767	— 3.169
1954-1955	431.591	— 8.124	303.063	— 5.704

Wie de hiernavolgende tabel aandachtig onderzoekt, kan er een diagram uit afleiden, waaruit de slinking van de bevolking der lagere scholen blijkt, evenals de herleving die reeds tot uiting komt en die steeds duidelijker naar voren zal treden in de loop der eerstvolgende jaren. Van 800.000 leerlingen op 31 December 1952 zal de bevolking klimmen tot 930.000 op 31 December 1957. De vermeerdering (130.000 leerlingen) stemt ongeveer overeen met 5.200 klassen.

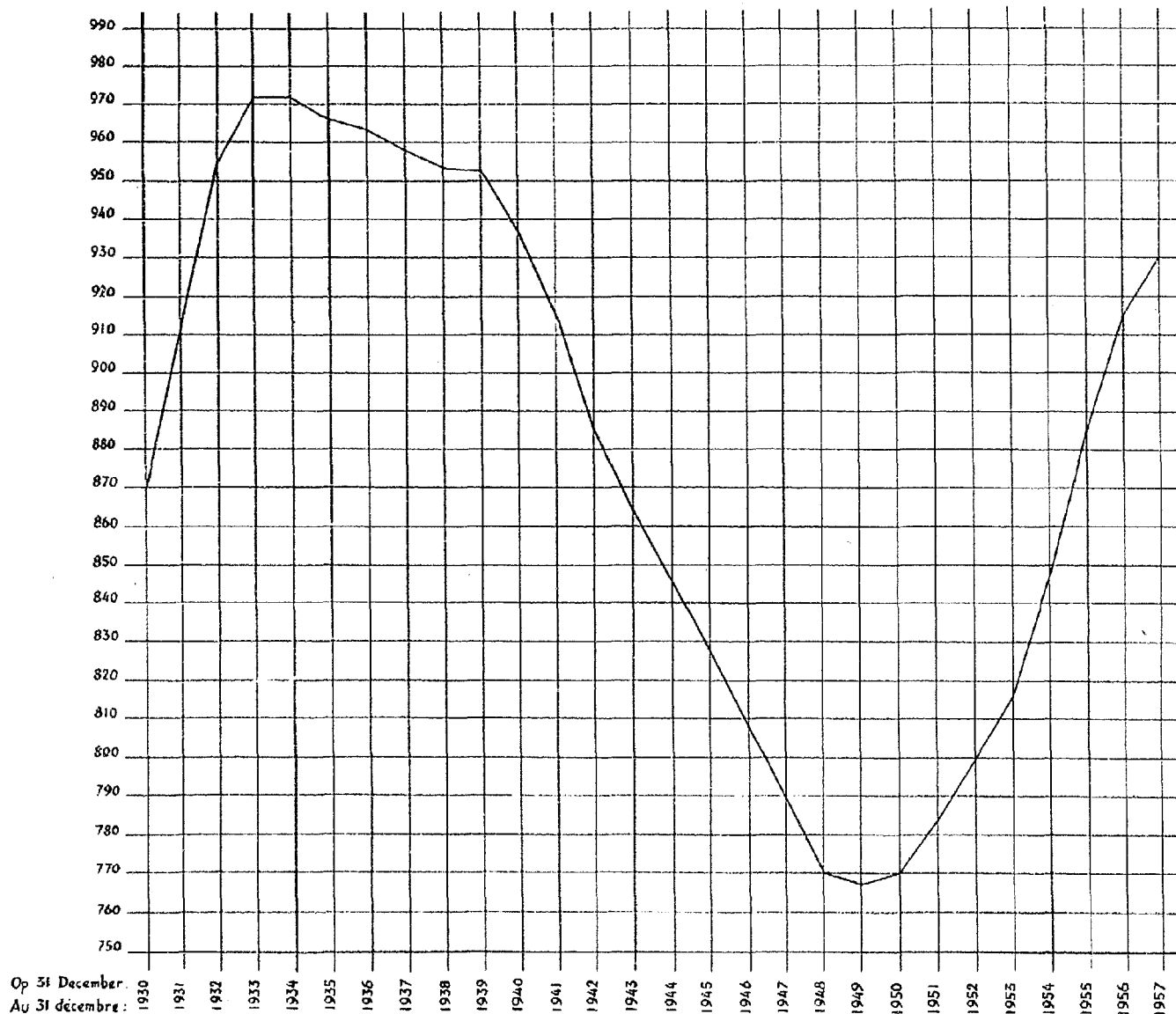
Bevolking der gemeentelijke, aangenomen
en aanneembare lagere scholen.

Aantal leerlingen in duizendtallen uitgedrukt.

En examinant attentivement le tableau ci-après, on peut en déduire un diagramme qui indique le fléchissement de la population des écoles primaires ainsi que le redressement qui se manifeste déjà et qui ira en s'accroissant au cours des prochaines années. De 800.000 élèves au 31 décembre 1952, la population passera à 930.000 au 31 décembre 1957. L'augmentation (130.000 élèves) représente approximativement 5.200 classes.

Population des écoles primaires communales,
adoptées et adoptables.

Nombre d'élèves exprimé en milliers.

Ten slotte gaf de heer Minister een ontleding van de begroting, waarbij we kunnen onderscheiden: algemene beschouwingen en de eigenlijke analyse van de begroting.

A. — ALGEMENE BESCHOUWINGEN.

Zo men het begrotingsontwerp voor 1953 vergelijkt met de begroting voor 1952, zoals ze aanvankelijk ingediend en door de Kamers aangenomen werd (t. t. z. zonder de twee bijbladen), vindt men:

Voor 1952: 7.200 miljoen.
Voor 1953: 7.778 miljoen.

Hoe is die vermeerdering met ongeveer 578 miljoen te verklaren?

Ze wordt in hoofdzaak door de volgende redenen verantwoord (allerlei detailpunten werden terzijde gelaten):

- a) Perequatie der wedden van het Rijkspersoneel, inzonderheid van het onderwijzend personeel, perequatie die in 1953 voor het eerst in de begroting van het departement opgenomen wordt ... 150 miljoen;
- b) Lager Onderwijs: aanpassing van de in 1951 verwezenlijkte perequatie der onderwijzerswedden ... 80 miljoen;
- c) Normaalonderwijs: toepassing over gans het jaar van de organieke wet van 1952, die in 1952 slechts gedurende 4 maanden toegepast werd ... 35 miljoen;
- d) Technisch Onderwijs: perequatie van de wedden voor het erkend technisch onderwijs, als gevolg van de perequatie der wedden van het Rijkspersoneel + verhoging van subsidies ingevolge vroeger genomen maatregelen ... 250 miljoen.

* * *

In werkelijkheid vertegenwoordigen die verhogingen, vergeleken met 1952, geen aanzienlijke uitgaven, gegrond op nieuwe beginselen, want de meeste van bovenstaande posten komen reeds voor in het 1st en 2nd bijblad voor 1952, waarvan het eerste werd aangenomen en het tweede zal worden ingediend.

Inderdaad:

- a) de perequatie der wedden van het Rijkspersoneel komt voor in het 2de bijblad ingevolge overschrijving, naar de departementen, van de globale kredieten die oorspronkelijk, in 1952, uitgetrokken waren op de begroting van de diensten van de Eerste-Minister;
- b) voor het Lager Onderwijs komen 80 miljoen voor in het 2de bijblad;
- c) voor het Technisch Onderwijs zijn 110 miljoen voorzien in het 1st bijblad, zijnde het gevolg van de toepassing van vroeger besliste maatregelen.

In het 2de bijblad wordt niets voorzien.

Nochtans zouden er normaal moeten in voorkomen: 190 miljoen voor perequatie-achterstallen 1951-1952 van het personeel van het aangenomen technisch onderwijs. Dat vraagstuk zal een andere oplossing krijgen, zoals verder wordt uiteengezet.

Het blijkt dus, van algemeen politiek standpunt uit beschouwd, dat de begroting van het Ministerie van Openbaar Onderwijs voor 1953 eigenlijk een pauze-begroting is, en zelfs een crisisbegroting! Zij voorziet geen nieuwe en merkelijke voordelen.

Pour finir, M. le Ministre a fait un exposé du budget, comprenant des considérations générales et l'analyse proprement dite.

A. — CONSIDERATIONS GENERALES.

Si l'on compare le projet de budget pour 1953 avec le budget de 1952 tel qu'il fut déposé et voté par les Chambres (c'est-à-dire sans les 2 feuillets de crédits supplémentaires), on relève:

Pour 1952: 7.200 millions.
Pour 1953: 7.778 millions.

Comment s'explique cette majoration d'environ 578 millions?

Elle se justifie en ordre principal par les raisons suivantes (en négligeant divers points de détail):

- a) Péréquation des traitements du personnel de l'Etat, notamment du personnel enseignant, laquelle apparaît pour la première fois au budget du département en 1953 ... 150 millions;
- b) Enseignement primaire: adaptation de la péréquation des traitements des instituteurs réalisée en 1951 ... 80 millions;
- c) Enseignement normal: application pour toute l'année de la loi organique de 1952, qui, en 1952, n'a été appliquée que pendant 4 mois ... 35 millions;
- d) Enseignement technique: péréquation des traitements de l'enseignement technique agréé, consécutive à la péréquation des traitements du personnel de l'Etat, plus majoration de subsides résultant de mesures antérieures ... 250 millions.

* * *

En réalité, par rapport à 1952, ces majorations ne représentent pas de dépenses importantes basées sur des principes nouveaux, car la plupart des postes indiqués ci-dessus figurent déjà aux 1er et 2me feuillets pour 1952, dont le premier a été voté et dont le second sera déposé prochainement.

En effet:

- a) la péréquation des traitements du personnel de l'Etat figure au 2me feuillet du fait du virement aux départements, des crédits globaux prévus primitivement, en 1952, au budget des Services du Premier Ministre;
- b) pour l'Enseignement primaire: 80 millions sont prévus au 2nd feuillet;
- c) pour l'Enseignement technique: 110 millions sont prévus au 1er feuillet, par suite de l'application de mesures décidées antérieurement.

Quant au 2nd feuillet, rien n'est prévu.

Devraient cependant normalement y figurer: 190 millions pour des arriérés de péréquation 1951-1952 destinés au personnel de l'enseignement technique agréé. Ce problème recevra une solution différente, comme il est exposé plus loin.

Il apparaît donc, du point de vue de la politique générale, qu'en réalité, le budget du Ministère de l'Instruction publique pour 1953 est un budget de pause, voire un budget de crise! Il ne prévoit pas d'avantages nouveaux et notables.

noch voor het officieel onderwijs,
noch voor het vrij onderwijs.

Evenmin wordt daarin rekening gehouden met de mogelijkheid van grote ontwikkelingen van de culturele politiek in ons land.

Die pauze is te wijten aan de algemene toestand, aan de weerslag van de militaire uitgaven op de openbare financiën en aan de beperkingen die, derhalve, vereist zijn voor alle burgerlijke uitgaven. Dat moet betreurd worden, want de opvoedkundige en culturele behoeften worden steeds groter, en men moet zo spoedig mogelijk opnieuw de stijgende lijn volgen waardoor aan de uitgaven voor de opvoeding en cultuur een ruimer deel wordt toegekend van de Rijksbegroting en van het nationaal inkomen.

B. — ONTLEDING VAN DE BEGROTING.

Na die algemene beschouwingen, is het wel van belang, sectie per sectie, doch in een zeer synthetische vorm, de verschillende hoofdstukken van de begroting te bespreken, om nadruk te leggen op de ontwikkeling van de kredieten in vergelijking met het vorige jaar, en vooral om de punten aan te stippen waar, in weerwil van de omstandigheden, een beperkte doch werkelijke inspanning werd gedaan om de ontwikkeling van onze culturele politiek in de hand te werken.

SECTIE I. — Eigenlijk Ministerie.

- a) oorspronkelijke begroting voor 1952... 145 miljoen;
- b) begroting voor 1952 + 2 bijbladen ... 160 miljoen;
- c) begroting voor 1953 ... 158 miljoen.

Op te merken valt een vermindering van de globale uitgaven voorzien voor 1952.

Te onderlijnen : art. 28/8 — *Opvoedingsfilms* : gaat over van 6,5 miljoen tot 9 miljoen.

Verantwoording : het is volstrekt nodig in het onderwijs de opvoeding door de film te ontwikkelen, die in alle landen een steeds ruimere plaats inneemt.

SECTIE II. — Lager Onderwijs.

- a) aanvankelijke begroting 1952 ... 3.368 miljoen;
- b) begroting 1952 + 2 bijbladen ... 3.457 miljoen;
- c) begroting 1953 ... 3.454 miljoen.

De kredieten werden er strikt gehandhaafd binnen de grenzen van de globale uitgaven die voor 1952 in het vooruitzicht werden gesteld.

SECTIE III. — Normaalonderwijs.

- a) aanvankelijke begroting 1952 ... 166 miljoen;
- b) begroting 1952 + 2 bijbladen ... 191 miljoen; (perequatie der wedden + aanpassing in verband met de toepassing, op 1 September 1952, van de nieuwe organieke wet);
- c) begroting 1953 ... 214 miljoen.

ni pour l'enseignement officiel,
ni pour l'enseignement libre.

Il n'y est également pas tenu compte de la possibilité de grands développements de la politique culturelle dans notre pays.

Ce temps d'arrêt s'explique en raison de la situation générale, de l'incidence des dépenses militaires sur les finances publiques et des restrictions qui s'imposent, en conséquence, pour toutes les dépenses civiles. On doit le déplorer, car les besoins éducatifs et culturels ne cessent de croître et il faudrait reprendre, le plus tôt possible, la marche ascensionnelle qui doit accorder aux dépenses d'éducation et de culture une part plus grande du budget de l'Etat et du revenu national.

B. — ANALYSE DU BUDGET.

Après ces considérations générales, il est intéressant de reprendre, section par section, mais sous une forme très synthétique, les divers chapitres du budget, pour faire ressortir l'évolution des crédits par rapport à l'année dernière, et surtout pour y souligner les points où, en dépit des circonstances, un effort limité mais réel a été fait pour favoriser le développement de notre politique culturelle.

SECTION I. — Ministère proprement dit.

- a) budget initial pour 1952 ... 145 millions;
- b) budget pour 1952 + 2 feuillets ... 160 millions;
- c) budget pour 1953 ... 158 millions.

Notons une réduction des dépenses globales prévues pour 1952.

Poste à souligner : article 28/8 — *Cinéma éducatif* : passe de 6,5 millions à 9 millions.

Justification : nécessité absolue de développer, dans l'enseignement, l'éducation par le film, laquelle prend une place de plus en plus considérable dans tous les pays.

SECTION II. — Enseignement primaire.

- a) budget initial 1952 ... 3.368 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 3.457 millions;
- c) budget 1953 ... 3.454 millions.

Les crédits y ont été maintenus strictement dans les limites des dépenses globales prévues pour 1952.

SECTION III. — Enseignement normal.

- a) budget initial 1952 ... 166 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 191 millions (péréquation des traitements + ajustement résultant de l'application, au 1er septembre 1952, de la nouvelle loi organique);
- c) budget 1953 ... 214 millions.

De vermeerdering wordt verantwoord door de toepassing, over gans het jaar, van de nieuwe wet tot inrichting van het normaalonderwijs, waarbij machtiging wordt verleend tot het uitkeren van Staatstoelagen aan de vrije normaalscholen voor bewaarschoolonderwijzeressen, en waarbij, in zake wedden, de gelijkheid wordt tot stand gebracht tussen het Rijksnormaalonderwijs en het vrij normaalonderwijs.

SECTIE IV. — Middelbaar Onderwijs.

- a) aanvankelijke begroting 1952 ... 1.560 miljoen;
- b) begroting 1952 + 2 bijbladen ... 1.655 miljoen; (perequatie der wedden van het Rijkspersoneel, gedeeltelijk vergoed door een vermindering met 35 miljoen van niet aangewende kredieten, die bestemd waren om toelagen uit te keren aan het vrij middelbaar onderwijs);
- c) begroting 1953 ... 1.670 miljoen.

Practisch is dit een status-quo, vergeleken met de voor 1952 voorzienige globale uitgaven, behalve een lichte aanpassing, o. m. voor brandstofuitgaven.

SECTIE V. — Hoger Onderwijs en Wetenschappen.

- a) oorspronkelijke begroting voor 1952... 691 miljoen;
- b) begroting voor 1952 + 2 bijbladen ... 710 miljoen; (perequatie + weerslag op de toelagen aan de vrije Universiteiten);
- c) begroting voor 1953 ... 728 miljoen; (aanpassing van de perequaties — enkele uitgaven voor materieel — weerslag op de toelagen aan de vrije Universiteiten — studiebeurzen).

N. B. — De kredieten voor studiebeurzen aan het hoger onderwijs stijgen van 17 tot 20 miljoen. Die verhoging is nog ontoereikend om de werkelijke behoeften te bestrijden. De Regering heeft echter, in de moeilijke conjunctuur die wij thans doormaken, op dit gebied vooruitstrevend willen zijn.

SECTIE VI. — Technisch Onderwijs.

- a) oorspronkelijke begroting voor 1952 1.029 miljoen;
- b) begroting voor 1952 + 2 bijbladen... 1.150 miljoen;
- c) begroting voor 1953 ... 1.294 miljoen.

Geen uitgaven op grond van een nieuw beginsel. De vermeerdering ten overstaan van de globale uitgaven voorzien in 1952 vloeit in hoofdzaak voort uit de perequatie van de wedden voor het aangenomen technisch onderwijs, met inbegrip van het overschot van vroegere vereffeningen, nieuwe aannemingen, enz.

SECTIE VII. — Kunstonderwijs.

- a) aanvankelijke begroting 1952 ... 100 miljoen;
- b) begroting 1952 + 2 bijbladen ... 105 miljoen; (perequatie der wedden, gedeeltelijk vergoed door besnoelingen);
- c) begroting 1953... 106 miljoen.

Dit vormt practisch een status-quo.

La majoration est justifiée par l'application, pendant toute l'année, de la nouvelle loi organique sur l'enseignement normal, autorisant la liquidation de subventions de l'Etat aux écoles normales gardiennes libres et réalisant l'égalité des traitements entre l'enseignement normal de l'Etat et l'enseignement normal libre.

SECTION IV. — Enseignement moyen.

- a) budget initial 1952 ... 1.560 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 1.655 millions (péréquation des traitements du personnel de l'Etat partiellement compensée par une réduction de 35 millions de crédits non utilisés pour subventions à l'Enseignement moyen libre);
- c) budget 1953 ... 1.670 millions.

C'est pratiquement le statu quo par rapport aux dépenses globales prévues pour 1952, sauf un léger rajustement, notamment pour dépenses de combustibles.

SECTION V. — Enseignement supérieur et Sciences.

- a) budget initial 1952 ... 691 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 710 millions (péréquation + incidence sur subventions aux Universités libres);
- c) budget 1953... 728 millions (ajustement des péréquations — diverses dépenses de matériel — incidence sur les subventions aux Universités libres — bourses d'études).

N. B. — Les crédits pour bourses d'études à l'enseignement supérieur passent de 17 à 20 millions. Cette majoration est encore insuffisante pour répondre aux besoins réels. Mais le Gouvernement a voulu, même dans la situation difficile actuelle, marquer un progrès dans ce domaine.

SECTION VI. — Enseignement technique.

- a) budget initial 1952 ... 1.029 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 1.150 millions;
- c) budget 1953... 1.294 millions.

Pas de dépenses basées sur un principe nouveau. La majoration par rapport aux dépenses globales prévues en 1952 résulte en ordre principal de la péréquation des traitements de l'enseignement technique agréé, comprenant le reliquat de liquidations antérieures, d'agréations nouvelles, etc...

SECTION VII. — Enseignement artistique.

- a) budget initial 1952... 100 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 105 millions (péréquation des traitements partiellement compensée par des compressions);
- c) budget 1953 ... 106 millions.

C'est pratiquement le statu quo.

SECTIE VIII. — Schone Kunsten.

- a) aanvankelijke begroting 1952 ... 113 miljoen;
- b) begroting 1952 + 2 bijbladen ... 116 miljoen;
(perequatie van de wedden, gedeeltelijk gecompenseerd door de vermindering van verschillende kredieten);
- c) begroting 1953 ... 119 miljoen.

Die vermeerdering met 3 miljoen wordt onder meer verklaard door de verhoging met 1.200.000 frank van de kredieten voor herstel van de gedenktekens en door enkele lichte verhogingen van kredieten voor onvermijdelijke uitgaven in verband met de kunst (aankoop van kunstwerken, enz.).

SECTIE IX. — Volksopleiding.

- a) aanvankelijke begroting 1952... 26 miljoen;
- b) begroting 1952 + 2 bijbladen... 28 miljoen;
- c) begroting 1953 ... 32 miljoen.

De verhoging met 4 miljoen in vergelijking met de globale uitgaven vastgesteld voor 1952, wordt verklaard door een evenredige verhoging van de toelagen voor de Volksopleiding, waarvan de Regering de ontwikkeling wil in de hand werken.

* * *

Na deze inleidende beschouwingen, ving de bespreking aan. Duidelijkheidshalve zullen we hierbij de orde volgen welke door de opbouw van de begroting zelve is aangegeven.

SECTIE I. — Eigenlijk Ministerie.

Een lid der Commissie vraagt welke de stand is van onze culturele betrekkingen met Zuid-Afrika. Verleden jaar werd gezegd dat deze zaak ver gevorderd was.

De heer Minister antwoordt dat de zaak ver gevorderd is; een ambtenaar van het departement houdt er zich speciaal mede bezig; ook wordt bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken aangedrongen.

Er wordt aangemerkt dat de werking van de psycho-medica centra van grote betekenis is, vooral in verband met de aanstaande verlenging van de leerplicht.

De heer Minister geeft verklaring omtrent de stand van het vraagstuk van de verlengde leerplicht. De twee commissies, die belast waren met de studie van het vraagstuk, zullen, vóór het einde der maand December 1952, hun verslag neerleggen.

Op de vraag, waarom een vermindering voorkomt op de post der schoolreizen, wordt geantwoord, dat in 1951 nog een minder bedrag voorzien was. Thans is een middengetal genomen; het ware karakter van een begroting is, de *mogelijke* uitgaven te bepalen.

Verder werden voor deze sectie nog vragen gesteld over: het aantal diensten voor beroepsoriëntering van: de Staat, de provincie, de gemeente, vrije instellingen; de verdeling van de som van 1.600.000 frank voor schoolreizen; de paedagogische raadgevers; het aantal psycho-medico-sociale centra; de toelagen aan de Unesco; het verfraaien der schoolgebouwen; de mecanographie; de paedagogische tentoonstelling.

Voor de bepaalde vragen en het antwoord, zie bijlage.

* * *

SECTION VIII. — Beaux-Arts.

- a) budget initial 1952 ... 113 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 116 millions
(péréquation des traitements, partiellement compensée par la réduction de divers crédits);
- c) budget 1953 ... 119 millions.

Cette majoration de 3 millions s'explique notamment par la majoration à concurrence de 1.200.000 francs des crédits destinés à la restauration de monuments et par quelques légères augmentations de crédits pour des dépenses artistiques inévitables (achat d'œuvres d'art, etc.).

SECTION IX. — Education populaire.

- a) budget initial 1952 ... 26 millions;
- b) budget 1952 + 2 feuillets ... 28 millions;
- c) budget 1953 ... 32 millions.

L'augmentation de 4 millions par rapport aux dépenses globales prévues pour 1952 est justifiée par une augmentation correspondante des subventions à l'Education populaire, dont le Gouvernement désire favoriser le développement.

* * *

Après ces considérations préliminaires, on passa à la discussion. Pour plus de clarté, nous suivrons l'ordre adopté pour la présentation du budget lui-même.

SECTION I. — Ministère proprement dit.

Un membre de la Commission demande où en sont nos relations culturelles avec l'Afrique du Sud. L'an dernier, on avait dit que cette affaire était à un stade très avancé.

M. le Ministre répond qu'effectivement l'affaire est en bonne voie; un fonctionnaire du Département s'en occupe spécialement; des démarches instantes ont également été faites auprès du Ministère des Affaires Etrangères.

On fait observer que le fonctionnement des centres psycho-médicaux revêt une importance primordiale en considération surtout de la prolongation prochaine de la scolarité.

M. le Ministre s'explique au sujet de l'état de la question de la prolongation de l'obligation scolaire. Les deux commissions chargées d'étudier le problème déposeront leur rapport avant la fin du mois de décembre 1952.

A la question pourquoi le poste des voyages scolaires accuse une diminution, il est répondu qu'en 1951 il était prévu une somme encore moins importante. Actuellement, l'on s'est arrêté à un chiffre moyen; le véritable caractère d'un budget est de déterminer les dépenses *possibles*.

D'autres questions furent encore posées relativement à cette section; elles concernent: le nombre d'offices d'orientation professionnelle de l'Etat, provinciaux, communaux, libres; la ventilation de la somme de 1.600.000 francs pour voyages scolaires; les conseillers pédagogiques; le nombre des centres psycho-médico-sociaux; les subsides à l'U. N. E. S. C. O.; l'embellissement des locaux scolaires; la mecanographie; l'exposition pédagogique.

Pour ces questions et la réponse donnée, voir l'annexe.

* * *

SECTIE II. — Lager Onderwijs.

Bij de bespreking van de sectie *Lager Onderwijs* wordt door de Commissieleden aan de heer Minister gevraagd:

a) Is er hoop dat weddeverbetering zal komen voor de onderwijzers van de grote agglomeraties?

De heer Minister antwoordt hierop dat twee strekkingen zich voordoen: sommigen willen de wedden der onderwijzers uitgedrukt zien, procentsgewijze op de basis der regentenwedde; anderen willen een vergelijking maken in de rangorde der stadsbeambten, n. l. gelijkstelling met het onderbureelhoofd. De heer Minister wil met beide strekkingen rekening houden. Een wetsontwerp dat verbetering brengt voor de stadsonderwijzers is ter studie; een tweede ontwerp voorziet het automatisme in zake wedde der onderwijzers, telkens wanneer een wijziging zich voordoet in de wedde der andere sectoren van het onderwijs; ook voor de schoolhoofden is een aanpassing voorzien.

b) Hoe het staat met het aantal kantonale inspecteurs in Wallonië?

Waarop de heer Minister antwoordt, dat de inspecteurs in Wallonië minder klassen te inspecteren hebben dan in Vlaanderen. Dit is begrijpelijk gezien de grotere afstanden in Wallonië; daartegenover staat dan weer, dat het gebruik van de auto vergoed wordt.

c) Wanneer een gemeenteschool door de Staat is overgenomen en omgevormd wordt tot een Rijksmiddelbare school, moet de gemeente dan nog subsidies stemmen voor die school?

Het antwoord is duidelijk: de Staat betaalt alles voor dergelijke scholen.

d) Is het waar dat een onderwijzer zonder plaats werkloos kan genieten en een onderwijzeres niet?

Dit is onjuist; voor meer bepaaldheid en om te weten welke afgestudeerden werkloos kunnen genieten richt men zich tot het departement van Arbeid en Sociale Voorzorg.

Nog worden vragen gesteld over: de ontstemming bij het onderwijzend personeel over de ministeriële dépêche in verband met de subsidies voor overtollige klassen; scholen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben; extra-subsidies om pedagogische redenen; het verschil tussen het lager onderwijs en de voorbereidende afdelingen van het middelbaar onderwijs, voor het vereiste aantal leerlingen; cursussen voor leraars in de handenarbeid; het verlof bij moederschap; toepassing der taalwet van 1932: vaste benoemingen; kantonale examens voor leerlingen van het lager onderwijs; directeurs van kosthuizen; reisvergoedingen voor conferenties; toelagen voor cursussen in handenarbeid; hoofdinspectie van Doornik; toelagen aan scholen voor bijzondere proefnemingen; pensioenen; bijzondere leermeesteressen; aantal leerlingen nodig om een bijzondere leermeesteres te mogen aanstellen; de beroepsvervolmaking der onderwijzers; de experimentelschool van Zwijnaarde.

Voor de volledige formulering der vragen en de antwoorden, zie bijlage.

* * *

SECTION II. — Enseignement primaire.

Lors de l'examen de la section *Enseignement primaire*, des Commissaires ont demandé à M. le Ministre:

a) Peut-on espérer une amélioration des traitements des instituteurs des grandes agglomérations?

M. le Ministre répond que deux tendances s'affirment: certains voudraient voir les traitements des instituteurs s'établir en pourcentage sur la base du traitement des régents; d'autres voudraient faire une comparaison par rapport à l'échelle des emplois communaux, pour parvenir notamment à une assimilation au grade de sous-chef de bureau. M. le Ministre veut tenir compte des deux tendances. Un projet de loi est à l'étude en vue de l'amélioration de la situation des instituteurs des villes; un second projet prévoit l'automatisme en matière de traitements des instituteurs, chaque fois qu'une modification intervient dans les traitements des autres secteurs de l'enseignement; une adaptation est prévue également en faveur des chefs d'école.

b) Quelle est la situation quant au nombre d'inspecteurs cantonaux en Wallonie?

A cette question, M. le Ministre répond qu'en Wallonie les inspecteurs ont à inspecter moins de classes qu'en Flandre. Cela se conçoit à cause des distances plus grandes en Wallonie; mais, en revanche, l'utilisation d'une automobile donne lieu à indemnisation.

c) En cas de reprise d'une école communale par l'Etat et sa transformation en une Ecole Moyenne de l'Etat, la commune est-elle encore tenue de voter des subsides en faveur de cette école?

La réponse est claire: l'Etat supporte tous les frais occasionnés par de telles écoles.

d) Est-il exact qu'un instituteur sans emploi est admis au bénéfice des allocations de chômage et qu'une institutrice ne l'est pas?

Ceci est inexact; pour plus de certitude et afin de savoir quels sont les diplômés pouvant bénéficier des allocations de chômage, il y a lieu de s'adresser au département du Travail et de la Prévoyance Sociale.

D'autres questions encore ont été posées, notamment au sujet du mécontentement parmi le personnel enseignant au sujet de la dépêche ministérielle relative aux subsides en faveur des classes en surnombre des écoles pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe; des subventions extraordinaires octroyées pour des motifs pédagogiques; de la différence entre l'enseignement primaire et la section préparatoire de l'enseignement moyen, quant au nombre d'élèves requis; des cours pour les instituteurs de l'enseignement manuel; des congés de maternité; de l'application de la loi linguistique de 1932; des nominations définitives; des examens cantonaux des élèves de l'enseignement primaire; des directeurs de pensionnats; des frais de route pour conférences; des subventions pour cours d'enseignement manuel; de l'inspection principale de Tournai; des subventions aux écoles en vue d'expériences spéciales; des pensions; des maîtresses spéciales; du nombre d'enfants requis en vue de pouvoir désigner une maîtresse spéciale; du perfectionnement professionnel des instituteurs; de l'école expérimentale de Zwijnaarde.

Voir en annexe le texte complet des questions et des réponses.

* * *

SECTIE III. — Normaalonderwijs.

De gestelde vragen gaan over : de diploma's der leraars in de normaalscholen van de Staat, de provincie, de gemeente en de vrije normaalscholen; — normaalschool-leraars dragers van een diploma van regent; — oefenscholen gehecht aan de normaalscholen; — verplaatsingskosten; — subsidies aan paedagogische tijdschriften.

Voor de formulering der vragen en de antwoorden, zie bijlage.

* * *

SECTIE IV. — Middelbaar Onderwijs.

Volgende vraagstukken worden aangeraakt : de samenstelling der schoolraden; — de juiste schoolbevolking; — ontslagingen van diploma's; — verhoging voor brandstoffen; — uitrusting der atheneae; — idem voor internaten; — aantal bedden; — fonds Vanderpoorten; — familiale opleiding; — keuze der prijsboeken; — barema der directeurs van middelbare scholen met atheneum-afdeling; — bewakers der internaten; — vrijstelling der leerkrachten van ouderdomsgrens; — voorgeschreven vakken en uurregeling in de familiale afdelingen; — toelagen voor nuttige handwerken.

Zie bijlage voor formulering der vragen en hun antwoorden.

* * *

SECTIE V. — Hoger Onderwijs en Wetenschappen.

Op de vraag van een commissielid welke de betekenis is der Franse school te Athene, waarvoor op blz. 51-7-a een bedrag is voorzien van 450.000 frank, antwoordt de heer Minister dat jaarlijks leerlingen worden gestuurd naar dit instituut om aldaar wetenschappelijke en artistieke studies te doen. Het aantal leerlingen is niet groter geworden, maar de levensduurte is er gestegen.

Voor deze sectie worden nog twee vragen gesteld : de overeenstemming tussen de wedden van de hoogleraars en van de magistraten; — de tienjaarlijkse wedstrijd voor moderne philologie.

Zie bijlage.

* * *

SECTIE VI. — Technisch Onderwijs.

Een lid der Commissie vraagt hoever het staat met de rationalisatie.

De heer Minister antwoordt dat tekorten worden aangevuld. Hij wil niets afschaffen dat leefbaar is. Het technisch onderwijs groeit; er is een tekort aan officiële technische scholen. De heer Minister heeft de provinciale besturen verwittigd : zij moeten scholen oprichten, of de Staat zal dit doen.

Omtrent het vraagstuk der pensioenen verklaart de heer Minister dat hij er mee akkoord gaat het pensioen toe te staan, indien het geen meerdere uitgave vergt van de Staat.

Voor Sectie VI — Hoofdstuk II, 22-1, wordt door de Regering een amendement ingediend, dat een verhoging meebrengt van 190.000.000 frank.

Een reeks van vragen wordt gesteld voor deze sectie, n.l. over : het huishoudelijk onderwijs; — de controle van de Staat; — het aantal internaten; — de toelagen aan de avondscholen; — het aantal afdelingen A' en hun ligging; — id. voor de scholen voor Lichamelijke Opvoeding; — weddeschalen voor de landbouwscholen A'; — ter beschikkingstelling wegens ziekte; — betaling der lesgevers;

SECTION III. — Enseignement normal.

Les questions posées se rapportent aux diplômes des professeurs des écoles normales de l'Etat, des provinces, des communes et des écoles normales libres; — professeurs des écoles normales porteurs d'un diplôme de régent; — écoles d'application attachées aux écoles normales; frais de route; — subsides aux revues pédagogiques.

Pour le texte des questions et réponses, voir annexe.

* * *

SECTION IV. — Enseignement moyen.

Les problèmes suivants ont été abordés : la composition des comités d'écoles; la population scolaire exacte; les dispenses de diplômes; les majorations pour combustibles; l'équipement des athénées; idem pour les internats; le nombre de lits; le fonds Vanderpoorten; l'éducation familiale; le choix des livres de prix; le barème des directeurs d'écoles moyennes avec section d'athénée; les surveillants des internats; la dispense du personnel enseignant de la limite d'âge; les branches obligatoires et l'horaire dans les sections familiales; les subsides pour travaux manuels utiles.

Pour les questions et réponses, voir annexe.

* * *

SECTION V. — Enseignement supérieur et Sciences.

Un membre de la Commission demande des explications au sujet de l'Ecole française d'Athènes, pour laquelle un crédit de 450.000 francs est prévu p. 50-7-a., M. le Ministre répond que chaque année des élèves sont envoyés à cet institut pour y faire des études scientifiques et artistiques. Le nombre des élèves n'a pas augmenté, mais le coût de la vie y est devenu plus élevé.

Des questions sont encore posées au sujet de cette section. Elles concernent la concordance entre les traitements des professeurs de l'enseignement supérieur et ceux des magistrats, ainsi que le concours décennal de philologie moderne.

Cf. annexe.

* * *

SECTION VI. — Enseignement technique.

Un membre de la Commission demande où en est la rationalisation.

M. le Ministre répond que l'on s'efforce de combler des lacunes. Il ne veut rien supprimer de ce qui est viable. L'enseignement technique se développe; il y a pénurie d'écoles techniques officielles. M. le Ministre a averti les administrations provinciales qu'elles devront créer des écoles ou que l'Etat le fera.

A propos du problème des pensions, M. le Ministre se déclare d'accord pour octroyer la pension s'il n'en résulte aucune dépense supplémentaire pour l'Etat.

A la section VI, chapitre II, 22-1, le Gouvernement propose un amendement entraînant une augmentation de 190.000.000 de francs.

Une série de questions concernent cette section et notamment : l'enseignement ménager, le contrôle de l'Etat, le nombre d'internats, les subsides aux écoles du soir, le nombre des sections A' et leur situation, le nombre et la situation des écoles d'éducation physique, les barèmes des écoles agricoles A', la mise en disponibilité pour raisons de santé, la rémunération des chargés de cours, la mise en

— terbeschikkingstelling wegens ambtsopheffing en wegens persoonlijke aangelegenheden; — benoemingen; — barema's van het werkliedenpersoneel; — id. van de leraars in lichamelijke opvoeding — credieten voor achterstallige wedden; — barema's van het administratief personeel; — de zeevaartschool.

Zie bijlage voor de volledige vragen en de antwoorden.

* * *

SECTIE VII. — Kunstonderwijs.

Bij de behandeling dezer sectie ontspringt zich een ongewone bespreking; men wacht nog steeds op het statuut der muziekscholen; de toestand van de Muntscouwburg verdient de aandacht; toelagen aan de muziekmaatschappijen worden een noodzakelijkheid, gezien de dure onkosten voor instrumenten; hulp aan kunstenaars kan worden verstrekt, indien b. v., zoals in Zweden, bij de aanbesteding van openbare gebouwen 2 % moet worden besteed aan kunstwerken.

Voor de vragen omtrent de barema's van het leerpersoneel der muziekscholen; de vorming der leraars voor tekenen; de mogelijkheid om de subsidies voor gemeentelijke muziekacademies en tekenscholen te verhogen; de geordende samenwerking tussen componisten, fanfaren en harmoniecorpsen, zie bijlage.

* * *

SECTIE VIII. — Schone Kunsten.

Bij de bespreking van Hoofdstuk II, art. 22-7, wordt bij wijze van amendement voorgesteld het bedrag van 1.200.000 frank te verhogen met 100.000 frank, dus te brengen op 1.300.000 frank; aldus komt er gelijkheid tussen 7 en 8 + 9.

De heer Minister en de Commissie gaan met dit amendement eenparig akkoord.

* * *

SECTIE IX. — Volksopleiding.

Bij de bespreking van deze sectie wordt de aandacht gevestigd op het feit, dat in Hoofdstuk II, art. 22-7, een verhoging van 4.000.000 frank is voorzien.

Twee vragen zijn gesteld, één over art. 22-6 en de andere over art. 22-7; zie bijlage.

* * *

De amendementen ingediend door de Regering (stuk n° 46, 1952-1953, en dit hierna afgedrukt) worden aanvaard.

De begroting in haar geheel wordt aanvaard met 12 stemmen voor, 5 stemmen tegen.

Dit verslag werd met eenparigheid van stemmen bij 2 onthoudingen goedgekeurd.

De Verslaggever,

A. VERBIST.

De Voorzitter,

H. HEYMAN.

disponibilité par suppression d'emploi et pour convenances personnelles, les nominations, les barèmes du personnel ouvrier, les barèmes des professeurs d'éducation physique, les crédits destinés à la liquidation d'arriérés de traitements, les barèmes du personnel administratif, l'école de navigation.

Les questions et leurs réponses figurent *in extenso* à l'annexe.

* * *

SECTION VII. — Enseignement artistique.

L'examen de cette section donne lieu à un débat inaccoutumé : le statut des écoles de musique se fait toujours attendre; la situation du Théâtre de la Monnaie mérite l'attention; les subventions aux sociétés de musique deviennent une nécessité, vu les dépenses élevées résultant de l'achat d'instruments; une aide peut être apportée aux artistes si, par exemple, comme en Suède, lors de la mise en adjudication de bâtiments publics, 2 % sont à consacrer à des œuvres d'art.

En ce qui concerne les questions relatives aux barèmes du personnel enseignant des écoles de musique, la formation des professeurs de dessin, la possibilité de majorer les subventions aux académies de musique et aux écoles de dessin, la coordination de la coopération entre les compositeurs, les fanfares et les corps de musique, voir en annexe.

* * *

SECTION VIII. — Beaux-Arts.

Lors de l'examen du Chapitre II, art. 22-7, il a été proposé par voie d'amendement de majorer de 100.000 francs le montant de 1.200.000 et de le porter donc à 1.300.000 francs; ainsi serait établie l'égalité entre le 7 et 8 + 9.

Le Ministre et la Commission sont unanimement d'accord sur cet amendement.

* * *

SECTION IX. — Education populaire.

A l'occasion de l'examen de cette section, l'attention est attirée sur le fait qu'au Chapitre II, art. 22-7, il est prévu une augmentation de 4.000.000 de francs.

Deux questions sont posées : l'une a trait à l'art. 22-6 et l'autre à l'article 22-7; cf. annexe.

* * *

Les amendements proposés par le Gouvernement (doc. n° 46, 1952-1953, et celui figurant ci-après) sont adoptés.

L'ensemble du budget est adopté par 12 voix contre 5.

Ce rapport a été adopté à l'unanimité moins deux abstentions.

Le Rapporteur,

A. VERBIST.

Le Président,

H. HEYMAN.

AMENDEMENT VAN DE REGERING
AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

SECTIE VI. — Technisch Onderwijs.

HOOFDSTUK II. — Toelagen (blz. 61).

Art. 22-1. — Weddetoelagen, pensioenen en lonen, enz...
Het krediet brengen op 1.205.000.000 frank.

(Vermeerdering van 190.000.000 frank.)

VERANTWOORDING.

Deze 190 miljoen moesten voorkomen op de tweede reeks bijkredieten voor 1952 : zij betekenden een som van 95 miljoen voor elk der jaren 1951 en 1952; deze sommen zijn noodzakelijk om in een verhouding van 75 % voor het personeel van de erkende inrichtingen, de revalorisatie der weddetoelagen, te verzekeren, die met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1951 aan het Rijkspersoneel toegekend werd.

Ten einde nutteloze berekeningen en administratieve moeilijkheden te vermijden, heeft de Regering besloten de gunst van de retroactiviteit tot 1 Januari 1951 aan het personeel van het erkend technisch onderwijs niet toe te staan, en ze te vervangen door de uitbetaling op 100 % vanaf 1 Januari 1953 aan het erkende personeel voor wie het onderwijs de hoofdfunctie is.

Uit deze maatregel spruit voor 1953 geen enkele nieuwe last voort. De Regering heeft besloten de gunst van de uitbetaling op 100 %, slechts vanaf 1 Januari 1954 toe te passen. Om het administratief werk te vereenvoudigen wordt deze gunst per compensatie vanaf 1953 aan het personeel met hoofdfunctie in het onderwijs toegekend. Op die wijze zal voor ongeveer 10.000 loopbanen één enkele berekening van de nieuwe vergoeding ontstaan, in plaats van 4 berekeningen die zouden nodig geweest zijn voor elk der jaren 1951, 1952, 1953, 1954.

AMENDEMENT DU GOUVERNEMENT
ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

SECTION VI. — Enseignement technique.

CHAPITRE II. — Subventions (p. 60).

Art. 22-1. — Subsidés-traitements, pensions et salaires, etc... Porter le crédit à 1.205.000.000 francs.

(Augmentation de 190.000.000 francs.)

JUSTIFICATION.

Ces 190 millions devaient figurer au deuxième feuillet de 1952 : ils correspondent à 95 millions pour chaque année 1951 et 1952; ces sommes sont nécessaires pour accorder, dans la proportion de 75 % la revalorisation des subventions-traitements au personnel des établissements agréés, qui a été accordée avec rétroactivité au 1er janvier 1951 au personnel de l'Etat.

Pour éviter des calculs stériles et des difficultés administratives, le Gouvernement a décidé de supprimer, pour le personnel de l'enseignement technique agréé le bénéfice de la rétroactivité au 1er janvier 1951 et de le remplacer par le paiement à 10 % des traitements pour le personnel agréé ayant dans l'enseignement sa fonction principale et ce à partir du 1er janvier 1953.

Aucune charge nouvelle ne résulte donc de cette mesure pour 1953. Le Gouvernement avait décidé de n'accorder le bénéfice des 100 % qu'au 1er janvier 1954. C'est pour simplifier le travail administratif que ce bénéfice est accordé par compensation dès 1953 au personnel de plein exercice. Ainsi pour près de 10.000 carrières un seul calcul de rémunérations nouvelles devra être effectué au lieu des quatre qui auraient été nécessaires pour chacune des années 1951, 1952, 1953, 1954.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

20 JANUARI 1953.

BEGROTING

van het Ministerie van Openbaar Onderwijs
voor het dienstjaar 1953.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
HET OPENBAAR ONDERWIJS (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VERBIST.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Gedurende drie vergaderingen onderzocht uw Commissie voor het Openbaar Onderwijs de begroting voor het jaar 1953.

Bij de aanvang der bespreking gaf de heer Minister een overzicht van de evolutie der schoolbevolking in de Staatsscholen, de provinciale scholen, de gemeente- en de vrije scholen.

In volgende tabellen wordt deze ontwikkeling aangegeven :

Ter vervanging van bladzijden 1 tot 4 van het vroeger rondgedeelde stuk n° 118. De tabellen voorkomend op de bladzijden 2 en 3 werden gewijzigd, daar zich vergissingen hadden voorgedaan in de cijfers, welke werden verstrekt.

46 : Amendement.

20 JANVIER 1953.

BUDGET

du Ministère de l'Instruction Publique
pour l'exercice 1953.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)
PAR M. VERBIST.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission de l'Instruction Publique a consacré trois séances à l'examen du budget de l'exercice 1953.

Avant d'aborder l'examen, M. le Ministre donna un aperçu de l'évolution de la population scolaire dans les écoles de l'Etat, les écoles provinciales, communales et libres.

Cette évolution ressort des tableaux ci-après :

En remplacement des pages 1 à 4, du document n° 118 distribué précédemment, les tableaux figurant aux pages 2 et 3 ayant dû être modifiés en raison des chiffres erronés qui avaient été fournis.

46 : Amendement.

G.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

20 JANUARI 1953.

20 JANVIER 1953.

BEGROTING

van het Ministerie van Openbaar Onderwijs
voor het dienstjaar 1953.

BUDGET

du Ministère de l'Instruction Publique
pour l'exercice 1953.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
HET OPENBAAR ONDERWIJS (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VERBIST.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)
PAR M. VERBIST.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

MESDAMES, MESSIEURS,

Gedurende drie vergaderingen onderzocht uw Commissie voor het Openbaar Onderwijs de begroting voor het jaar 1953.

Votre Commission de l'Instruction Publique a consacré trois séances à l'examen du budget de l'exercice 1953.

Bij de aanvang der bespreking gaf de heer Minister een overzicht van de evolutie der schoolbevolking in de Staatsscholen, de provinciale scholen, de gemeente- en de vrije scholen.

Avant d'aborder l'examen, M. le Ministre donna un aperçu de l'évolution de la population scolaire dans les écoles de l'Etat, les écoles provinciales, communales et libres.

In volgende tabellen wordt deze ontwikkeling aangegeven :

Cette évolution ressort des tableaux ci-après :

(1) Samenstelling van de Commissie : de heren Heyman, voorzitter; Berghmans, Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren De Clerck, Dujardin (Henri), Eneman, Gaspar, Loos, Peeters (Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Vanden Berghe (Albert), Verbist, Verlackt. — Bracops, Collard, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Dejardin (Georges), Eekelers, Mevr. Groesser-Schroyens, de heren Hoyaux, Huysmans, Vercauteren. — Destenay, Mundeleer.

(1) Composition de la Commission : MM. Heyman, président; Berghmans, Mme Craeybeckx-Orij, MM. De Clerck, Dujardin (Henri), Eneman, Gaspar, Loos, Peeters (Lode), Mme Van Daele-Huys, MM. Vanden Berghe (Albert), Verbist, Verlackt. — Bracops, Collard, Mme Copée-Gerbinet, MM. Dejardin (Georges), Eekelers, Mme Groesser-Schroyens, MM. Hoyaux, Huysmans, Vercauteren. — Destenay, Mundeleer.

Zie :

Voir :

4-XVIII : Begroting.
46 : Amendement.

4-XVIII : Budget.
46 : Amendement.

Evolutie van de schoolbevolking. — Staat.

Evolution de la population scolaire. — Etat.

Code		1947-1948	1948-1949	1949-1950	1950-1951	1951-1952	1952-1953	Codex
11/21								
31	Oefenscholen voor Bewaar-							
41	schoolonderwijzeressen N. O.	353	415	518	585	678	650	Ecoles gard. d'applic. E. N.
	Bewaarschoolafdelingen M. O.	164	2.146	3.434	4.659	5.428	5.725	Sections Froebel E. M.
	Totaal	517	2.561	3.952	5.244	6.106	6.375	Totaux.
32	Lagere oefenscholen N. O. ...	2.890	2.910	2.949	3.167	3.484	3.578	Ecoles prim. d'applic. E. N.
42	Vorbereid. Afdelingen M. O.	30.649	33.634	37.381	39.243	40.368	44.196	Sections préparatoires E. M.
	Totaal	33.539	36.544	40.330	42.410	43.852	47.774	Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen	161	216	256	360	475	604	Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	1.184	1.220	1.343	1.463	1.640	—	Ecoles normales primaires.
	Middelbare Normaalscholen ...	362	392	629	813	968	1.137	Ecoles normales moyennes.
	Totaal	1.707	1.828	2.228	2.636	3.083	—	Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	43.195	47.253	52.613	56.393	58.102	59.427	Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	8.491	9.553	16.116	17.289	—	Enseignement technique.
66	Hoger Onderwijs	—	5.807	6.034	6.177	6.345	—	Enseignement supérieur.
	Algemene totalen	—	102.484	115.329	128.976	135.429	—	Totaux généraux.

Evolutie van de schoolbevolking. — Provinciale.

Evolution de la population scolaire. — Provincial.

11/21								
31	Oefenschool voor Bewaar-	—	—	—	—	—	—	Ecoles gard. d'applic. E. N.
	schoolonderwijzeressen N. O.	—	—	—	—	—	—	Totaux.
32	Lagere oefenschool N. O. ...	514	687	757	852	849	—	Ecoles prim. d'applic. E. N.
42	Vorbereid. Afdelingen M. O.	25	30	45	30	39	52	Section Préparatoire E. M.
	Totaal	539	717	802	882	888	—	Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen	28	33	51	83	113	149	Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	358	427	451	532	583	—	Ecoles normales primaires.
	Totaal	386	460	502	615	696	149	Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	646	592	598	608	656	635	Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	17.180	19.425	19.612	19.604	—	Enseignement technique.
	Algemene totalen	—	18.949	21.327	21.717	21.844	—	Totaux généraux.

Evolutie van de schoolbevolking. — Gemeentelijke.

Evolution de la population scolaire. — Communal.

11/21	Bewaarscholen	71.779	77.498	85.008	87.612	95.616	—	Ecoles gardiennes.
31	Oefenscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen N. O.		begrepen in bovenstaande cijfers					Ecoles gard. d'applic. E. N.
41	Bewaarschoolafdelingen M. O.	79	147	156	152	142	132	Sections Froebel E. M.
	Totaal	71.858	77.645	85.164	87.764	95.758	—	Totaux.
22	Lagere scholen	346.401	337.795	334.390	336.789	339.250	—	Ecoles primaires.
32	Lagere oefenscholen N. O. ...		begrepen in de cijfers van bovenstaande regel					Ecoles prim. d'applic. E. N.
42	Vorbereid. Afdelingen M. O.	1.701	1.311	1.366	1.419	1.499	1.690	Sections préparatoires E. M.
	Totaal	348.102	339.106	335.756	338.208	340.749	—	Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar-							
	schoolonderwijzeressen	57	75	98	147	164	226	Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	688	745	805	935	988	—	Ecoles normales primaires.
	Middelbare Normaalscholen ...	191	148	187	217	239	264	Ecoles normales moyennes.
	Totaal	936	968	1.090	1.299	1.391	—	Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	6.855	5.581	5.294	4.909	5.149	5.461	Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	72.754	70.363	67.873	65.753	—	Enseignement technique.
	Algemene totalen	—	496.054	497.667	500.053	508.800	—	Totaux généraux.

Evolutie van de schoolbevolking. — Vrije.

Evolution de la population scolaire. — Libre.

Code		1947-1948	1948-1949	1949-1950	1950-1951	1951-1952	1952-1953	Codex
11/21	Bewaarscholen	180.187	194.766	204.783	209.477	220.038	—	Ecoles gardiennes.
31	Oefenscholen voor Bewaar- schoolonderwijzeressen N. O.	begrepen in bovenstaande cijfers comprises dans les chiffres ci-dessus					—	Ecoles gard. d'appl. E. N.
	Totalen	—	—	—	—	—	—	Totaux.
22	Lagere Scholen	442.243	433.027	433.893	433.179	445.138	—	Ecoles primaires.
32	Lagere oefenscholen N. O. ...	begrepen in de cijfers van bovenstaande regel comprises dans les chiffres de la ligne ci-dessus					—	Ecoles prim. d'appl. E. N.
	Totalen	—	—	—	—	—	—	Totaux.
33	Normaalscholen voor Bewaar- schoolonderwijzeressen	839	899	1.177	1.615	2.114	2.557	Ecoles normales gardiennes.
	Lagere Normaalscholen	5.994	6.068	6.218	6.512	7.120	—	Ecoles normales primaires.
	Middelbare Normaalscholen ...	684	802	782	886	1.032	1.233	Ecoles normales moyennes.
	Totalen	7.517	7.769	8.177	9.013	10.266	—	Totaux.
44	Middelbaar Onderwijs	65.918	65.044	66.633	67.093	70.368	—	Enseignement moyen.
55	Technisch Onderwijs	—	133.867	163.927	166.464	151.600	—	Enseignement technique.
66	Hoger Onderwijs	—	11.440	11.868	11.387	11.721	—	Enseignement supérieur.
	Algemene totalen	—	845.913	889.281	896.613	909.131	—	Totaux généraux.

* * *

Nadien gaf de heer Minister een overzicht van de gebeurlijke evolutie van de schoolbevolking der kinderen onderworpen aan de leerplicht. Onderstaande tabellen en grafiek geven daarvan een duidelijk beeld:

Vermoedelijke evolutie van het getal
leerplichtige kinderen.

Geboorten.

1935	127.405	1941	99.805
1936	126.710	1942	107.765
1937	127.506	1943	122.374
1938	132.345	1944	126.062
1939	128.758	1945	129.503
1940	111.520	1946	151.635

* * *

Ensuite, M. le Ministre donna un aperçu de l'évolution probable de la population scolaire des enfants en âge de scolarité. Cette évolution apparaît clairement dans les tableaux et le graphique ci-après:

Evolution probable de la population scolaire
en âge de scolarité.

Naissances.

1947	148.828
1948	149.030
1949	146.369
1950	144.316
1951	140.906

Bevolking der lagere scholen.

Population des écoles primaires.

Schooljaar Année scolaire	Aantal leerplichtige kinderen Geboorten Nombre des enfants soumis à l'O. S. Naissances	Verschillen Différences	Schoolbevolking (Eigenlijke lagere school) Population scolaire (Ecole primaire proprement dite)	Verschillen Différences
1	2	3	4 (1)	5
1948-1949	961.814	—	770.822 (*)	—
1949-1950	956.783	— 5.031	768.283 (*)	— 2.539
1950-1951	956.135	— 648	769.968 (*)	+ 1.685
1951-1952	958.132	+ 1.997	784.398 (*)	+ 14.430
1952-1953	977.422	+ 19.290	800.117	+ 15.719
1953-1954	997.492	+ 20.070	816.546	+ 16.429
1954-1955	1.035.002	+ 37.530	847.252	+ 30.706
1955-1956	1.081.566	+ 46.564	885.369	+ 38.117
1956-1957	1.118.117	+ 36.552	915.290	+ 29.921
1957-1958	1.136.649	+ 18.532	930.460	+ 15.170

(1) De met een (*) gemerkte cijfers in kolom 4 van de tabel werden uit de jaarlijkse statistiek overgenomen. De andere zijn het resultaat van een schatting, gedaan op basis van de geboortestatistiek.
Schoolbevolking = ongeveer 81,8 % van het aantal geboorten over een periode van 8 jaar.

(1) Les chiffres marqués d'un (*) dans la colonne 4 du tableau sont repris de la statistique annuelle. Les autres sont le résultat d'une estimation établie d'après la statistique des naissances.
Population scolaire = environ 81,8 % des naissances d'une période de 8 années.

*Bevolking der bewaarscholen.**Population des écoles gardiennes.*

Schooljaar Année scolaire	Geboorten (voor 3 opeenvolgende jaren) Naissances (pour 3 années consécutives)	Verschillen Différences	Schoolbevolking Population scolaire	Verschillen Différences
1948-1949	377.939		272.264 (*)	
1949-1950	407.200	+ 29.261	289.791 (*)	+ 17.527
1950-1951	429.960	+ 22.766	297.089 (*)	+ 7.298
1951-1952	449.493	+ 19.527	315.654 (*)	+ 18.565
1952-1953	444.227	— 5.266	311.936	— 3.718
1953-1954	439.715	— 4.512	308.767	— 3.169
1954-1955	431.591	— 8.124	303.063	— 5.704

Wie de hiernavolgende tabel aandachtig onderzoekt, kan er een diagram uit afleiden, waaruit de slinking van de bevolking der lagere scholen blijkt, evenals de herleving die reeds tot uiting komt en die steeds duidelijker naar voren zal treden in de loop der eerstvolgende jaren. Van 800.000 leerlingen op 31 December 1952 zal de bevolking klimmen tot 930.000 op 31 December 1957. De vermeerdering (130.000 leerlingen) stemt ongeveer overeen met 5.200 klassen.

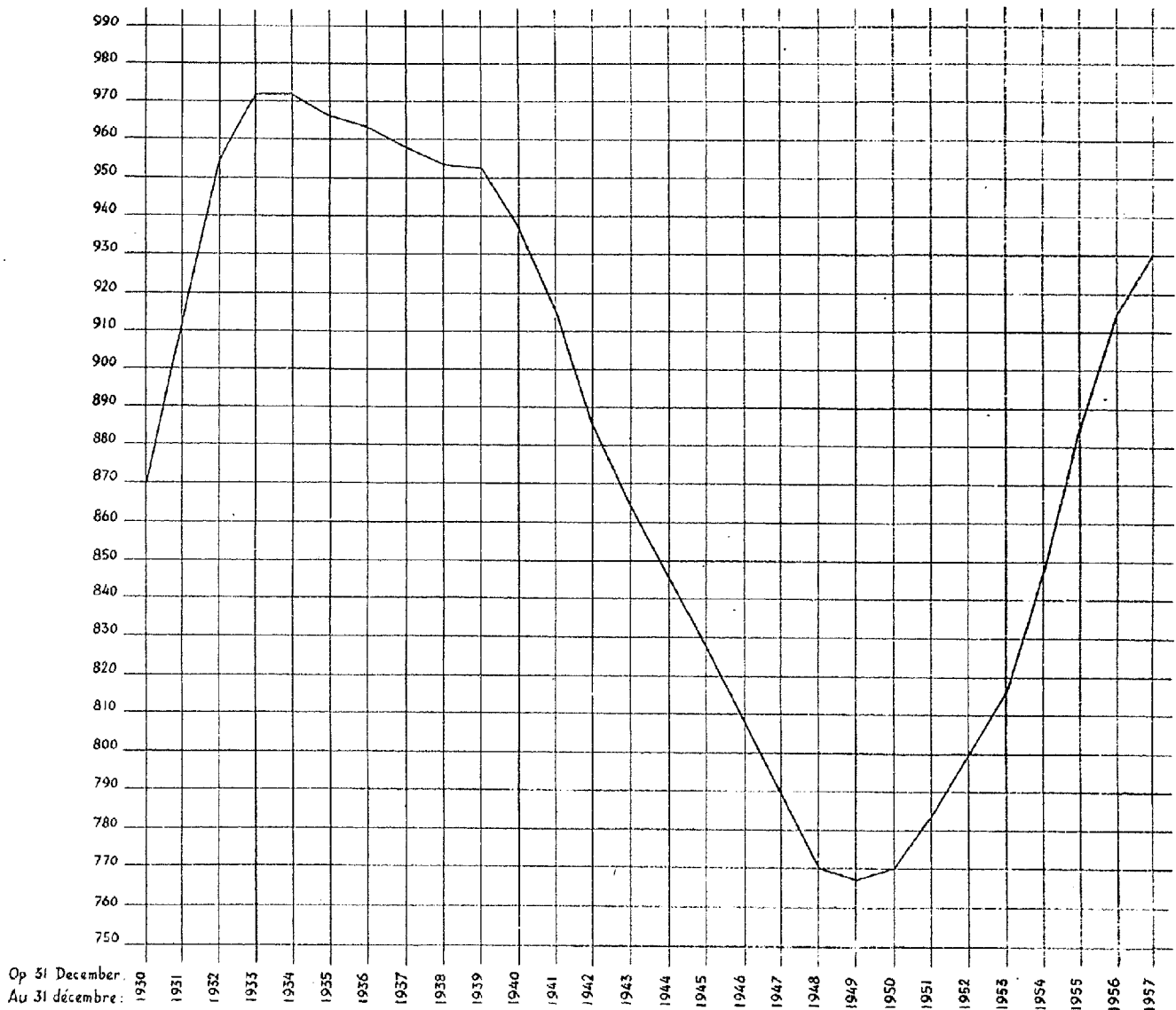
En examinant attentivement le tableau ci-après, on peut en déduire un diagramme qui indique le fléchissement de la population des écoles primaires ainsi que le redressement qui se manifeste déjà et qui ira en s'accroissant au cours des prochaines années. De 800.000 élèves au 31 décembre 1952, la population passera à 930.000 au 31 décembre 1957. L'augmentation (130.000 élèves) représente approximativement 5.200 classes.

**Bevolking der gemeentelijke, aangenomen
en aanneembare lagere scholen.**

Aantal leerlingen in duizendtallen uitgedrukt.

**Population des écoles primaires communales,
adoptées et adoptables.**

Nombre d'élèves exprimé en milliers.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

20 JANUARI 1953.

20 JANVIER 1953.

BEGROTING

van het Ministerie van Openbaar Onderwijs
voor het dienstjaar 1953.

BUDGET

du Ministère de l'Instruction Publique
pour l'exercice 1953.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
HET OPENBAAR ONDERWIJS UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VERBIST.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE
PAR M. VERBIST.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

QUESTIONS ET RÉPONSES.

SECTIE I. — EIGENLIJK MINISTERIE.

SECTION I. — MINISTÈRE PROPREMENT DIT.

VRAAG 1:

Bestaat er een lijst van de diensten voor voorlichting bij beroepskeuze van de Staat, de provinciën, de gemeenten, van de vrije diensten?

QUESTION 1:

Existe-t-il une liste des offices d'orientation professionnelle de l'Etat, provinces, communes, libres?

ANTWOORD:

Hierbij de lijst van de Franstalige en Nederlandstalige diensten voor voorlichting bij beroepskeuze, voor 1952 door de Staat erkend, alsmede die van de psycho-medico-sociale centra.

RÉPONSE:

Ci-joint la liste des Offices d'orientation professionnelle d'expressions française et néerlandaise reconnus par l'Etat pour 1952, ainsi que celle des Centres psycho-médico-sociaux.

Lijst van de Franstalige Diensten voor Voorlichting
bij Beroepskeuze,
voorlopig erkend door de Staat voor 1952.

Liste des Offices d'Orientation Professionnelle
d'expression française,
reconnus provisoirement par l'Etat pour 1952.

Gemeente Commune	Benaming Dénomination	Adres Adresse	Toegankelijk op Jours et heures d'ouverture
1. Aarlen Arlon	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	73, avenue Tesch. Tél. 1040.	Donderdag 14-18. Jeudi 14-18.
2. Aywaille	Vrije Dienst Ourthe-Amblève (gemengd). Office libre Ourthe-Amblève (mixte).	35, avenue F. Cornesse. Tél. 724460.	Woensdag 10-16. Andere dagen op afspraak. Mercredi 10-16. Autres jours sur ren- dez-vous.
<i>Brussel en omgeving : Bruxelles et agglomération :</i>			
3. Brussel (tweetalig)	Intercom. Dienst (gemengd).	18, Groot-Godshuisstraat. Tél. 179447.	Woensdag-Donderdag 14-18. Woens- dag-Donderdag van 15/3 tot 21/7 en September 9-12.
Bruxelles (bilingue)	Office intercommunal (mixte).	18, rue Grand-Hospice. Tél. 179447.	Mercredi-jeudi 14-18. Mercredi-jeudi du 15/3 au 21/7 et septembre 9-12.

Gemeente Commune	Benaming Dénomination	Adres Adresse	Toegankelijk op Jours et heures d'ouverture
4. Brussel Bruxelles	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	78, Poincarélaan. Tel. 210035. 78, boulevard Poincaré. Tél. 210035.	Dinsdag 16 ½-19 ½, Donderdag 14-19. Andere dagen op afspraak. Mardi 16 ½-19 ½, Jeudi 14-19. Autres jours sur rendez-vous.
5. Brussel (tweetalige) Bruxelles (bilingue)	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	44, Spoormakersstraat. Tel. 118272. 44, rue des Eperonniers. Tél. 118272.	Maandag, Woensdag, Donderdag 14-18. Lundi, mercredi, jeudi 14-18.
6. Brussel (tweetalige) Bruxelles (bilingue)	Stedelijke Dienst (Inst. Kunst en Amb.) (gemengd). Office communal (Inst. Arts et Métiers) (mixte).	50, Slachthuislaan. Tel. 211652-211917. 50, bd. de l'Abattoir. Tél. 211652- 211917.	Dinsdag 17-20, Donderdag 15-19, Za- terdag 15-18. Mardi 17-20, jeudi 15-19, samedi 15-18.
7. Oudergem (tweetalige) Auderghem (bilingue)	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	25, R. Willame-straat. Tel. 332503. 25, rue R. Willame. Tél. 332503.	Maandag 17-21, Donderdag 14-17. Lundi 17-21, jeudi 14-17.
8. Vorst (tweetalige) Forest (bilingue)	Gemeentelijke Dienst (ge- mengd). Office communal (mixte).	54, Guillaume Van Haelen laan. Tel. 433482. 54, boulevard Guillaume Van Haelen. Tél. 433482.	Alle werkdagen van 9 tot 12 en van 14 tot 18. Zaterdag 9-12. Gesloten in Augustus. Tous les jours ouvr. de 9 à 12 et de 14 à 18. Samedi 9-12. Fermé en août.
9. Elsene Ixelles	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	48, av. des Grenadiers. Tél. 484592.	Donderdag 14-18 ½ of op afspraak. Jeudi 14-18 ½ ou sur rendez-vous.
10. Elsene Ixelles	Gemeentelijke Dienst (ge- mengd). Office communal (mixte).	128a, rue Sans-Souci. Tél. 477435.	Donderdag 14 ½-18 ½. Andere dagen op afspraak. Jeudi 14 ½-18 ½. Autres jours sur rendez-vous.
11. Schaarbeek (tweetalige) Schaerbeek (bilingue)	Gemeentelijke Dienst (ge- mengd). Office communal (mixte).	188, Rogierstraat. Tel. 160083. 188, rue Rogier. Tél. 160083.	Maandag, Dinsdag, Woensdag en Vrij- dag van 16 tot 18 ½. Donderdag op afspraak. Lundi, mardi, merccr. et vendr. de 16 à 18 ½. Jeudi sur rendez-vous.
12. Schaarbeek (tweetalige) Schaerbeek (bilingue)	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	264, Haachtse steenweg. Tel. 158333. 264, chaussée de Haecht. Tél. 158333.	Dinsdag 14-17, Donderdag 14-17 en op afspraak. Mardi 14-17, Jeudi 14-17 et sur ren- dez-vous.
13. Charleroi	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	41, boulevard Zoé Drion. Tél. 228.08.	Alle dagen 9-12, 13-17, uitgezonderd Zaterdagmiddag. Tous les jours 9-12, 13-17, sauf sa- medi après-midi.
14. Charleroi	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	189, Grand'rue. Tél. 142.28.	Dinsdag, Woensdag en Vrijdag 9-12, 13 ½-17 ½. Mardi, mercredi et vendredi 9-12, 13 ½-17 ½.
15. Eupen	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	8, rue Pavée. Tél. 1522.	Donderdag en Vrijdag 9-12 ½, 14-17 ½. Zaterdag 9-13. Jeudi et vendredi 9-12 ½, 14-17 ½. Samedi 9-13.
16. Eupen	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	119, rue Neuve. Tél. 1050.	Woensdag en Vrijdag 17-20. Mercredi et vendredi 17-20.
17. Gemmenich	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Rue de Plombières (Ecole comm.).	Dinsdag 17-19 (Woensdag 17-19 op uitnodiging). Mardi 17-19 (mercredi 17-19 sur con- vocation).
18. Hannuit Hannut	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	34, chaussée de Tirlemont. Tél. 51470.	Maandag 8 ½-16 ½, Donderdag 13- 16 ½. Lundi 8 ½-16 ½, Jeudi 13-16 ½.
19. Herstal	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	48, rue Clawenne. Tél. 641542.	Dinsdag, Donderdag en Zaterd. 9-13, 14-17. Mardi, jeudi et samedi 9-13, 14-17.
20. Hoei Huy	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	3, place St-Denis. Tél. 113.75.	Alle werkd. 8-12, 13-16, Zaterdag 8-12. Tous les jours ouvr. 8-12, 13-16. Sa- medi 8-12.
21. La Louvière	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	1, rue Rêve d'Or. Tél. 225.65.	Donderdag 13-15 ½, Zaterdag 13-15. Jeudi 13-15 ½, Samedi 13-15.
22. Landen (tweetalige) Landen (bilingue)	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	Gemeentehuis. Tel. 289. Maison communale. Tél. 289.	Dinsdag 8 ½-16 ½, Donderdag 8 ½- 12 ½. Mardi 8 ½-16 ½, Jeudi 8 ½-12 ½.
23. Lessen Lessines	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	2, ancien Chemin d'Ollignies. Tél. 826.	Mandag 16-18, Woensdag 16-18, Vrij- dag 16-18 op afspraak. Lundi 16-18, mercredi 16-18, vendredi 16-18 sur rendez-vous.

Gemeente Commune	Benaming Dénomination	Adres Adresse	Toegankelijk op Jours et heures d'ouverture
24. Luik Liège	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	12, rue Fond St-Servais. Tél. 320627.	Alle dagen op afspraak 9-12 en 13-17. Tous les jours sur rendez-vous 9-12 et 13-17.
25. Luik Liège	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	34, rue de l'Université.	Vrijdag 8-13. Vendredi 8-13.
26. Luik Liège	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	29, rue St-Gilles. Tél. 237906.	Donderdag 9-12, 13-17, 17 ½ 20 ½. Andere dagen op afspraak. Jeudi 9-12, 13-17, 17 ½-20 ½. Autres jours sur rendez-vous.
27. Malmedy	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	Allée des Capucins. Tél. 336.	Maandag, Dinsdag, Woensdag 9-12, 13 ½-17 ½. Lundi, mardi, mercredi 9-12, 13 ½-17 ½.
28. Bergen Mons	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	44, av. Général de Gaulle. Tél. 35617.	Donderdag 14-18 en op afspraak. Jeudi 14-18 et sur rendez-vous.
29. Bergen Mons	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	63, rue de Nimy. Tél. 324.68.	Donderdag 14-19. Zaterdag 15-18 en op afspraak. Jeudi 14-19. Samedi 15-18 et sur rendez-vous.
30. Moeskroen Mouscron	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	27, rue de Luxembourg. Tél. 1008.	Dinsdag 10-12. Donderdag 14-19. (Inlichtingen alle dagen 9-12). Mardi 10-12. Jeudi 14-19 (Renseignements tous les jours 9-12).
31. Namen (St-Servais) Namur (St-Servais)	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	45, rue Muzet. Tél. 23981.	Alle werkdagen 9-12, 14-17. Tous les jours ouvr. 9-12, 14-17.
32. Namen Namur	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	2, rue du Lombard. Tél. 242.44.	Donderdag 14-18. Zondag 9-12 en op afspraak. Jeudi 14-18. Dimanche 9-12 et sur rendez-vous.
33. Neufchâteau	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	24, rue d'Arlon. Tél. 283.	Alle werkdagen 9-12 en 14-17 (uitgezonderd periode 1/10-15/10). Tous les jours ouvr. 9-12 et 14-17 (sauf période 1/10-15/10).
34. St-Ghislain	Intercom. Dienst (gemengd). Office intercommunal(mixte).	31, Grand'Place. Tél. 355.	Donderdag, Zaterdag 14-17. Jeudi, samedi 14-17.
35. Seraing s/Meuse	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	36, rue Grégoire Chapuis. Tél. 341.920.	Dinsdag, Woensdag 17-20. Vrijdag 9-12, 13-20. Mardi, mercredi 17-20. Vendredi 9-12, 13-20.
36. Thuin	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	22, place Albert I ^{er} .	Donderdag 13-17 en op afspraak. Jeudi 13-17 et sur rendez-vous.
37. Doornik-Aat Tournai-Ath	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	2, rue Paul Pastur. Tél. 135.73.	Dinsdag, Donderdag, Zaterdag 8-12, 13-17. Andere dagen op afspraak. Mardi, jeudi, samedi 8-12, 13-17. Autres jours sur rendez-vous.
38. Doornik... .. Tournai... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	44, rue Ste-Brice. Tél. 124.37.	Dinsdag, Donderdag 9-12, 14-17. Andere dagen op afspraak. Mardi, jeudi 9-12, 14-17. Autres jours sur rendez-vous.
39. Verviers	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	8, place Sommeleville. Tél. 174.39.	Alle werkdagen 9-12, 14-18. Zaterdag 9-12. Tous les jours ouvr. 9-12, 14-18. Samedi 9-12.
40. Verviers	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	2, rue Donckier. Tél. 147.52.	Alle werkdagen 9-12, 13-17. Zaterdag 9-12. Tous les jours ouvr. 9-12, 13-17. Samedi 9-12.
41. Virton	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	88, avenue Bouvier. Tél. 188.	Donderdag 14-19 en op afspraak. Jeudi 14-19 et sur rendez-vous.
42. Borgworm Waremmé	Provinciale Dienst(gemengd). Office provincial (mixte).	61, avenue G. Joachim. Tél. 326.12.	Woensdag, Vrijdag 8 ½-16 ½. Zaterdag 8 ½-12 ½. Mercredi, vendredi 8 ½-16 ½. Samedi 8 ½-12 ½.

Gemeente Commune	Benaming Dénomination	Adres Adresse	Toegankelijk op Jours et heures d'ouverture
43. Waver Wavre	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	2. place de la Cure.	Dinsdag 18-19. Woensdag 17-19, Vrijdag 18-19. Mardi 18-19, mercredi 17-19, vendredi 18-19.
44. Borgworm Waremmé	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	21. rue J. Wauters.	Zaterdag 9-12. Samedi 9-12.

Lijst van de Nederlandstalige Diensten
voor Voorlichting bij Beroepskeuze,
voorlopig erkend door de Staat voor 1952.

Liste des Offices d'Orientation Professionnelle
d'expression flamande
reconnus provisoirement par l'Etat pour 1952.

1. Aalst... ..	Vrije Dienst (gemengd).	Leopoldlaan, 9.	Maandag (j-8 ¼-12, 13 ½-17). Zaterdag op afspraak. Woensdag (m-8 ¼-12, 13 ½-17). Zaterdag op afspraak. Lundi (g-8 ¼-12, 13 ½-17). Samedi sur rendez-vous. Mercredi (f-8 ¼-12, 13 ½-17). Samedi sur rendez-vous.
Alost... ..	Office libre (mixte).		
2. Aarschot	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Capucienen Stadspark. Tel. 3119.	1 ^{re} en 3 ^{re} Donderdag 14-17. Dinsdag 16.45-19.45. 1 ^{re} et 3 ^{re} Jeudi 14-17. Mardi 16.45-19.45.
3. Antwerpen	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	Huidevettersstraat, 30. Tel. 338527.	Alle werkdagen 9-12 en 14-17. Zaterdag 9-12 (op afspraak). Tous les jours ouvrables 9-12 et 14-17. Samedi 9-12 (sur rendez-vous).
Anvers	Office libre (filles).		
4. Antwerpen	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	Aalmoezenierstraat, 18. Tel. 338649.	Alle werkdagen 9-12 en 14-17. Zaterdag 9-12 (op afspraak). Tous les jours ouvrables 9-12 et 14-17. Samedi 9-12 (sur rendez-vous).
Anvers	Office libre (filles).		
5. Beringen-Mijnen Beringen-Mines	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Steenweg op Beverlo, 81.	Donderdag 13-15 ½, Zaterdag 16-20. Jeudi 13-15 ½, samedi 16-20.
6. Bree... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Meisjesschool. Tel. 58. Neeroeteren.	Maandag 16 ½-19 ½, Vrijdag 16 ½-19 ½. Lundi 16 ½-19 ½, vendredi 16 ½-19 ½.
7. Brugge	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	Nieuwstraat, 7. Tel. 31604.	Maandag 14-17, Woensdag 14-17. Lundi 14-17, mercredi 14-17.
Bruges	Office libre (garçons).		
8. Brugge	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	Nieuwstraat, 7. Tel. 31604.	Vrijdag 16 ½-18 ½. Vendredi 16 ½-18 ½.
Bruges	Office libre (filles).		
<i>Brussel en omgeving : Bruxelles et agglomération :</i>			
9. Brussel	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	Poincarélaan, 78. Tel. 210035. Boul. Poincaré, 78. Tél. 210035.	Dinsdag 17-19, Donderdag 14-18. Mardi 17-19, jeudi 14-18.
Bruxelles	Office libre (garçons).		
10. Brussel (tweetalige)	Intercom. Dienst (gemengd).	Groot Godshuisstr., 18. Tel. 179447.	Woensdag-Donderdag 14-18, Woensdag-Donderdag van 15/3 tot 21/7 en September : 9-12. Mercredi-jeudi 14-18. Mercredi-jeudi du 15/3 au 21/7 et septembre : 9-12.
Bruxelles (bilingue)	Office intercommunal (mixte).	Rue Grand-Hospice, 18. Tél. 179447.	
11. Brussel (tweetalige)	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	Spoormakersstraat, 44. Tel. 118272. Rue des Eperonniers, 44. Tél. 118272.	Maandag, Woensdag, Donderdag 14-18. Lundi, mercredi, jeudi 14-18.
Bruxelles (bilingue)	Office libre (filles).		
12. Brussel (tweetalige)	Stedelijke Dienst (Inst. Kunsten en Amb.) (gemengd). Office communal (Inst. Arts et Métiers).	Slachthuislaan, 50. Tel. 211652. Bd. de l'Abattoir, 50. Tél. 211652.	Dinsdag 17-20, Donderdag 15-19, Zaterdag 15-18. Mardi 17-20, jeudi 15-19, Samedi 15-18.
Bruxelles (bilingue)	Office communal (Inst. Arts et Métiers).		
13. Ouderghem (tweetalige) Auderghem (bilingue)	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	R. Willamestraat, 25. Tel. 332503. Rue R. Willame, 25. Tél. 332503.	Maandag 17-21, Donderdag 14-17. Lundi 17-21, Jeudi 14-17.
14. Schaarbeek (tweetalige)	Gemeentelijke Dienst (gemengd).	Rogierstraat, 188. Tel. 160083.	Maandag, Dinsdag, Woensdag en Vrijdag van 16 tot 18 ½. Donderdag op afspraak. Lundi, mardi, mercredi et vendredi de 16 à 18 ½. Jeudi sur rendez-vous.
Schaerbeek (bilingue)	Office communal (mixte).	Rue Rogier, 188. Tél. 160083.	
15. Schaarbeek (tweetalige)	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	Haachtse steenweg, 264. Tel. 158333. Chaussée de Haecht, 264. Tél. 158333.	Maandag 14-17, Donderdag 14-17 en op afspraak. Lundi 14-17, jeudi 14-17 et sur rendez-vous.
Schaerbeek (bilingue)	Office libre (garçons).		

Gemeente Commune	Benaming Dénomination	Adres Adresse	Toegankelijk op Jours et heures d'ouverture
16. Vorst (tweetalig) Forest (bilingue)	Gemeentelijke Dienst (gemengd). Office communal (mixte).	G. Van Haelenlaan, 54. Tel. 433482. Boul. G. Van Haelen, 54. Tél. 433482.	Alle werkdagen 9-12, 14-18, Zaterdag 9-12. Gesloten in Augustus. Tous les jours ouvrables 9-12, 14-18, samedi 9-12. Fermé en août.
17. Dendermonde Termonde	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Vlasmarkt, 29. Tel. 223.38.	Woensdag 9-17, Vrijdag 9-17 en op afspraak. Mercredi 9-17, vendredi 9-17 et sur rendez-vous.
18. Diest... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Peetersstraat, 32.	Donderdag 13 ½-16, Zondag 9-13. Jeudi 13 ½-16, dimanche 9-13.
19. Eckloo	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Zuidmoerstr., 131. (O.L.Vr. ten Doorn).	Woensdag 14-18, Vrijdag 14-18. Mercredi 14-18, vendredi 14-18.
20. Eisden-Mijnen Eisden-Mines	Vrije Dienst « Maasvallei » (gemengd). Office libre « Maasvallei » (libre).	Nijverheidslaan (St-Barbara).	Donderdag 13-17, Zondag 10-13. Jeudi 13-17, dimanche 10-13.
21. Genk... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Vakschool. Tel. 230.	Dinsdag 17-19, Donderdag 14-19. Mardi 17-19, jeudi 14-19.
22. Gent... .. Gand	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	Holstraat, 43. Tel. 595.96.	Donderdag 13 ½-18, Zaterdag 13 ½-18. Jeudi 13 ½-18, samedi 13 ½-18.
23. Gent... .. Gand	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	Holstraat, 43. Tel. 595.96.	Dinsdag 13 ½-18, Zaterdag 13 ½-18. Mardi 13 ½-18, samedi 13 ½-18.
24. Halle... .. Hal	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Dekenstraat, 12.	Donderdag 14-18, Zaterdag 16-19 (op afspraak). Jeudi 14-18, Samedi 16-19 (sur rendez-vous).
25. Hasselt	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Frans Massijstraat, 6. Tel. 211.80.	Donderdag 14-18, Zaterdag 17-19, Alle dagen op afspraak (17-19). Jeudi 14-18, samedi 17-19. Tous les jours sur rendez-vous (17-19).
26. Ieper... .. Ypres	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Dhondtstraat, 59. Tel. 684.	Donderdag 16-18, Zaterdag 14-18. Jeudi 16-18, samedi 14-18.
27. Kortrijk Courtrai... ..	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	Wijngaardstraat, 48. Tel. 252.35-45.	Voor onderzoek : Donderdag 13 ½-17, Zaterdag 13 ½-17. (Inlichtingen : Maandag 9-12.) Pour examen : Jeudi 13 ½-17, samedi 13 ½-17. (Renseignements : Lundi 9-12.)
28. Kortrijk Courtrai... ..	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	Wijngaardstraat, 48. Tel. 252.35-45.	Voor onderzoek : Woensdag 13 ½-17, Vrijdag 13 ½-17. (Inlichtingen : Maandag 9-12.) Pour examen : Mercredi 13 ½-17, vendredi 13 ½-17. (Renseignements : Lundi 9-12.)
29. Landen (tweetalig) Landen (bilingue)... ..	Provinciale Dienst (gemengd). Office provincial (mixte).	Gemeentehuis. Maison communale.	Vrijdag 9-13, 14-17. Vendredi 9-13, 14-17.
30. Leuven Louvain... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Parkstraat, 142.	Dinsdag 14-17, Donderdag 14-17. Andere dagen op aanvraag. Mardi 14-17, jeudi 14-17. Autres jours sur rendez-vous.
31. Liedekerke	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Warande (Gildezaal).	Donderdag 14-18. Jeudi 14-18.
32. Lier Lierre	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	St-Gummarustraart, 21. Tel. 700892.	Donderdag 14-18, Vrijdag 17-19. Jeudi 14-18, vendredi 17-19.
33. Mechelen Malines	Stedelijke Dienst (gemengd). Office communal (mixte).	Koningin Astridlaan, 38. Tel. 146.33.	Dinsdag, Donderdag, Zaterdag 9-12 ½, 14-19, Vrijdag 9-12 ½, Maandag, Woensdag, 9-12 ½, 14-16 ½. Mardi, jeudi, samedi 9-12 ½, 14-19, vendredi 9-12 ½, lundi, mercredi, 9-12 ½, 14-16 ½.
34. Mechelen Malines	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Melaan, 2. Tel. 133.45.	Donderdag 14 ½-19, Vrijdag 17-19. Jeudi 14 ½-19, vendredi 17-19.
35. Merchtem Merchtem	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Stationstraat, 31.	Donderdag 13 ½-17. Jeudi 13 ½-17.
36. Neerpelt... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Tassetstraat, 11. Tel. 2 (Wijchmaal).	Maandag 17-19, Donderdag 15-19. Lundi 17-19, jeudi 15-19.

Gemeente Commune	Benaming Dénomination	Adres Adresse	Toegankelijk op Jours et heures d'ouverture
37. Oostende ... Ostende...	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Stockholmstraat, 7. Tel. 748.61.	Donderdag 14-16, Zaterdag 14-18. Jeudi 14-16, samedi 14-18.
38. Roeselare ... Roulers ...	Vrije Dienst (meisjes). Office libre (filles).	Kattenstraat, 69.	Maandag 9-12, Vrijdag 14-17. Lundi 9-12, vendredi 14-17.
39. Roeselare ... Roulers ...	Vrije Dienst (jongens). Office libre (garçons).	Kattenstraat, 69.	Dinsdag 14-17, Vrijdag 14-17. Mardi 14-17, vendredi 14-17.
40. St-Niklaas (Waas) ... St-Nicolas (Waes) ...	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Ankerstraat, 61.	Maandag, Woensdag en Vrijdag 8 ½-12, 14-18. Lundi, mercredi et vendredi 8 ½-12, 14-18.
41. St-Truiden ... St-Trond ...	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Statiestraat, 28.	Donderdag 14-18, Zaterdag 17-19. Jeudi 14-18, samedi 17-19.
42. Tielt... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Oude Stationstraat, 2. Tel. 28.	Donderdag 14-17, Zaterdag 14-17. Jeudi 14-17, samedi 14-17.
43. Tienen ... Tirlemont ...	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Waaiberg, 5. Tel. 81391.	Woensdag 14-19, Vrijdag 17-19. Mercredi 14-19, vendredi 17-19.
44. Tongeren ... Tongres...	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Wijngaardstraat, 16.	Donderdag 14-17, Vrijdag 16-19. Jeudi 14-17, vendredi 16-19.
45. Torhout... ..	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Aartrijkestraat, 14. Tel. 7.	Woensdag 18-20. Mercredi 18-20.
46. Turnhout	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Korte Begijnenstraat, 26. Tel. 429.	Donderdag (j) 14-18, Maandag (m) 14-18. Jeudi (g) 14-18, lundi (f) 14-18.
47. Vilvoorde Vilvorde	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Nolet de Brauwerestr., 21. Tel. 511384.	Donderdag 14-19, Zondag 10-12 (raadpleging). Jeudi 14-19, dimanche 10-12 (consultation).
48. Vilvoorde Vilvorde	Gemeentelijke Dienst (gemengd). Office communal (mixte).	Spuymolenstraat, 43.	Woensdag 16-19, Donderdag 14-17. Mercredi 16-19, jeudi 14-17.
49. Wetteren	Vrije Dienst (gemengd). Office libre (mixte).	Wegvoeringstraat, 2.	Dinsdag 17-19, Zaterdag 14-18. Mardi 17-19, samedi 14-18.

Lijst
der Psycho-Medico-Sociale Centra van de Staat
(Januari 1952).

Gemeente	Adres	Tel.
1. Etterbeek ...	11 Novemberlaan (Koninklijk Atheneum)	34.81.40
2. Charleroi ...	bd. E. Devreux, 27 (Koninklijk Atheneum)	32.53.38
3. Morlanwelz ...	rue Raoul Warocqué (Technische Scholen van de Staat)	967 (Bascoup)
4. Pâturages ...	rue de l'Eglise, 51	1672 (La Bouverie)
5. Antwerpen ...	F. Rooseveltplein, 11 (Koninklijk Atheneum)	32.75.97
6. Brugge	St. Jorisstraat, 26	363.03
7. Oostende	Karel Janssenslaan, 3	721.00
7. Kortrijk	Jan Bethunelaan (Koninklijk Atheneum)	218.20
8. Leper	De Montstraat, 11 (Koninklijk Atheneum)	895
8. Gent	Jerusalemstraat, 11bis Grote Capucienenstraat, 4a	569.42
9. Hasselt	(Koninklijk Atheneum) Hoogstraat	217.38
10. Diest	(Rijksmiddelbare School)	
10. Taminés	av. Président Roosevelt, 90	77.10.49
Andenne	rue de l'Hôpital (Normaalschool)	219.65
11. Aarlen	avenue Tesch, 48	608
Virton	place de l'Hôtel de Ville (Gemeenteschool)	
12. Marche	rue de la Station, 95	
St-Hubert	rue St. Roch, 2	
13. Waver	place L. Barbier, 7	1090
Nijvel	avenue E. Vandervelde, 3 (Normaalschool)	1055

Liste
des Centres Psycho-Médico-Sociaux de l'Etat.
(janvier 1952).

Localité	Adresse	Tél.
1. Etterbeek ...	avenue du 11 Novembre (Athénée royal)	34.81.40
2. Charleroi ...	bd. E. Devreux, 27 (Athénée royal)	32.53.38
3. Morlanwelz ...	rue Raoul Warocqué (Ecoles Techniques de l'Etat)	967 (Bascoup)
4. Pâturages ...	rue de l'Eglise, 51	1672 (La Bouverie)
5. Anvers	F. Rooseveltplein, 11 (Athénée royal)	32.75.97
6. Bruges	St. Jorisstraat, 26	363.03
7. Oostende	Karel Janssenslaan, 3	721.00
7. Courtrai	Jan Bethunelaan (Athénée royal)	218.20
8. Ypres	De Montstraat, 11 (Athénée royal)	895
8. Gand	Jerusalemstraat, 11bis	569.42
9. Hasselt	Grote Capucienenstraat, 4a (Athénée royal)	217.38
10. Diest	Hoogstraat (Ecole Moyenne de l'Etat)	
10. Taminés	av. Président Roosevelt, 90	77.10.49
Andenne	rue de l'Hôpital (Ecole Normale)	219.65
11. Arlon	avenue Tesch, 48	608
Virton	place de l'Hôtel de Ville (Ecole communale)	
12. Marche	rue de la Station, 95	
St-Hubert	rue St. Roch, 2	
13. Wavre	place L. Barbier, 7	1090
Nivelles	avenue E. Vandervelde, 3 (Ecole Normale)	1055

VRAAG 2:

Schoolreizen en Schoolkoloniën.

Hoe wordt de toelage van 1.600.000 frank (schoolreizen) verdeeld? Toekenningsvoorwaarden.

ANTWOORD:

Het bedrag van 1.600.000 frank, uitgetrokken op artikel 27/7 van Sectie I van de Begroting van het Departement, vormt geen toelage, maar een eigenlijk krediet, ter beschikking gesteld van de Bijschoolse Diensten van de Algemene Directie der Opvoedende Diensten en der Culturele Betrekkingen.

Dit krediet is eerst en vooral bestemd tot het aankopen, onderhouden, herstellen en vervoeren van allerlei materieel, dat door de Dienst in bruikleen wordt gegeven aan de organismen, die schoolkoloniën inrichten. Het gaat in hoofdzaak om bedden, matrassen, dekens, lakens, machines voor de keuken, vaatwerk, enz. Op te merken valt, dat op dit ogenblik een net van meer dan 55 koloniën van deze Dienst gebruik maakt. De aanvragen tot lening moeten gericht worden aan de Algemene Directie der Opvoedende Diensten en der Culturele Betrekkingen, Residence Palace, Wetstraat, 155, te Brussel.

Overigens vormen de ontvangst van groepen jonge vreemdelingen, en de materiële inrichting (huren van zalen, enz.) van opvoedende voorstellingen, door vreemde groepen voor ons schoolpubliek gegeven, een tweede reeks activiteiten, waarvan de kosten op het krediet in kwestie aangerekend worden.

Dit krediet wordt eveneens aangewend om de uitgaven te bestrijden, veroorzaakt door de manifestaties van opvoedende aard die te Brussel en in verscheidene provinciesteden (b. v. Luik, Namen, Bergen, Antwerpen) ingericht worden in het raam van de geestesontspanning.

Bovendien worden allerlei nationale of gewestelijke manifestaties ingericht, overeenkomstig de wensen, uitgesproken door de gemengde commissies voor de toepassing van culturele accorden of door internationale organismen zoals de O. V. N., de U. N. E. S. C. O., enz.

Het krediet wordt ook nog gebruikt voor de uitrusting en de werking van het Jeugdtehuis, Louis Hapstraat, 158, te Etterbeek, en van de tijdelijke Centra tot opnemering van de buitenlandse jeugd op doorreis in België of van Belgische schoolgroepen op doorreis te Brussel.

Ter inlichting volgt hierna een gedetailleerde opgave van het aantal vreemdelingen, die gedurende het schooljaar 1951-1952 door toedoen van de Belgisch-Luxemburgse Schoolreizen ons land bezochten:

Fransen	872	Zweden	70
Britsen	3.310	Spanjaarden	12
Duitsers	289	Portugezen	20
Oostenrijkers	21	Amerikanen	28
Italianen	82	Zuid-Amerikanen	59
Denen	114	Diverse nationaliteiten	160

VRAAG 3:

Paedagogische adviseurs.

In het technisch onderwijs wordt die rol waargenomen door een inspecteur-generaal.

Waarom wordt hij in het algemeen onderwijs slechts waargenomen door gedetacheerde ambtenaars, die in hun dienst moeten worden vervangen? Waarom geen twee betrekkingen in vast verband voorzien?

ANTWOORD:

De aanwijzing van paedagogische adviseurs in het technisch en in het algemeen onderwijs beantwoordt aan verschillende bedoelingen.

In het technisch onderwijs, dat onder de leiding staat van een ambtenaar met een administratieve vorming, heeft men de voortdurende aanwezigheid van een ambtenaar met een paedagogische vorming willen verzekeren.

Bij de hogere leiding van het departement, die thans toevertrouwd is aan ambtenaren die uit het onderwijs zelf zijn gesproken, heeft de aanwezigheid van de paedagogische adviseurs ten doel de vertegenwoordiging van de elementen uit het onderwijs te verzekeren. Zij nemen deel aan de werkzaamheden van de Raad van de Directeurs-generaal, die voorgezeten wordt door de Secretaris-generaal. Zij zorgen er voor dat het departement gedurig in voeling blijft met de werkelijkheid in de scholen. De studie- en documentatiediensten van het departement doen steeds beroep op de paedagogische adviseurs om advies en inlichtingen te bekomen omtrent de verschillende vraagstukken die hun worden gesteld.

QUESTION 2:

Voyages et colonies scolaires.

Comment est réparti le subside de 1.600.000 francs (voyages scolaires)? Conditions d'attribution?

RÉPONSE:

La somme de 1.600.000 francs inscrite à l'article 28/7 de la Section I du budget du Département ne constitue pas un subside, mais bien un crédit proprement dit, mis à la disposition des Services parascolaires de la Direction générale des Services éducatifs et des Relations culturelles.

Ce crédit sert d'abord à l'achat, à l'entretien, à la réparation et au transport du matériel divers que le Service prête aux organismes qui organisent des colonies scolaires. Il s'agit en ordre principal de lits, matelas, couvertures, draps de lit, machines de cuisine, vaisselle, etc. Il est à noter qu'un réseau de plus de 55 colonies bénéficient actuellement de ce Service. Les demandes de prêt doivent être adressées à la Direction générale des Services éducatifs et des Relations culturelles, Résidence Palace, 155, rue de la Loi, à Bruxelles.

D'autre part, la réception de groupes de jeunes étrangers, l'organisation matérielle (locations de salles, etc.) de manifestations éducatives données par des groupes étrangers devant notre public scolaire, constituent une seconde série d'activités dont les dépenses sont imputées sur le crédit en question.

Ce crédit est également utilisé pour supporter les dépenses des manifestations éducatives qui sont organisées à Bruxelles et dans diverses villes de province (Liège, Namur, Mons, Anvers par exemple) dans le cadre des délassements intellectuels.

En outre, diverses manifestations nationales ou régionales sont organisées conformément aux vœux exprimés par des commissions mixtes pour l'application d'accords culturels ou des organismes internationaux tels que l'O. N. U., l'U. N. E. S. C. O., etc.

Ce crédit sert également à l'équipement et au fonctionnement du Home de Jeunesse, 158, rue Louis Hap, à Etterbeek, ainsi qu'aux Centres d'accueil temporaires pour l'hébergement de jeunes étrangers de passage en Belgique ou de groupements scolaires belges de passage à Bruxelles.

A titre d'information figure ci-dessous le détail du nombre d'étrangers ayant visité la Belgique par l'intermédiaire des Voyages scolaires Belgo-Luxembourgeois pendant l'année scolaire 1951-1952:

Français	872	Suédois	70
Anglais	3.310	Espagnols	12
Allemands	289	Portugais	20
Autrichiens	21	Américains	28
Italiens	82	Sud-Américains	59
Danois	114	Divers	160

QUESTION 3:

Conseillers pédagogiques.

Dans l'enseignement technique, ce rôle est exercé par un inspecteur général.

Pourquoi, dans l'enseignement général, ne s'agit-il que de fonctionnaires détachés qu'il faut remplacer dans leur service? Pourquoi ne pas créer deux emplois définitifs?

RÉPONSE:

La désignation de conseillers pédagogiques dans l'enseignement technique et dans l'enseignement général répond à des objectifs différents.

Dans l'enseignement technique, dirigé par un fonctionnaire de formation administrative, on a voulu assurer la permanence d'un fonctionnaire de formation pédagogique.

Après de la haute direction du département, qui est confiée actuellement à des fonctionnaires issus de l'enseignement même, la présence des conseillers pédagogiques a pour but d'assurer la représentation des éléments de l'enseignement. Ils participent aux travaux du Conseil des directeurs généraux de l'enseignement, présidé par le Secrétaire Général. Ils entretiennent les contacts permanents du département avec les réalités scolaires. Les services d'études et de documentation du département font constamment appel aux conseillers pédagogiques pour obtenir des avis et des renseignements sur les divers problèmes qui leur sont posés.

Ten einde een vrije keuze mogelijk te maken naargelang van de problemen die een actueel karakter vertonen, zijn beide betrekkingen van paedagogisch adviseur bezet.

Het is geboden, desnoods af en toe beroep te kunnen doen op andere elementen, zij het slechts om het advies in te winnen van specialisten die recente voelingen hebben gehad met de onderwijskringen.

VRAAG 4:

Psycho-medico-sociale centra.

Hoeveel van die centra werden in 1951 en in 1952 geopend?

ANTWOORD:

De psycho-medico-sociale centra van de Staat die in werking traden:

in 1951 : Tamines-Andenne (1-9-1951)
Waver-Nivel (1-9-1951)
in 1952 : Aarlen-Virton (6-10-1952)
Marche-St-Hubert (6-10-1952).

VRAAG 5:

Toelagen aan U. N. E. S. C. O.

De toelagen aan U. N. E. S. C. O. liggen tamelijk verspreid over de begrotingsartikelen.

Welk is :

a) het totaal bedrag besteed aan U. N. E. S. C. O.;
b) het totaal bedrag der toelagen verleend aan commissies opgericht onder de auspiciën van de U. N. E. S. C. O.?

We menen te weten dat door de U. N. E. S. C. O. vrij aanzienlijke bedragen besteed worden aan de niet-ontvoogde gebieden. Zeer prijzenswaardig! Is het de Minister echter bekend dat in de meeste Belgische mijncentra de meerderheid der bevolking thans uit inwijkelingen bestaat waarvan het merendeel ongeletterd is, en zeker niet afgestemd om zich onze kultuur eigen te maken? — Wat wordt er gedaan om deze inwijkelingen in te schakelen in de Belgische gemeenschap en ze deeltachtig te maken aan onze kultuur?

ANTWOORD:

1. — Toelagen aan de U. N. E. S. C. O.

Voor de betaling van de Belgische bijdrage aan de U. N. E. S. C. O. voor het jaar 1953 wordt één enkele toelage, groot 6.377.000 frank, voorzien bij artikel 22/2-Section 1 van de begroting. Anderzijds worden kredieten voor een totaal bedrag van 433.000 frank aangewend om de Belgische bijdragen aan verschillende internationale organismen, opgericht onder de auspiciën van de U. N. E. S. C. O., te vereffenen. Ten slotte staat onder artikel 28/4 een krediet van 250.000 frank ingeschreven, ten einde de onkosten, voortspruitend uit de werkzaamheden van de Belgische Nationale Commissie van de U. N. E. S. C. O. en van haar sub-commissies, te dekken.

2. — Culturele assimilatie der buitenlandse mijnwerkers.

Wat het lager onderwijs betreft : het onderwijs aan de kinderen van die buitenlandse families, die de bewaarschool kunnen bezoeken en van die welke onderworpen zijn aan de schoolplicht, wordt doorgaans verzekerd door de scholen voor Belgische kinderen. Deze vreemdelingen moeten zich trouwens, volgens de wet, aanpassen aan de taalrol van de streek die zij bewonen.

Anderzijds is het contact met andere kinderen, voor hen, het beste middel om deze taal te leren en om zich sneller aan de nationale bevolking aan te passen.

Gezien het groot aantal dezer leerlingen werden, in het verleden, in de gewone scholen, speciale klassen geopend ten einde hen in een betrekkelijk korte tijd een voldoende kennis bij te brengen van de taal der school. Op het ogenblik bestaan deze klassen niet meer en men mag veronderstellen dat de gewenste aanpassing verwezenlijkt werd.

Het staat vast dat lagere klassen die, naast Belgische kinderen, jonge vreemdelingen van diverse nationaliteiten bevatten, een grote moeilijkheid uitmaken voor de onderwijzer. Daarom werd het in vele gevallen nodig geacht deze klassen te splitsen. De Staat heeft meermaals bij-

Pour permettre un libre choix d'après les problèmes qui sont d'actualité, les deux postes de conseiller pédagogique sont occupés.

Il importe que périodiquement on puisse faire appel, si le besoin s'en fait sentir, à d'autres éléments pour des problèmes nouveaux, ne fût-ce que pour avoir l'avis de spécialistes ayant eu un contact récent avec les milieux d'enseignement.

QUESTION 4:

Centres psycho-médico-sociaux.

Combien de ces centres a-t-on ouverts en 1951 et 1952?

RÉPONSE:

Les Centres psycho-médico-sociaux de l'Etat entrés en fonction:

en 1951 : Tamines-Andenne (1-9-1951).
Wavre-Nivelles (1-9-1951)
en 1952 : Arlon-Virton (6-10-1952)
Marche-St-Hubert (6-10-1952).

QUESTION 5:

Subventions à l'U. N. E. S. C. O.

Les subventions octroyées à l'U. N. E. S. C. O. se trouvent assez éparpillées entre divers articles du budget.

Serait-il possible de connaître :

a) le montant total attribué à l'U. N. E. S. C. O.;
b) le montant total des subventions attribuées à des commissions constituées sous les auspices de l'U. N. E. S. C. O.?

Nous croyons savoir que l'U. N. E. S. C. O. consacre des sommes assez considérables aux territoires non-autonomes. Ceci est très louable! M. le Ministre sait-il cependant que la majeure partie de la population dans la plupart des centres miniers belges est constituée par des immigrants, dont la plupart sont des illettrés, inaptes en tous cas à s'assimiler notre culture? — Que fait-on pour intégrer ces immigrants à la communauté belge et pour les faire bénéficier de notre culture?

RÉPONSE:

1. — Subventions à l'U. N. E. S. C. O.

En vue du paiement de la cotisation belge à l'U. N. E. S. C. O. pour l'année 1953, une subvention unique de l'ordre de 6.377.000 francs est prévue à l'article 22/2-Section 1. du budget. D'autre part, des crédits pour un montant total de 433.000 francs ont été utilisés en vue de liquider les cotisations belges aux divers organismes internationaux constitués sous les auspices de l'U. N. E. S. C. O.

Enfin, à l'article 28/4 a été inscrit un crédit de 250.000 francs, afin de couvrir les frais résultant des travaux de la Commission Nationale Belge de l'U. N. E. S. C. O. et de ses sous-commissions.

2. — Assimilation culturelle des mineurs étrangers.

En ce qui concerne l'enseignement primaire : l'enseignement aux enfants de familles étrangères qui sont en mesure de fréquenter des écoles gardiennes ainsi qu'à ceux qui sont soumis à l'obligation scolaire, est généralement assuré dans les écoles pour enfants belges. Ces étrangers doivent se conformer, en vertu de la loi, au régime linguistique de la région qu'ils habitent.

Le contact avec d'autres enfants constitue d'autre part le meilleur moyen pour apprendre cette langue et pour s'adapter plus rapidement à la population nationale.

Vu le grand nombre de ces élèves, des classes spéciales ont, par le passé, été ouvertes dans les écoles ordinaires afin de leur procurer, dans un temps relativement court, une connaissance suffisante de la langue de l'école. En ce moment, ces classes n'existent plus, et il est permis de croire que l'adaptation souhaitée est réalisée.

Il est certain que les classes inférieures qui comprennent, outre des enfants belges, de jeunes étrangers de diverses nationalités rendent difficile la tâche de l'instituteur. C'est la raison pour laquelle il a été estimé nécessaire, dans de nombreux cas, de scinder ces classes. L'Etat

komende toelagen verleend om deze onontbeerlijke splitsing toe te laten.

Wat de volwassenen betreft : Op eigen initiatief hebben zekere gemeenten Franse taalkursussen ingericht, toegankelijk voor buitenlandse arbeiders. Zij dragen volledig de last van deze organisatie.

Eveneens dient vermeld dat de Dienst voor Volksopleiding bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs toelagen verleende aan Openbare Bibliotheken welke bezocht worden door buitenlandse mijnwerkers. Deze toelagen, bestemd voor de aankoop van boeken in het Pools, het Italiaans en het Duits, bedroegen gezamenlijk 750.000 frank voor een periode van 1947 tot 1952.

VRAAG 6:

Het verfraaien van onze schoolgebouwen.

Wordt er bij het opstellen van de lastenkohiers voor het bouwen van openbare schoolgebouwen een krediet voorzien tot het verfraaien van de lokalen ?

ANTWOORD :

Men voorziet de inbouw van een kunstwerk in de nieuwe scholen die ten laste van het Fonds der Schoolgebouwen van 's Rijks Middebaar Onderwijs opgericht worden.

VRAAG 7:

Mecanographie.

Naar het schijnt werd aan de hoofdinspecteurs van het Lager Onderwijs onlangs een duplicator-machine toegezonden. Is deze toezending geschied op aanvraag der hoofdinspecteurs zelf ?

ANTWOORD :

Het toestel « Duplicator-Plano » werd door het Departement aangekocht op aanvraag van verschillende kantonale inspecteurs en inspectrices over de vrouwelijke handwerken.

Er werden voor 1952 slechts 15 Plano's aangekocht, omdat het resterend krediet ontoereikend was om er meer aan te schaffen.

Deze 15 toestellen worden ter beschikking gehouden van de hoofdinspecteurs, die ze in bruikleen zullen geven aan hun medewerkers.

VRAAG 8:

Paedagogische Tentoonstellingen.

Aangevraagd krediet : 300.000 frank

Mag ik vernemen : plaats, datum en aard der tentoonstellingen die in de loop van het vorig dienstjaar werden gehouden, alsmede het bedrag der uitgaven van Staatswege gedaan voor elk dezer tentoonstellingen ?

ANTWOORD :

1. — Tentoonstelling « Pasteur ». Zijn leven en zijn werk.

Deze tentoonstelling had haar rondreis reeds aangevangen tijdens het dienstjaar 1951; in 1952 deed zij de volgende plaatsen aan :

Luik. De tentoonstelling was open van 6 Januari tot 19 Januari in de voorhall van het « Lycée Léonie de Waha ». De inrichtingskosten bedroegen fr. 30.502,70.

Bergen. Datum : 1 Maart tot 10 Maart 1952.
Plaats : Salle du Musée des Beau-Arts de la ville.
Onkosten : fr. 8.336,20.

Doornik. Datum : 10 Maart tot 26 Maart 1952.
Plaats : Cercle Artistique, 13, rue des Clairisses.
Onkosten : fr. 2.336,20.

Brugge. Datum : 17 tot 31 Mei 1952.
Plaats : Bovenzalen van de Halle.
Onkosten : 16.042 frank.

a souvent octroyé des subventions complémentaires afin de permettre cette scission indispensable.

En ce qui concerne les adultes, certaines communes ont, de leur propre initiative, organisé des cours de français accessibles aux travailleurs étrangers. Elles assument entièrement la charge de cette organisation.

Il y a lieu de signaler également que le Service de l'Education Populaire du Ministère de l'Instruction Publique octroyait des subventions aux bibliothèques publiques fréquentées par des mineurs étrangers. Ces subventions, qui étaient destinées à l'achat de livres en langues polonaise, italienne ou allemande, atteignaient ensemble 750.000 francs pour la période s'étendant de 1947 à 1952.

QUESTION 6:

L'embellissement de nos bâtiments scolaires.

Un crédit est-il prévu pour l'embellissement des locaux lors de l'élaboration du cahier des charges pour les constructions scolaires de l'Etat ?

RÉPONSE :

L'incorporation d'une œuvre d'art est prévue dans les nouvelles écoles édifiées à charge du Fonds des Constructions scolaires de l'E. M. de l'Etat.

QUESTION 7:

Mécanographie.

Il paraît que les inspecteurs principaux de l'Enseignement primaire ont reçu récemment un appareil duplicateur. Peut-on savoir si cet envoi a été fait à la demande expresse des inspecteurs principaux ?

RÉPONSE :

L'appareil « Duplicator-Plano » a été acheté par le Département à la demande de plusieurs inspecteurs cantonaux et inspectrices des travaux féminins.

On n'a pu se procurer en 1952 que 15 « Plano » parce que le crédit resté disponible était insuffisant pour en acheter davantage.

Les 15 appareils sont mis à la disposition des inspecteurs principaux, qui les prêteront à leurs collaborateurs.

QUESTION 8:

Expositions pédagogiques.

Crédit sollicité : 300.000 francs.

Peut-on connaître le lieu, la date et le genre des expositions pédagogiques organisées au cours de l'exercice précédent, ainsi que le montant des dépenses faites par l'Etat pour chacune de ces expositions ?

RÉPONSE :

1. — Exposition « Pasteur ». Sa vie et son œuvre.

Cette exposition avait déjà commencé son périple au cours de l'exercice 1951. En 1952, elle a visité les localités suivantes :

Liège. L'exposition s'est tenue du 6 janvier au 19 janvier, dans le hall du Lycée Léonie de Waha. Les frais d'organisation se sont élevés à fr. 30.502,70.

Mons. Date : du 1er mars au 10 mars 1952.
Lieu : Salle du Musée des Beaux-Arts de la ville.
Frais : fr. 8.336,20

Tournai. Date : du 15 mars au 26 mars 1952.
Lieu : Cercle Artistique, 13, rue des Clairisses.
Frais : fr. 2.336,20.

Bruges. Date : du 17 mai au 31 mai 1952.
Lieu : Salles supérieures des Halles.
Frais : 16.042 francs.

2. — Tentoonstelling « De Rechten van de Mens » — U.N.E.S.C.O.

Deze tentoonstelling werd gehouden in drie voorname steden van Wallonië, namelijk :

Bergen, van 26 Januari tot 9 Februari 1952.

Plaats : Instituut Waroqué, te Bergen.

Onkosten : 38.314 frank.

La Louvière, van 16 Februari tot 1 Maart 1952.

Plaats : Institut des Arts et Métiers, rue Paul Pastur.

Onkosten : 22.681 frank.

Charleroi, van 10 Maart tot 22 Maart.

Plaats : Stadhuis van Charleroi.

Onkosten : 25.116 frank.

3. — Tentoonstelling : Standardisatie der Handboeken over Geschiedenis en Aardrijkskunde.

Brussel.

1) Normalschool Karel Buls, Maurice Lemonnierlaan — van 29 Maart tot 4 April 1952.

Onkosten : fr. 2.701,20.

2) Rijksnormalschool Karel Bogaerdstraat, Laken.

Van Mei 1952.

Onkosten : 1.285 frank.

4. — Tentoonstelling van de prae-technische afdelingen van de Rijks-middelbare scholen.

Plaats : Residence Palace, Brussel.

Onkosten : 941 frank.

5. — Tentoonstelling « De Hedendaagse Franse Scholen ».

Gebruikt mobiliair, schoolgebouw, complexen, didactisch materiaal met drie studiedagen betreffende de stoffelijke organisatie der scholen en internaten.

Plaats : Paleis voor Schone Kunsten, Brussel.

Datum : 3 Mei tot 20 Mei 1952.

Onkosten : 69.750 frank.

6. — Verschillende tentoonstellingen in het buitenland.

A) Kindertekeningen — Rome en Darmstadt — 3.379 frank.

B) Internationaal Bureau voor Opvoeding te Genève — 11.324 fr.

C) Reproducties van de Prijs van Rome voor Bouwkunst — Londen — 953 frank.

D) De Technische scholen — Maryland, U. S. A.

E) Belgische deelname aan de Internationale tentoonstelling « Architectuur en het Schoolgebouw » — Jersey.

F) Deelname aan de Internationale Tentoonstelling van Geschiedenis-handboeken te Londen.

7. — Huurprijs voor de verschillende brandbus-apparaten gebruikt in de rondreizende tentoonstellingen — 4.374 frank.

8. — Verzekeringspremies voor het materiaal der rondreizende tentoonstellingen — 520 frank.

2. — Exposition « Les Droits de l'Homme » — U.N.E.S.C.O.

Cette exposition s'est tenue dans trois villes importantes de Wallonie :

Mons, du 26 janvier au 9 février 1952.

Lieu : Institut Waroqué, à Mons.

Frais : 38.314 francs.

La Louvière, du 16 février au 1er mars 1952.

Lieu : Institut des Arts et Métiers, rue Paul Pastur.

Frais : 22.681 francs.

Charleroi, du 10 mars au 22 mars.

Lieu : Hôtel de ville de Charleroi.

Frais : 25.116 francs.

3. — Exposition : Standardisation des Manuels d'Histoire et de Géographie.

Bruxelles.

1) Ecole Normale Charles Buls, boulevard Maurice Lemonnier — du 29 mars au 4 avril 1952.

Frais : fr. 2.701,20.

2) Ecole normale de l'Etat, rue Charles Bogaerd, Laeken.

De mai 1952.

Frais : 1.285 francs.

4. — Exposition des sections pré-techniques des Ecoles moyennes de l'Etat.

Lieu : Résidence Palace, Bruxelles.

Frais : 941 francs.

5. — Exposition « Les écoles françaises contemporaines ».

Elle utilise du mobilier, les complexes scolaires, du matériel didactique et comprend trois journées d'études concernant l'organisation matérielle des écoles et des internats.

Lieu : Palais des Beaux-Arts, Bruxelles.

Date : du 3 mai au 20 mai 1952.

Frais : 69.750 francs.

6. — Diverses expositions à l'étranger :

A) Dessins d'enfants — Rome et Darmstadt — 3.379 francs.

B) Bureau International d'Education Genève — 11.324 franc.

C) Reproductions du Prix de Rome d'Architecture — Londres — 953 francs.

D) Les Ecoles techniques — Maryland, U. S. A.

E) Participation belge à l'Exposition internationale « L'Architecture et le bâtiment scolaire » — Jersey.

F) Participation à l'Exposition internationale de Manuels d'Histoire à Londres.

7. — Prix de location des différents extincteurs employés dans les expositions itinérantes — 4.374 francs.

8. — Primes d'assurance du matériel des expositions itinérantes — 520 francs.

SECTIE II. — LAGER ONDERWIJS.

VRAAG 1 :

Er is ontstemming bij het onderwijzend personeel over een dépêche die het lot der leerkrachten in overtallige klassen beslist. Ware het niet best die dépêche in te trekken ?

ANTWOORD :

Verantwoording van de ministeriële aanschrijving.

a) Vermindering met 54.000.000 frank van de kredieten, uitgetrokken op de begroting voor het L. O.;

b) het bestaan van een aanzienlijk aantal overtallige betrekkingen (klassen met 5 of 6 leerlingen);

c) de noodzakelijkheid gemeenten en schoolcomités er toe te verplichten, slechts nieuwe klassen op te richten als er werkelijke behoefte aan is.

SECTION II. — ENSEIGNEMENT PRIMAIRE.

QUESTION 1 :

Il existe du mécontentement parmi le personnel enseignant au sujet d'une dépêche réglant le sort des membres du personnel enseignant des classes en surnombre. Ne conviendrait-il pas d'abroger cette dépêche ?

RÉPONSE :

Justifications de la dépêche ministérielle.

a) Réduction de 54.000.000 de francs des crédits inscrits au budget de l'E. P.;

b) l'existence d'un nombre important d'emplois en surnombre (classes de 5 ou 6 élèves);

c) la nécessité d'obliger communes et comités scolaires à n'ouvrir des classes nouvelles qu'à bon escient.

Rekening houdend echter met bepaalde toestanden, waarop zijn aandacht gevestigd werd, heeft de Minister de volgende schikkingen getroffen:

a) wijziging van artikel 7, K. B. van 29/12/28, waardoor het mogelijk wordt niet de laatst aangekomen leraar in beschikbaarheid te stellen, maar de leraar die naar het oordeel van de Gemeente of van de Inspectie het dichtst de pensioenleeftijd benadert, of die de minste titels heeft;

b) verplichting voor de Inspectie om bij haar verslag de demografische vooruitzichten voor de drie eerstkomende jaren te voegen, ten einde de Minister in staat te stellen na te gaan, of hij door de beweging der bevolking niet zou verplicht worden, binnen een zeer korte termijn, een toelage opnieuw te verlenen, die, uitsluitend op grond van de huidige toestand, kon worden afgeschaft.

De diensten van het Lager Onderwijs werden verzocht de dossiers aan de Minister voor te leggen waarvoor, in het licht van voorafgaande nadere bepalingen, een andere beslissing had kunnen tussenbeide komen.

VRAAG 2:

Scholen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

De vrije schippersscholen ontvangen 7.200 frank per kind voor internaatkosten. Voor een 3-tal jaren reeds, in openbare vergadering, werd gevraagd deze som te brengen op 9.000 frank. Deze vraag was totaal verantwoord. De heer Minister kan dit weten, gezien gelijkaardige Staatsscholen met dezelfde exploitatiekosten hebben af te rekenen.

Een schoolgaand schipperskind kost in een vrije school aan de Staat 24 frank per dag, in een Rijksschippersschool 160 frank per dag.

Werd een verhoging voorzien voor de vrije schippersscholen?

ANTWOORD:

Zie de Begroting van het Ministerie van Openbaar Onderwijs voor het dienstjaar 1953 — Sectie II — Lager Onderwijs — art. 28, blz. 135:

« Er dient rekening gehouden met een leertijd van 300 dagen per » jaar. De aankoop van levensmiddelen vertegenwoordigt thans 21 fr. » per dag en per leerling, zegge 6.300 frank per jaar. »

Daarentegen genieten de vrije inrichtingen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben een totaal van 7.200 frank per kind en per jaar als internaatkosten, hetgeen neerkomt op 24 frank per dag en per kind.

Er werden totnogtoe geen verhogingen voor de vrije inrichtingen voorzien.

VRAAG 3:

Extra-subsidies om paedagogische redenen.

Welk is het aantal extra-subsidies om paedagogische redenen, in de loop van het voorbije dienstjaar toegekend in de volgende hoofdgebieden: Maaseik, Brussel, St-Jans-Molenbeek, Brugge, Nijvel, Kortrijk, Gent, Charleroi, Bergen, Luik, Aarlen?

ANTWOORD:

Het antwoord op deze vraag zou het nazien vergen van ongeveer 2.600 bundels. Het bestuur beschikt niet over de nodige tijd om dit werk uit te voeren.

VRAAG 4:

Herhaaldelijk werd de wens uitgesproken gelijkheid te zien ontstaan in het vereiste aantal leerlingen, nodig tot het genieten der subsidie in het lager onderwijs en in de voorbereidende afdelingen van de Rijksmiddelbare scholen. Hoeveel staat deze kwestie thans?

ANTWOORD:

De verwezenlijking van dit ontwerp zou buitengewoon hoge uitgaven ten gevolge hebben. Dat is de reden waarom hieraan thans niet kan worden gedacht.

Cependant tenant compte de certaines situations lui signalées, M. le Ministre a pris les dispositions suivantes:

a) modification article 7 A. R. du 29/12/28 qui permet de mettre en disponibilité non le professeur dernier arrivé mais celui que la commune ou l'inspecteur considère comme étant près d'atteindre l'âge de la pension ou ayant le moins de titres;

b) obligation pour l'inspection de joindre à son rapport les prévisions démographiques pour les 3 années à venir de façon à permettre au Ministre d'apprécier si le mouvement de la population n'obligerait pas de rétablir dans un délai rapproché le subside qui aurait pu être supprimé en ne considérant que la situation actuelle;

c) les services de l'E. P. ont été invités à soumettre au Ministre les dossiers où à la lumière des précisions précédentes une autre décision eût pu intervenir.

QUESTION 2:

Ecoles pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe.

Les écoles libres pour enfants de bateliers reçoivent 7.200 francs par enfant pour la pension. Il y a environ trois ans déjà, il a été demandé en séance publique de porter ce montant à 9.000 francs. Cette demande était tout à fait justifiée. M. le Ministre doit s'en rendre compte, puisque les écoles correspondantes de l'Etat ont à faire face aux mêmes frais d'exploitation.

Un enfant de batelier, qui fréquente une école libre, coûte à l'Etat 24 francs par jour et 160 francs par jour dans une école de l'Etat pour enfants de bateliers.

Une augmentation est-elle prévue en faveur des écoles libres pour enfants de bateliers?

RÉPONSE:

D'après le Budget du Ministère de l'Instruction Publique pour l'exercice 1953 — Section II — Enseignement Primaire — art. 28, page 135:

« Il faut tenir compte d'une scolarité de 300 jours par an. L'achat » de la nourriture représente actuellement 21 francs par jour et par » élève, soit 6.300 francs par an. »

Par contre, les établissements libres pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe bénéficient pour la pension d'un total de 7.200 francs par an et par enfant, soit 24 francs par jour et par enfant.

Jusqu'à présent, aucune augmentation n'a été prévue pour les homes libres.

QUESTION 3:

Suppléments de subsides pour des raisons pédagogiques.

Quel est le nombre de suppléments de subsides accordés pour des raisons pédagogiques, au cours de l'exercice écoulé dans les ressorts principaux suivants: Maaseik, Bruxelles, Molenbeek-St-Jean, Bruges, Nivelles, Courtrai, Gand, Charleroi, Mons, Liège, Arlon?

RÉPONSE:

La réponse à cette question exigerait la consultation d'environ 2.600 dossiers. L'administration ne dispose pas du temps nécessaire pour effectuer ce travail.

QUESTION 4:

A plusieurs reprises, le vœu a été émis de voir s'établir l'égalité quant au nombre d'élèves requis pour bénéficier des subventions dans l'enseignement primaire et dans les sections préparatoires des Ecoles moyennes de l'Etat. Où en est actuellement la question?

RÉPONSE:

La réalisation de ce projet entraînerait des dépenses extrêmement élevées. C'est le motif pour lequel il n'est pas possible d'y songer actuellement.

VRAAG 5:

Subsidies aan paedagogische tijdschriften.

Op blz. 145 der Begroting is een bedrag voorzien van 180.000 frank voor toelagen aan paedagogische tijdschriften.

Mogen we vernemen welke tijdschriften, en voor welk bedrag, in de loop van het voorbije dienstjaar voor deze toelage in aanmerking kwamen?

ANTWOORD:

Het krediet van 180.000 frank is bestemd niet alleen voor het toekennen van toelagen aan paedagogische tijdschriften maar ook voor het aanmoedigen van initiatieven uitgaande van zekere organismen die zich op nuttige experimenten op gebied opvoeding toeleggen.

Voor het dienstjaar 1952, wordt de bij artikel 22/3 voorziene 230.000 frank onderverdeeld als volgt:

- 20.000 fr. bij aanpassingsfeuilleton overgedragen op het krediet van Sectie II - L. O.
- 25.000 fr. aan het tijdschrift « La Nouvelle Revue Pédagogique ».
- 10.000 fr. aan « La Revue Pédagogique ».
- 20.000 fr. aan het « Vlaams Opvoedkundig Tijdschrift ».
- 5.000 fr. aan het tijdschrift « Education ».
- 15.000 fr. aan het tijdschrift « Moniteur des Instituteurs ».
- 5.000 fr. aan « Cahiers de pédagogie et d'Orientation Professionnelle ».
- 15.000 fr. aan het tijdschrift « Katholieke Normaalgids ».
- 10.000 fr. aan « Paedagogica Belgica ».
- 2.200 fr. aan het tijdschrift « 't Schelpje » (Rijksnormaalschool Blankenberghe).
- 2.000 fr. aan het tijdschrift « Spieghelke » (id. Brugge).
- 2.200 fr. aan het tijdschrift « A Berkendael ».
- 2.000 fr. aan het tijdschrift « Thuna » (Rijksnormaalschool Gent).
- 2.200 fr. aan het tijdschrift « Band » (Rijksnormaalschool Lier).
- 2.200 fr. aan « Revue de l'Ecole normale de Nivelles ».
- 2.200 fr. aan het tijdschrift « Le trait d'union » (Rijksnormaalschool Bergen).
- 20.000 fr. aan « La Ligue Internationale pour l'Education nouvelle ».
- 10.000 fr. aan de Nederlandse afdeling van « Ligue internationale pour l'Education nouvelle ».
- 20.000 fr. aan « De Broeders van Liefde », V. Z. W. D. Gent.
- 20.000 fr. aan de « Ligue Nationale d'Hygiène mentale », Brussel.
- 20.000 fr. aan « Centres Belges d'Entraînement aux méthodes d'Education active », te Angleur.

VRAAG 6:

Hoever staat de kwestie van het kraamverlof?

ANTWOORD:

Een commissie houdt zich thans bezig met de studie der verlenging van het kraamverlof. Deze aangelegenheid wordt zowel onderzocht voor het personeel van het lager onderwijs als voor dat van de andere onderwijstakken.

VRAAG 7:

Taalwet.

Hoeveel misbruiken, inzake niet-naleving van de taalwet, betreffende het Lager- en Bewaarschoolonderwijs in de Brusselse agglomeratie en in de tweetalige gemeenten van de taalgrens, werden aangeklaagd door de Taalinspectie gedurende het schooljaar 1951-1952?

ANTWOORD:

Voor de Brusselse agglomeratie heeft de taalinspectie de volgende tekortkomingen vastgesteld:

In 16 scholen:

zekere kinderen hadden geen taalverklaringen overhandigd of het schoolhoofd had deze verklaringen niet gecontroleerd.

QUESTION 5:

Subsides aux revues pédagogiques.

La page 145 du Budget mentionne un crédit de 180.000 francs pour des subsides aux revues pédagogiques.

Peut-on savoir quelles revues ont bénéficié, au cours de l'exercice écoulé, de ces subsides, et pour quel montant?

RÉPONSE:

Le crédit de 180.000 francs sert à subventionner non seulement des revues pédagogiques, mais aussi à encourager les initiatives de certains organismes qui se livrent à des expériences intéressantes dans le domaine de l'éducation.

Pour l'exercice 1952, les 230.000 francs prévus à l'article 22/3 se répartissent de la manière suivante:

- 20.000 fr. transférés par feuilleton d'ajustement au crédit de la Section II de l'enseignement primaire.
- 25.000 fr. à la « Nouvelle Revue Pédagogique ».
- 10.000 fr. à la « Revue Pédagogique ».
- 20.000 fr. à la revue « Vlaams Opvoedkundig Tijdschrift ».
- 5.000 fr. à la revue « Education ».
- 15.000 fr. au « Moniteur des Instituteurs ».
- 5.000 fr. aux « Cahiers de Pédagogie et d'Orientation professionnelle ».
- 15.000 fr. à la revue « Katholieke Normaalgids ».
- 10.000 fr. à « Paedagogica Belgica ».
- 2.200 fr. à la revue « 't Schelpje » de l'école normale de Blankenberghe.
- 2.000 fr. à la revue « Spieghelke » (id. Bruges).
- 2.200 fr. à la revue « A Berkendael » (id. Bruxelles).
- 2.000 fr. à la revue « Thuna » (id. Gand).
- 2.200 fr. à la revue « Band » (id. Lierre).
- 2.200 fr. à la « Revue de l'Ecole normale de Nivelles ».
- 2.200 fr. à la revue « Le Trait d'Union » (Ec. norm. Etat, Mons).
- 20.000 fr. à la Section française de la « Ligue internationale pour l'Education nouvelle ».
- 10.000 fr. à la Section néerlandaise de la « Ligue internationale pour l'Education nouvelle ».
- 20.000 fr. à « De Broeders van Liefde », A. S. B. L., à Gand.
- 20.000 fr. à la « Ligue Nationale d'Hygiène mentale », Bruxelles.
- 20.000 fr. aux « Centres Belges d'Entraînement aux méthodes d'Education active », à Angleur.

QUESTION 6:

Où en est la question du congé de maternité?

RÉPONSE:

Une commission s'occupe actuellement de l'étude de la prolongation du congé de maternité, autant pour le personnel de l'enseignement primaire que pour celui des autres enseignements.

QUESTION 7:

Loi linguistique.

Quels sont, en matière de non-observations des lois linguistiques, les abus dénoncés par l'inspection linguistique, au cours de l'année scolaire 1951-1952, dans l'enseignement primaire et gardien de l'agglomération bruxelloise et des communes bilingues de la frontière linguistique?

RÉPONSE:

Pour l'agglomération bruxelloise, l'inspection linguistique a constaté les manquements ci-après:

Dans 16 écoles:

certaines élèves n'avaient pas remis de déclaration linguistique ou le chef d'école n'avait pas contrôlé ces déclarations.

In 46 scholen :

Vlaamse kinderen bevonden zich in een Franse klasse.

In 2 scholen : de lesrooster voor het onderwijs in de tweede taal was niet in orde.

26 leerkrachten verkeerden niet in vereiste voorwaarden om het onderwijs in de tweede taal te verstrekken.

Voor de gemeenten op de taalgrens gelegen :

In 12 scholen :

kinderen met het Nederlands als moedertaal bevonden zich in een Franse klasse.

5 leden van het onderwijzend personeel bezaten de vereiste diploma's niet.

VRAAG 8 :

Definitieve benoemingen.

Door Koninklijk Besluit werd het aantal leerlingen bepaald voor het toekennen van het aantal subsidies. De schooloverheden zijn in het verleden steeds automatisch overgegaan tot definitieve benoemingen telkens wanneer dit getal bereikt was. Thans — en vroeger gebeurde zulks nooit voor het lager onderwijs ! — worden in vele gevallen deze benoemingen door het Departement slechts als « voorlopig » erkend. Waarom heeft de Minister van deze traditionele doewijze afgezien ?

ANTWOORD :

In principe, worden de Staatstoelagen altijd definitief verleend aan al de klassen van de scholen die het opgelegd reglementair minimum bereiken. Het is nochtans voorgevallen dat voor nieuwe klassen, waarvan het leerlingenaantal maar amper het vereiste minimum bereikte, of wanneer de bewaarschoolklassen een aangroei van de bevolking boekten, ingevolge de tijdelijke stijging van het geboortecijfer, de toelagen maar voorlopig toegekend werden.

Die handelwijze komt overeen met de traditie van voorzichtigheid, die het bestuur in het belang van de openbare financiën altijd gevolgd heeft.

VRAAG 9 :

Sommige vastbenoemde onderwijzers die om bepaalde redenen « boventallig » geworden waren maar door de Staatskas verder gesubsidieerd bleven (sommigen zijn reeds sedert 15 en meer jaren definitief benoemd !) kregen dezer dagen bericht dat met ingang van het toekomstige schooljaar hun wedde niet meer zal uitbetaald worden bijaldien het vereiste leerlingenaantal tegen die tijd niet mocht bereikt zijn.

Tot nog toe gold de blijkbaar gezonde maatregel, dat er in dergelijke gevallen, bij eventuele mutaties, niet mocht overgegaan worden tot een nieuwe benoeming. De leerkracht in kwestie bleef echter in dienst. Welke wordt nu de toestand der leerkrachten die eventueel volgend schooljaar geen subsidie-wedde meer kunnen genieten ? De gemeenteonderwijzers kunnen nog gedurende 2 jaar een volle wedde genieten uit de Staatskas, vanaf het ogenblik dat ze door de gemeente ontslagen worden. Doch wat gebeurt er met de aangenomen en de aanneembare onderwijzers ?

ANTWOORD :

De toepassing van de maatregelen, houdende opheffing van de overbodige ambten bij het begin van het aanstaande schooljaar, is gesteund op artikel 4 van het koninklijk besluit van 29 December 1928 en op artikel 4 van het koninklijk besluit van 31 December 1928.

Het personeel van de gemeentescholen, wiens wedde door de Staat niet meer zal betaald worden, kan ofwel bezoldigd worden op de fondsen van de gemeente ofwel ter beschikking gesteld worden bij opheffing van bediening; in dit geval zou het, gedurende twee jaren, een activiteitswedde ontvangen en, gedurende de volgende jaren, een verminderde wedde, tenzij het ten minste 30 jaren dienst telt. Het regime van de terbeschikkingstelling wegens opheffing van bediening is niet van toepassing op het personeel der aangenomen en aanneembare scholen.

Dans 46 écoles :

des enfants flamands se trouvaient dans une classe française.

Dans 2 écoles : l'horaire du cours de seconde langue n'était pas en règle.

26 agents n'étaient pas en règle pour l'enseignement de la seconde langue.

Pour les communes de la frontière linguistique :

Dans 12 écoles :

des élèves de langue flamande se trouvaient en classe française.

5 membres du personnel enseignant n'étaient pas en règle au point de vue des diplômes.

QUESTION 8 :

Nominations définitives.

Le nombre d'élèves requis pour l'attribution de subsides est fixé par arrêté royal. Dans le passé, les autorités scolaires ont toujours procédé à des nominations définitives dès que ce nombre était atteint. Actuellement — naguère cela n'arrivait jamais pour l'enseignement primaire — ces nominations ne sont souvent reconnues par le Département qu'à titre « provisoire ». Pourquoi le Ministre a-t-il abandonné la pratique triaditionnelle ?

RÉPONSE :

En principe, les subventions de l'Etat sont toujours allouées à titre définitif à toutes les classes des écoles qui comptent la moyenne réglementaire imposée. Il est arrivé, cependant, que pour des nouvelles classes dont l'effectif n'atteignait que d'extrême justesse le minimum requis ou lorsque des classes gardiennes avaient bénéficié d'un accroissement de la population, due à une hausse temporaire du chiffre des naissances, les subventions n'ont cependant été accordées qu'à titre provisoire.

Cette pratique est conforme aux traditions de prudence que l'administration a toujours suivies de manière à sauvegarder l'intérêt des finances publiques.

QUESTION 9 :

Certains instituteurs nommés à titre définitif qui, pour des raisons déterminées, sont devenus en surnombre, mais sont toujours subsidés par le Trésor (certains d'entre-eux sont nommés définitivement depuis 15 ans et plus) ont récemment été avisés que leur traitement ne leur serait plus payé si, au début de la prochaine année scolaire, le nombre d'élèves requis n'était pas atteint.

Jusqu'à présent, on appliquait, dans des cas semblables, la mesure — heureuse semble-t-il — qu'en cas de mutations éventuelles, on ne pouvait procéder à une nouvelle nomination. Toutefois, le membre du personnel enseignant restait en fonctions. Quelle sera, dès lors, la situation des membres du personnel enseignant qui, éventuellement, ne pourront plus bénéficier de subsides-traitements au cours de la prochaine année scolaire ?

Les instituteurs communaux peuvent encore bénéficier pendant 2 ans d'un traitement plein à charge du Trésor, à partir de leur licenciement par la commune. Mais qu'advient-il des instituteurs des écoles adoptées ou adoptables ?

RÉPONSE :

L'application des mesures portant suppression des fonctions superflues à partir du début de l'année scolaire prochaine est fondée sur l'article 4 de l'arrêté royal du 29 décembre 1928 et sur l'article 4 de l'arrêté royal du 31 décembre 1928.

Le personnel des écoles communales dont le traitement n'est plus prie en charge par l'Etat peut, ou bien être payé sur les fonds de la commune, ou bien être mis en disponibilité pour cause de suppression d'emploi, auquel cas il aurait, pendant deux années, un traitement d'activité et, pour les années suivantes, un traitement réduit, à moins qu'il n'ait au moins 30 ans de services. Le régime de la disponibilité pour cause de suppression d'emploi n'est pas applicable au personnel des écoles adoptées et adoptables.

VRAAG 10 :

Kantonnaal examen der leerlingen van het Lager Onderwijs.

a) Kan de Minister mij mededelen welk bedrag er in het budget voorzien werd voor het kantonnaal examen der leerlingen van het Lager Onderwijs ?

b) Hoeveel leerlingen hebben deelgenomen aan bedoeld examen ?

ANTWOORD :

a) Een bedrag van 228.000 frank werd op de begroting voor 1953 voorzien om de uit de verplaatsingskosten van de juryleden van het kantonnaal examen van einde lagere studiën te dekken.

b) *Kantonnaal examen op het einde van het 6^e leerjaar der lagere school in 1949.*

Het is ingevolge een speciaal onderzoek, in 1949 uitgevoerd aangaande de inrichting van de kantonnaal examens, dat men, onder andere, de volgende inlichtingen heeft kunnen inwinnen.

De proef van het examen werd, in 1949, tot 40 Waalse kantons en 35 Vlaamse, hetzij samen 75 kantons op 156, uitgebreid.

Deze 75 kantons telden 2.658 lagere gemeentescholen — 2.015 in de streek met het Frans als voertaal en 643 in de Vlaamse gewesten.

Deze 2.658 scholen vertegenwoordigden 52 % van het totaal der lagere scholen voor het ganse land.

Van deze 2.658 scholen hebben er 1.523, zegge 30 % van het totaal aantal lagere gemeentescholen van het land, leerlingen naar het examen gestuurd.

Op 94 voorbereidende afdelingen van het Staatsmiddelbaar onderwijs, hebben er 44, zegge 46 %, leerlingen naar het examen gezonden.

Wij stippen ook de deelneming aan van 3 oefenscholen verbonden aan de Staatsnormaalscholen op de 5 die hun zetel in de kantons van het Waals landgedeelte hebben, waar het examen ingericht werd.

Het Bestuur beschikt over geen gelijkaardige statistieken voor de volgende jaren.

VRAAG 11 :

Bestuurders der Rijkskostscholen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

Welke getuigschriften of diploma's worden vereist om een betrekkelijk hoge wedde te geven ?

Van welke getuigschriften en diploma's zijn de thans in functie zijnde bestuurders houder ?

ANTWOORD :

1953 — Art. 3/2.

Het algemeen reglement der Rijksinrichtingen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben (K. B. 20 December 1930 gewijzigd bij K. B. dd. 15 October 1934 en 24 Maart 1935) genomen ter uitvoering van de wet van 15 Mei 1929 met betrekking tot de schoolplicht van deze kinderen bepaalt in zijn artikel 2 (K. B. van 24 Maart 1935) :

« Om tot een dezer betrekkingen (Bestuurder, huisbeheerder, studiemeester, onderwijzer), benoemd te worden, moeten de kandidaten in » het bezit zijn van het diploma van geaggregeerd leraar van het middelbaar onderwijs van de 2^e graad of van lager onderwijzer. De » betrekkingen van studiemeesteressen zullen mogen toevertrouwd » worden aan personen in het bezit van het diploma van bewaarschoolonderwijzeres, van sociale assistente of gediplomeerde ziekenverpleegster. »

Tot nog toe werd, om de functie van Bestuurder uit te oefenen, steeds beroep gedaan op onderwijzers, en dit omdat het besturen van een « Tehuis » twee zendingen omvat :

een eerste van toezicht over het lager onderwijs,
en in de tweede plaats het eigenlijk bestuur van het tehuis.

Diploma's in het bezit van de thans in dienst zijnde bestuurders :

- 1) Rijkstehuis te Antwerpen : Mevr. F... — sociale assistente.
- 2) Rijkstehuis te Evergem : De heer C... — onderwijzer.
- 3) Rijkstehuis te St-Ghislain : De heer B... — onderwijzer.
- 4) Rijkstehuis te Tihange : Mej. D... — onderwijzeres en gediplomeerde ziekenverpleegster.

QUESTION 10 :

Examen cantonal des élèves de l'Enseignement primaire.

a) Le Ministre peut-il me faire connaître la somme prévue au budget pour l'examen cantonal des élèves de l'enseignement primaire ?

b) Combien d'élèves ont pris part à cet examen ?

RÉPONSE :

a) Une somme de 228.000 francs a été prévue au budget de 1953 pour couvrir les dépenses de déplacement des membres du jury de l'examen cantonal de fin d'études primaires.

b) *L'examen cantonal de fin de 6me année primaire en 1949.*

C'est à la faveur d'une enquête spéciale menée en 1949 au sujet de l'organisation des examens cantonaux qu'on a pu réunir, entre autres, les renseignements suivants.

L'essai d'examen a été étendu, en 1949, à 40 cantons wallons et à 35 flamands, soit à un total de 75 cantons sur 156.

Ces 75 cantons comptaient 2.658 écoles primaires communales — 2.015 en région d'expression française et 643 en région d'expression flamande.

Ces 2.658 écoles constituaient 52 % du total des écoles primaires pour l'ensemble du pays.

De ces 2.658 écoles, 1.523, soit 30 % du total des écoles primaires communales du pays, ont présenté des élèves à l'examen.

Sur 94 sections préparatoires d'établissements d'enseignement moyen de l'Etat, 44, soit 46 %, ont présenté des élèves à l'examen.

Nous notons la participation de 3 écoles d'application annexées aux écoles normales de l'Etat sur les 5 ayant leur siège dans les cantons de la partie wallonne du pays où l'examen était organisé.

L'Administration ne dispose pas de statistiques similaires pour les années subséquentes.

QUESTION 11 :

Directeurs de pensionnats de l'Etat pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe.

Quels sont les titres ou diplômes exigés pour donner un traitement relativement important ?

Quels sont les titres et diplômes des directeurs en place ?

RÉPONSE :

1953 — Art. 3/2.

Le règlement général des pensionnats de l'Etat pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe (A. R. du 20 décembre 1930 modifié par les Arrêtés Royaux du 15 octobre 1934 et du 24 mars 1935), pris en exécution de la loi du 15 mai 1929 relative à l'obligation scolaire de ces mêmes enfants, stipule en son article 2 (A. R. du 24 mars 1935) :

« Pour pouvoir être nommés à un de ces emplois (directeur, économiste, surveillant, instituteur) les candidats doivent être en possession du » diplôme de professeur agrégé de l'enseignement moyen du second » degré ou d'instituteur primaire. Les emplois de surveillantes pourront » être confiés à des personnes munies du diplôme d'institutrice gardienne, d'assistante sociale ou d'infirmière diplômée. »

Jusqu'à présent, il a toujours été fait appel à des instituteurs pour l'emploi de directeur parce que la charge d'un home comporte deux missions :

la première, de surveillance de l'enseignement primaire;
la seconde, de direction du home proprement dit.

Les titres des directeurs en fonction sont :

- 1) Home de l'Etat à Anvers : Mme F... — assistante sociale.
- 2) Home de l'Etat à Evergem : M. C... — instituteur.
- 3) Home de l'Etat à Saint-Ghislain : M. B... — instituteur.
- 4) Home de l'Etat à Tihange : Mlle D... — institutrice et infirmière diplômée.

VRAAG 12:

Waarom nog steeds de onderwijzers en het Rijkspersoneel verschillend behandelen, wat hun verplaatsingen betreft (paedagogische voordrachten)?

ANTWOORD:

Sedert verschillende jaren wordt er aan de onderwijzers der gemeentescholen geen enkele vergoeding meer verleend wegens hun verplaatsingskosten uit hoofde van de bijwoning der opvoedkundige vergaderingen.

Deze verplaatsingen zijn, daarenboven, zeer gering.

Ik verneem, anderzijds, dat hetzelfde gebeurt voor de leraars van het middelbaar onderwijs die toevallig geroepen worden om paedagogische vergaderingen bij te wonen.

VRAAG 13:

Toelagen voor de cursussen in handenarbeid voor jongens.

Door de Provincies wordt een toelage verleend van 20 frank per leerling van de lagere meisjesschool voor materiaal voor nuttige handwerken. Verschillende jongensscholen beoefenen speciaal het ontwikkelen van handvaardigheden.

Meent de Minister niet dat het gewenst ware, ook voor de jongens een toelage te voorzien voor aankoop der materialen voor de cursus in handenarbeid?

ANTWOORD:

De practische cursussen in handenarbeid bestaan in de jongensscholen sedert de oprichting van de 4^e graad, te weten sedert ongeveer 1920. De wetgever heeft het nochtans niet nuttig geoordeeld, een speciale bijdrage te voorzien in de kosten voortvloeiende uit het terhandstellen van materiaal aan de leerlingen die deze lessen volgen. De reden daarvan is waarschijnlijk, dat soortgelijke lessen niet in alle 4^e graden bestaan; deze kunnen trouwens een zeer verschillende strekking hebben, vanaf de 4^e graad met handelsstrekking, tot de 4^e graad waar lessen in hout- en ijzerbewerking gegeven worden.

Zelfs in deze laatste kan de uitgroei van de handenarbeid uiterst verschillend zijn evenals de behoeften van de kinderen. Ik zie de mogelijkheid niet in de wetgeving op dit ogenblik te wijzigen zolang deze differentiëring bestaat en vooral niet met het oog op de waarschijnlijk verlenging van de leerplicht en de daarop volgende hervorming van de inrichting van het onderwijs aan kinderen van 12 tot 15 jaar.

VRAAG 14:

Mag er vernomen worden hoever de werkzaamheden staan in verband met de toeslagen der gemeenten aan de onderwijzers der grote steden?

ANTWOORD:

Het wetsontwerp houdende herziening van de weddeschalen der onderwijzers in de agglomeraties met meer dan 100.000 inwoners ligt thans ter studie. Deze aangelegenheid is uiterst ingewikkeld.

VRAAG 15:

Dient het aantal kantonnale inspecteurs in Wallonië verminderd?

ANTWOORD:

Daar is geen sprake van.

VRAAG 16:

Waarom werd de hoofdinspecteur te Doornik sedert twee jaar niet vervangen?

QUESTION 12:

Pourquoi continuer à traiter différemment les instituteurs et les agents de l'Etat quant à leurs déplacements (conférences pédagogiques)?

RÉPONSE:

Depuis de nombreuses années, aucune indemnité n'est plus accordée aux instituteurs des écoles communales pour couvrir leurs déplacements du chef de l'assistance aux conférences pédagogiques.

Ces déplacements sont, du reste, assez minimes.

Il semble, d'autre part, qu'il n'en va pas autrement des professeurs de l'enseignement moyen qui sont appelés occasionnellement à assister à des réunions pédagogiques.

QUESTION 13:

Subsides aux cours de travaux manuels pour garçons.

Les Provincies prévoient un subside de 20 francs par élève des écoles primaires pour jeunes filles, en vue de l'achat de matériel pour travaux manuels utiles. Plusieurs écoles pour garçons s'appliquent spécialement au développement des aptitudes manuelles.

M. le Ministre n'estime-t-il pas souhaitable que, pour les garçons également, il soit prévu un subside pour l'achat du matériel nécessaire à l'enseignement des travaux manuels?

RÉPONSE:

Les cours pratiques de travaux manuels existent dans les écoles pour garçons depuis la création du 4e degré, c'est-à-dire depuis 1920 environ. Cependant, le législateur n'a pas jugé bon de prévoir une intervention spéciale dans les frais résultant de la délivrance de matériel aux élèves suivant ces cours. La raison en est vraisemblablement que de tels cours n'existent pas dans tous les 4e degrés; ceux-ci pouvant avoir des tendances très variables, depuis le 4e degré à tendance commerciale, jusqu'au 4e degré comportant des cours de travail du bois et du fer.

Même dans ces derniers, le développement donné aux travaux manuels peut être extrêmement différent et les besoins des élèves peuvent l'être également. Je ne vois pas la possibilité de modifier la législation aussi longtemps que cette différenciation existe et surtout en raison de la prolongation probable de l'obligation scolaire et de la réforme consécutive de l'organisation de l'enseignement aux enfants de 12 à 15 ans.

QUESTION 14:

Peut-on connaître où en sont les travaux relatifs aux suppléments communaux en faveur des instituteurs des grandes villes?

RÉPONSE:

Le projet de loi portant revision de la rétribution des instituteurs des agglomérations de plus de 100.000 habitants est actuellement à l'étude. Cette question est particulièrement complexe.

QUESTION 15:

Faut-il diminuer le nombre d'inspecteurs cantonaux en Wallonie?

RÉPONSE:

Il n'en est pas question.

QUESTION 16:

Pourquoi l'inspecteur principal à Tournai n'est-il pas remplacé depuis deux ans?

ANTWOORD :

De hoofdinspecteur werd ongeveer anderhalf jaar in dienst gehouden boven de leeftijdsgrens.

Besloten werd voortaan de inspectie van de voorbereidende afdelingen van het rijksmiddelbaar onderwijs toe te vertrouwen aan de kantonale inspecteurs van het lager onderwijs.

Ingevolge die beslissing wordt de inspecteur van de voorbereidende klassen beschikbaar en zal hij moeten overgaan naar het kader der hoofdinspecteurs.

De benoeming van een hoofdinspecteur te Doornik zal eerlang geschieden.

VRAAG 17 :

Toelagen aan scholen waar bijzondere proefnemingen gedaan worden.

In de begroting komt op blz. 134 een bedrag voor van 390.000 fr. voor subsidies aan scholen waar proefnemingen gedaan worden met de nieuwe opvoedingsmethodes. Het schijnt dat hiervoor een drietal lagere scholen in aanmerking komen. Welke ? Zijn het gemeentelijke, aangenomen of aanneembare ?

Wordt de toelage van 330.000 frank voor de Hogere Instituten voor Opvoedkunde behouden voor 1953 ? Ik meen dat hier een twaalf-tal instituten voor in aanmerking komen.

Meent de Minister niet dat hier een wanverhouding bestaat ? De invloed die uitgaat van de Hogere Instituten voor Opvoedkunde reikt ongetwijfeld verder en bevordert zonder twijfel veel meer de verbetering van het onderwijs dan bedoelde proefscholen.

Sinds een paar jaar worden merkwaardige proefnemingen gedaan met aangepaste 4^e-graadklassen. Deze aanpassing gebeurt overeenkomstig de huidige reglementering, vermits de plaatselijke overheden de plicht hebben dit onderwijs aan te passen aan de lokale behoeften. Deze aanpassing gaat met grote onkosten gepaard. Kunnen bedoelde scholen ook in aanmerking komen voor een gedeelte van de voorzien toelage van 390.000 frank ?

ANTWOORD :

Het krediet van 390.000 frank is ingedeeld als volgt :

School « L'Ermitage Decroly » (Aanneembare school. — Gendarmeriedreef, te Ukkel	200.000 fr.
Ecole nouvelle « Amélie Hamaide » (Aanneembare school)	170.000 fr.
Paedagogisch laboratorium te Angleur	20.000 fr.

Ik ben voornemens, door middel van een amendement, een zelfde krediet trachten te bekomen, tot steun van de hogere instituten voor opvoedkunde gedurende het jaar 1953.

De ondervinding zal uitwijzen of de som, die aan ieder instituut zal verleend worden, als toereikend kan beschouwd worden.

Het krediet, voorzien bij artikel 22/7 onder de titel « Subsidien van paedagogische aard », mag, wegens zijn aard, niet gebruikt worden voor de uitrusting van de schoollokalen ten gebruike van de 4^e graad.

VRAAG 18 :

Pensioenen.

Voor de onderwijzers uit de inrichtingen onderworpen aan de wet, die op pensioen gaan, geldt nog steeds het barema van 1-1-1946, terwijl voor al de andere staatsbeambten het bedrag van het pensioen berekend wordt op een op 7 September 1947 herziene wedde.

Het gevolg hiervan is, dat een bewaarschoolonderwijzeres uit het Staatsonderwijs een hoger pensioen geniet dan een onderwijzer uit het lager onderwijs, onderworpen aan de wet, met zelfde aantal dienstjaren.

Kan de heer Minister, in akkoord met zijn collega van Financiën, aan deze onrechtvaardige beschikking een einde maken door het treffen van adequate maatregelen ?

In de grote agglomeraties zijn ongeveer 800 *boventallige leerkrachten* in het Lager Onderwijs werkzaam. Deze leerkrachten, ofschoon volledig ten laste van de gemeentekas, genieten, naar het schijnt, een pensioen op Staatskosten.

Op grond van welke beschikkingen gebeurt zulks ?

ANTWOORD :

Het antwoord op deze vragen valt onder de bevoegdheid van het Ministerie van Financiën.

RÉPONSE :

L'Inspecteur principal a été maintenu en fonctions pendant un an et demi environ au delà de la limite d'âge.

Il a été décidé de confier, à l'avenir, l'inspection des sections préparatoires de l'Enseignement moyen de l'Etat aux inspecteurs cantonaux de l'Enseignement primaire.

Cette décision rend disponible l'inspecteur des classes préparatoires qui devra passer dans le cadre des inspecteurs principaux.

La nomination d'un inspecteur principal à Tournai interviendra très prochainement.

QUESTION 17 :

Subsides aux écoles qui procèdent à des expériences spéciales.

A la page 134 du budget figure un montant de 390.000 francs de subsides aux écoles qui procèdent à des expériences avec les nouvelles méthodes pédagogiques. Il paraît que trois écoles primaires en bénéficient. Lesquelles ? S'agit-il d'écoles communales, adoptées ou adoptables ?

Le subside de 330.000 francs aux Instituts supérieurs de Pédagogie sera-t-il maintenu en 1953 ? Je crois savoir qu'il s'agit d'une douzaine d'instituts.

M. le Ministre ne croit-il pas qu'il y a là une disproportion ? L'influence exercée par les Instituts supérieurs s'étend sans doute plus loin et favorise certainement davantage l'amélioration de l'enseignement que les susdites écoles expérimentales.

Depuis quelques années, on fait des expériences remarquables avec des classes adaptées du 4ème degré. Cette adaptation s'effectue conformément à la réglementation actuellement en vigueur, les autorités locales étant tenues d'adapter cet enseignement aux nécessités locales. Cette adaptation entraîne des frais considérables. Les écoles visées peuvent-elles également prétendre à une partie du subside prévu de 390.000 francs ?

RÉPONSE :

Le crédit de 390.000 francs est réparti comme suit :

Ecole « L'Ermitage Decroly » (Ecole adoptable) — Drève des Gendarmes, à Uccle	200.000 frs.
Ecole nouvelle « Amélie Hamaide » (Ecole adoptable)	170.000 frs.
Laboratoire pédagogique d'Angleur	20.000 frs.

Je me propose d'obtenir, par voie d'amendement, un crédit identique pour le soutien des instituts supérieurs de pédagogie pendant l'année 1953.

L'expérience dira si la somme qui reviendra à chaque institut peut être considérée comme suffisante.

Par sa nature, le crédit prévu à l'article 22/7 sous le titre « subventions pédagogiques » ne peut être utilisé pour l'équipement de locaux scolaires servant à l'usage du 4e degré.

QUESTION 18 :

Pensions.

Pour les instituteurs des institutions soumises à la loi, admis à la retraite, le barème du 1-1-1946 est toujours en vigueur, tandis que pour tous les autres agents de l'Etat, le montant de la pension est calculé d'après le traitement revu le 7 septembre 1947.

Il en résulte qu'une institutrice d'école gardienne de l'Etat bénéficie d'une pension supérieure à celle d'un instituteur de l'enseignement soumis à la loi, qui aurait un nombre égal d'années de service.

M. le Ministre ne pourrait-il, d'accord avec son collègue des Finances, abroger cette disposition injuste en prenant des mesures adéquates ?

Dans les grandes agglomérations, environ 800 *membres en sur-nombre du personnel enseignant* sont occupés dans l'enseignement primaire. Ces membres du personnel enseignant, bien qu'entièrement à charge de la caisse communale, bénéficient, semble-t-il, d'une pension aux frais de l'Etat.

Peut-on savoir en vertu de quelles dispositions il en est ainsi ?

RÉPONSE :

La réponse à ces questions incombe au Ministère des Finances.

VRAAG 19:

Bijzondere Leermeesteressen.

Door M. O. van 26 Augustus 1952, werd, om besparingsredenen, voor de toekomst het aantal lesuren voor de bijzondere leermeesteressen teruggebracht op 8 uur per klas en per week.

Hierdoor werd een groot nadeel berokkend aan de 4e graden voor meisjes. Is het juist dat de vroeger toegestane 12 1/2 uren gebaseerd waren op een K. B., terwijl de terugbrenging op 8 uur beslist werd bij M. O.?

Zo wij ons niet vergissen werd bovenvermelde M. O. van 26 Augustus 1952 ondertekend door de heer Van Siliette, Directeur L. O. Heeft een schrijven van een Directeur L. O. voldoende autoriteit om het M. O. van 5 Augustus 1946 te vernietigen?

ANTWOORD:

Geen enkel Koninklijk besluit heeft het aantal lesuren, waarvoor de speciale leermeesteressen kunnen bezoldigd worden, op 12 u. 1/2 per klasse vastgesteld. De daaromtrent gegeven onderrichtingen hebben het voorwerp uitgemaakt van een ministeriële omzendbrief van 11 October 1948. Deze onderrichtingen werden gewijzigd bij rondschrijven van 26 Augustus 1952, dat persoonlijk door de heer Minister ondertekend werd.

VRAAG 20:

Destijds mocht in de 4^e graad ener lagere school een bijzondere leermeesteres voor nuttige handwerken aangesteld worden van zohast er 8 leerlingen waren. Deze regeling kwam vooral onze landelijke gemeenten ten goede, vooral de scholen die ver verwijderd zijn van de centra of van de belangrijke agglomeraties. De meisjes dezer scholen, die vooral een familiale opleiding behoeven, blijven thans verstoken van het voor hen zo noodzakelijk onderricht.

Kan de Minister in deze richting iets doen?

ANTWOORD:

De onderrichtingen waarvan sprake zijn onbekend. Toelagen uit hoofde van een speciale leermeesteres in de 4^e graad voor meisjes worden verleend, wanneer deze 4^e graad volgens de in voege zijnde reglementering over een voldoende bevolking beschikt (dus ten minste 15 leerlingen voor de enige klasse).

Het Koninklijk besluit van 29 December 1928 laat eveneens het verlenen van toelagen toe voor de lessen in huishoudkunde, die door een speciale leermeesteres gegeven worden aan ten achter zijnde kinderen of leerlingen die niet in de 4^e graad zullen geraken.

VRAAG 21:

Er is wellicht geen beroepsstand waarvan zulk een groot percentage leden aangesloten is bij een beroepsorganisatie als in de onderwijzersstand, n.l. 90 %.

Oordeelt de heer Minister niet dat de beroepsorganisaties der onderwijzers de opdracht hoeven te krijgen te zorgen voor de beroepsvervolmaking hunner leden? Kunnen voor het jaar 1953 geen subsidies worden toegekend aan de beroepsorganisaties der onderwijzers om dit voorname werk te verzekeren?

ANTWOORD:

De vraag is niet klaar en daarenboven zou er op het budget geen enkel krediet kunnen ingeschreven worden voor het inrichten van volmakingscursussen waaromtrent ik geen enkel gegeven bezit.

VRAAG 22:

Experimenteerschool te Zwijnaarde, afhankelijk van de Rijksuniversiteit te Gent.

ANTWOORD:

1) Drie leerkrachten, benoemd tot studiemeester bij het middelbaar onderwijs, werden gedetacheerd en verbonden aan de Experimenteerschool te Zwijnaarde, in afwachting dat het statuut van deze school, bestemd als laboratorium voor experimentele paedagogiek, goedgekeurd wordt door het Begrotingscomité.

QUESTION 19:

Maîtres spéciaux.

Une circulaire ministérielle du 26 août 1952 a, pour raisons d'économie, ramené pour l'avenir à 8 heures par classe et par semaine le nombre d'heures de cours des maîtres spéciaux.

Cette mesure a pour effet de léser gravement les 4e degrés pour jeunes filles. Est-il exact que les 12 1/2 heures qui étaient antérieurement accordées l'avaient été par arrêté royal, tandis que la réduction à 8 heures a été décidée par circulaire ministérielle?

Sauf erreur de notre part, ladite circulaire ministérielle du 26 août 1952 est signée de M. Van Siliette, Directeur de l'Enseignement primaire. Suffit-il d'un texte d'un Directeur de l'Enseignement primaire pour annuler la circulaire ministérielle du 5 août 1946?

RÉPONSE:

Aucun arrêté royal n'a fixé à 12 1/2 par classe le nombre d'heures de cours sur la base duquel peuvent être rétribués les maîtres spéciaux. Les instructions données à cet égard ont fait l'objet de la circulaire ministérielle du 11 octobre 1948. Ces instructions ont été modifiées par la circulaire du 26 août 1952, laquelle porte la signature personnelle du Ministre.

QUESTION 20:

Jadis, il était permis de nommer au 4me degré d'une école primaire une maîtresse spécialisée pour les travaux manuels utiles dès qu'il y avait 8 élèves. Cette réglementation jouait principalement en faveur de nos communes rurales, surtout pour les écoles fort éloignées des centres ou agglomérations importantes. Les jeunes filles de ces écoles, qui ont surtout besoin d'une éducation familiale, sont à présent privées de cet enseignement qui leur est tant nécessaire.

Le Ministre ne peut-il rien faire dans ce sens?

RÉPONSE:

Les instructions dont il est question sont inconnues. Il est accordé des subventions du chef de maîtresses spéciales aux 4me degrés pour jeunes filles, lorsque ces 4me degrés ont une population suffisante suivant la réglementation en vigueur (donc 15 élèves pour la classe unique).

L'arrêté royal du 29 décembre 1928 permet également l'octroi de subventions pour des cours d'économie domestique donnés par une maîtresse spéciale à des élèves retardées et qui ne pourront atteindre au 4me degré.

QUESTION 21:

Sans doute n'existe-t-il aucune branche professionnelle comptant un pourcentage aussi considérable de membres affiliés à une organisation professionnelle que celle des instituteurs: 90 %.

M. le Ministre n'estime-t-il pas que l'organisation professionnelle des instituteurs devrait se voir confier la mission de veiller au perfectionnement professionnel de ses membres? Des subsides ne pourraient-ils être octroyés pour l'année 1953 aux organisations professionnelles des instituteurs afin qu'elles assument cette tâche importante.

RÉPONSE:

La question manque de clarté et, d'autre part, aucun crédit ne pourrait être inscrit au budget pour l'organisation de cours de perfectionnement au sujet desquels je ne possède aucun détail.

QUESTION 22:

Ecole expérimentale annexée à l'Université de Gand, et située à Zwijnaarde.

RÉPONSE:

1) Trois membres du personnel enseignant, surveillants dans l'enseignement moyen, ont été détachés à l'Ecole expérimentale à Zwijnaarde, en attendant que le statut de cette école, destinée comme laboratoire de pédagogie expérimentale, soit approuvé par le Comité du Budget.

2) en 3) Betrokkenen genieten de wedde van onderwijzer met in aanmerking nemen van hun dienstancienniteit;

4) De normale procedure in zake benoeming in het middelbaar onderwijs werd gevolgd.

SECTIE III. — NORMAALONDERWIJS.

VRAAG 1:

Welk is, voor elke categorie: Rijks-, Provinciale, Gemeentelijke, Vrije scholen, het aantal leraars?

- die licentiaat zijn;
- die houder zijn van een normaalschooldiploma;
- die regent of onderwijzer zijn;
- die geen der drie voorgaande diploma's bezitten.

ANTWOORD:

Aantal leraars der Normalscholen.
(Referentie-schooljaar 1952-1953.)

Bekwaamheidsbewijzen	van de Staat	Erkende		
		provinciale	gemeentelijke	private
Licentiaten	119	5	28	89
Houders van de « akte van bekwaamheid tot het geven van onderwijs aan de Rijkslagere normaalscholen »	21	1	—	—
Regent(es)	66	18	33	327
Onderwijzers (onderwijzeressen)	—	—	—	—
Bijzondere bekwaamheidsgetuigschriften (lichamelijke opvoeding, tekenen, handenarbeid)	74 (1)	7	14	115
Geen enkel dezer diploma's	17 (2)	5	9	85
Totaal aantal leraars in dienst	297	37	84	616

(1) Waarvan 43 met diploma van onderwijzer(es) en 4 met diploma van regent(es).

(2) Godsdienstleraars.

VRAAG 2:

U hebt, op 20 November laatstleden, een brief ontvangen die uitging van de leraren van de lagere normaalscholen, houders van het diploma van regent.

Werd desbetreffend een beslissing genomen?

ANTWOORD:

Het vraagstuk van de weddeschalen voor de normaalschoolleraars werd opnieuw ter studie gelegd. Het zal binnenkort aan een Syndicale adviserende Commissie voorgelegd worden.

VRAAG 3:

Oefenscholen gehecht aan de normaalscholen.

In de oefenscholen, gehecht aan de Rijksnormaalscholen, wordt, ten persoonlijke titel, het ambt erkend van schoolhoofd. De wedde van deze leerkracht ligt ongeveer 7.200 frank hoger dan deze van de onderwijzer werkzaam in de oefenschool.

Thans hebben de oefenscholen, gehecht aan de vrije normaalscholen, de mogelijkheid te opteren voor het Staatsregime of vast te houden aan het oude stelsel der erkenning. Naargelang van de keuze wordt de wedde

2) et 3) Les intéressés jouissent du traitement d'instituteur, avec valorisation de leur ancienneté de service;

4) La procédure normale relative aux nominations dans l'enseignement moyen a été suivie.

SECTION III. — ENSEIGNEMENT NORMAL.

QUESTION 1:

Peut-on connaître le nombre de professeurs pour chacune des catégories: Etat, Province, Commune, libres?

- licenciés;
- professeurs avec diplômes d'école normale;
- régents ou instituteurs;
- sans aucun des trois titres qui précèdent?

RÉPONSE:

Nombre des professeurs des écoles normales.
(Année scolaire de référence 1952-1953.)

Titres de capacité	de l'Etat	Agrées		
		des Provinces	des Communes	Privées
Licenciés(ées)	119	5	28	89
Porteurs du « certificat d'aptitude aux fonctions de professeurs d'école normale primaire »	21	1	—	—
Régents(es)	66	18	33	327
Instituteurs(trices)	—	—	—	—
Certificats spéciaux de capacité (éducation physique, dessin, travaux manuels...)	74 (1)	7	14	115
Aucun de ces diplômes	17 (2)	6	9	85
Nombre total des professeurs en fonctions	297	37	84	616

(1) Dont 43 avec diplôme d'instituteur et 4 avec diplôme de régent(e).

(2) Professeurs de religion.

QUESTION 2:

Vous avez reçu, le 20 novembre dernier, une lettre des professeurs d'école normale primaire, porteurs du diplôme de régent.

Une décision a-t-elle été prise à ce sujet?

RÉPONSE:

Les problèmes des barèmes des professeurs d'école normale a été remis à l'étude. Il sera soumis, sous peu, à une Commission de consultation syndicale.

QUESTION 3:

Ecoles d'application annexées aux écoles normales.

Dans les écoles d'application annexées aux écoles normales de l'Etat, l'emploi de chef d'école est admis à titre personnel. Le traitement de ce membre du personnel enseignant est supérieur d'environ 7.200 francs à celui de l'instituteur occupé à l'école d'application.

A l'heure actuelle, les écoles d'application annexées aux écoles normales libres ont la faculté d'opter entre le régime de l'Etat et l'ancien régime de l'agrégation. Selon le choix opéré, le traitement des instituteurs

der onderwijzers der vrije oefenschool aldus gelijk aan deze der Rijks-onderwijzers verbonden aan de Rijks-oefenscholen of aan de wedde bepaald door de wetgever voor de onderwijzers uit het lager onderwijs.

In de meeste private oefenscholen bestaat de functie van schoolhoofd zonder klas. Welke wordt de geldelijke toestand van deze laatste zo de schooloverheid opteert voor het Staatsregime?

Kunnen hier de door zijn toestand verworven rechten ingeroepen worden?

We nemen te weten dat destijds door de stad Luik overgegaan werd tot de verkoop van een Lagere School aan de Staat met het oog deze laatste te doen dienen als oefenschool. De Staat erkent nog steeds de verworven rechten van het betrokken schoolhoofd zonder klas en keert een bestuursvergoeding uit die gelijk is aan deze die toegekend wordt aan bestuurders zonder klas van lagere scholen.

Waarom kan voor de vrije normaalscholen die opteren voor het Staatsregime niet een gelijkaardige erkenning der verworven rechten worden bekomen ten persoonlijke titel? Temeer daar aan de onderwijzers verbonden aan de vrije oefenscholen der vrije normaalscholen 6 % wordt afgehouden voor de Kas van Weduwen en Wezen op een fictief bedrag, zijnde het bedrag der wedde van de onderwijzers werkzaam in de oefenscholen verbonden aan de Rijksnormaalscholen.

ANTWOORD :

Wat betreft de onderwijzers der oefenscholen verbonden aan de erkende normaalscholen zijn de wedden, die tot grondslag dienen voor de berekening der toelage, dezelfde als die waarop dezelfde diensten, bewezen in een oefenschool verbonden aan een Rijksnormaalschool, recht geven, zo de eerste (d.w.z. de oefenscholen bij de erkende normaalscholen)

— aan dezelfde voorwaarden beantwoorden als de oefenscholen verbonden aan de Rijksnormaalscholen;

— overeenkomstig dezelfde regelen zijn ingericht. (Wet tot regeling van het normaalonderwijs, art. 12, § 3.).

Welnu, dezelfde wet (art. 7, 6°) voorziet noch het ambt van hoofd-onderwijzer(es), noch dat van bestuurder (bestuurster) van een oefenschool.

Van de andere kant werd besloten de bedieningen van hoofdonderwijzer bij de oefenscholen, verbonden aan de Rijksnormaalscholen, af te schaffen.

Om « aan dezelfde voorwaarden te beantwoorden als de oefenscholen verbonden aan de Rijksnormaalscholen » en « ingericht te zijn overeenkomstig dezelfde regelen » is dus, onder andere voorwaarden, vereist dat de oefenschool verbonden aan een erkende normaalschool noch bestuurder zonder klasse, noch hoofdonderwijzer telt.

Niets verzet er zich tegen dat de oefenscholen verbonden aan de erkende normaalscholen hun karakter van gemeentelijke, aangenomen of aanneembare scholen zouden behouden, zo ze dat steeds bezaten. In dit geval behoudt het schoolhoofd — al dan niet belast met een klasse — zijn huidig geldelijk statuut.

Het staat deze oefenscholen eveneens vrij zich op eenzelfde lijn te stellen met het statuut der gelijkaardige inrichtingen verbonden aan de Rijksnormaalscholen maar de wet verzet er zich tegen dat ze enkel de voordelen van beide statuten zouden genieten.

In feite mogen de erkende normaalscholen datgene van beide stelsels kiezen dat hun het gunstigst is.

Van 1 September 1952 af, datum van de inwerkingtreding der wet tot regeling van het normaalonderwijs, treffen de afhoudingen ten bate van de Kas van Weduwen en Wezen de werkelijke wedde (en niet de fictieve wedde) van de onderwijzers der oefenscholen verbonden aan de erkende normaalscholen. Een regularisatie der afgehouden bedragen zal worden uitgevoerd van zodra de erkende normaalscholen het Bestuur kennis zullen hebben gegeven van het karakter dat ze aan hun oefenschool wensen toe te kennen.

VRAAG 4 :

Verplaatsingskosten.

In sectie III, Normaalonderwijs, (bl. 143) wordt een uitgavepost voorzien van 650.000 frank in verband met de verplaatsingen. Hiervan zijn 350.000 frank voorzien voor de verplaatsingen van het bestuur van het Normaalonderwijs.

Mag ik hierover een gedetailleerde verantwoording ontvangen?

Te meer omdat het totaal der verplaatsingen in het lager onderwijs slechts 438.000 frank bedraagt, onderverdeeld als volgt :

Bestuur Lager Onderwijs	fr. 275.000
Toezicht van het Lager Onderwijs	155.000
Rijkskostscholen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben	8.000

des écoles libres d'application est donc égal, ou bien à celui des instituteurs de l'Etat attachés aux écoles d'application de l'Etat, ou bien au traitement attribué par le législateur aux instituteurs de l'enseignement primaire.

Dans la plupart des écoles d'application privées existe la fonction de chef d'école sans classe. Quelle sera la situation pécuniaire de ce dernier si l'autorité scolaire opte en faveur du régime de l'Etat?

Les droits acquis du fait de sa situation peuvent-ils être invoqués en l'occurrence?

Si nous sommes bien informés, la ville de Liège a procédé naguère à la vente d'une école primaire à l'Etat en vue de sa transformation en école d'application. L'Etat continue à reconnaître les droits acquis du chef d'école intéressé et il liquide une indemnité de direction égale à celle des directeurs sans classe des écoles primaires.

Pourquoi les écoles normales libres qui optent en faveur du régime de l'Etat ne peuvent-elles pas obtenir, à titre personnel, semblable reconnaissance des droits acquis? D'autant plus qu'il est retenu aux instituteurs attachés aux écoles d'application libres des écoles normales libres, pour la Caisse des Veuves et des Orphelins, 5 % d'une somme fictive qui correspond au montant du traitement des instituteurs occupés dans les écoles d'application annexées aux écoles normales de l'Etat.

RÉPONSE :

En ce qui concerne les instituteurs des écoles d'application annexées aux écoles normales agréées, les traitements servant de base au calcul de la subvention sont les mêmes que ceux auxquels donnent droit les mêmes services rendus dans une école d'application annexée à une école normale de l'Etat lorsque les premières (c'est-à-dire les écoles d'application des écoles normales agréées)

— réunissent les mêmes conditions que les écoles d'application annexées aux écoles normales de l'Etat;

— sont organisées conformément aux mêmes règles. (Loi organique de l'enseignement normal, art. 12, § 3.).

Or, la même loi organique (art. 7, 6°) ne prévoit ni l'emploi d'instituteur(trice) en chef ni celui de directeur(trice) d'école d'application.

D'autre part, il a été décidé de supprimer les emplois d'instituteurs en chef dans les écoles d'application annexées aux écoles normales de l'Etat.

Pour « réunir les mêmes conditions que les écoles d'application annexées aux écoles normales de l'Etat » et « être organisées conformément aux mêmes règles », il faut donc, entre autres conditions, que l'école d'application annexée à une école normale agréée ne compte ni directeur sans classe, ni instituteur en chef.

Rien ne s'oppose à ce que les écoles d'application annexées aux écoles normales agréées conservent, si elles l'ont acquis, leur caractère d'écoles communales, adoptées ou adoptables. Dès lors, le chef de l'école — chargé ou déchargé de classe — conserve son statut pécuniaire actuel.

Il est également loisible à ces écoles d'application de s'aligner sur le statut des établissements analogues annexés aux écoles normales de l'Etat, mais la loi s'oppose à ce qu'elles cumulent les seuls avantages des deux statuts.

En fait, le choix est laissé aux écoles normales agréées entre celui des deux régimes qui leur est le plus favorable.

A partir du 1er septembre 1952, date d'entrée en vigueur de la loi organique de l'enseignement normal, les retenues au profit de la C. V. O. affectent le traitement réel (et non le traitement fictif) des instituteurs des écoles d'application annexées aux établissements d'enseignement normal agréé. Une régularisation des sommes retenues interviendra dès que les écoles normales agréées auront avisé l'Administration du caractère qu'elles entendent donner à leur école d'application.

QUESTION 4 :

Frais de déplacement.

Il est prévu à la Section III, Enseignement normal, (p. 143), une dépense de 650.000 francs afférente aux déplacements. Dans ce total, un montant de 350.000 francs est destiné aux déplacements de l'Administration de l'Enseignement normal.

Puis-je demander à ce sujet une justification détaillée?

D'autant plus que l'ensemble des déplacements à l'Enseignement primaire ne coûte que 438.000 francs, répartis comme suit :

Administration de l'Enseignement primaire	fr. 275.000
Inspection de l'Enseignement primaire	155.000
Pensionnats de l'Etat pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe	8.000

ANTWOORD :

De som van 350.000 frank, voorzien voor de verplaatsingen onder rubriek « Bestuur van het normaalonderwijs » verantwoordt zich als volgt :

A) Reisbewijzen ... 180.000 fr.

Deze post omvat de kosten der reisvorderingen gebruikt door :

1. de ambtenaren van het Hoofdbestuur;
2. het onderwijzend personeel;
3. de leden van de examencommissies.

B) Reis- en verblijfkosten ... 20.000 fr.

Deze post dekt de verplaatsingskosten van de ambtenaren en het onderwijzend personeel, met uitsluiting der juryleden.

C) Andere vervoerkosten ... 150.000 fr.

Deze post behelst de uitgaven betreffende het vervoer der leraars en der leerlingen, ter gelegenheid van paedagogische manifestaties, zoals :

1. paedagogische uitstappen, ongeveer ... 40.000 fr.
2. zangtornooi, ongeveer ... 50.000 fr.
3. paedagogische stages, ongeveer ... 30.000 fr.
4. studiedagen, ongeveer ... 30.000 fr.

De budgetaire vooruitzichten der rubrieken A en B zijn op de werkelijke uitgaven van het vorige dienstjaar gebaseerd.

VRAAG 5 :

Cursussen voor leraars in handenarbeid.

In de maand Juni 1952 werden door de Staat cursussen ingericht voor het vormen van leraars in handenarbeid. Graag kregen we inzag van het bilan van inkomsten en uitgaven van deze cursussen.

ANTWOORD :

De cursussen ingericht voor het vormen van leraars in handenarbeid hebben van 3 Juli 1952 tot 31 Juli 1952 plaats gehad.

Volgend bilan van inkomsten en uitgaven van deze cursussen kan worden opgemaakt :

A) Ontvangsten :

Inschrijvingsrecht — Totaal ... 7.500 fr.

B) Uitgaven :

Verblifsvergoedingen ... 43.950 fr.
Verplaatsingskosten ... 1.249 fr.
Toelagen leraars ... 33.273 fr.
Benodigdheden ... 13.633 fr.

Totaal ... 92.105 fr.

SECTIE IV. — MIDDELBAAR ONDERWIJS.

VRAAG 1 :

Is het vraagstuk van de samenstelling der schoolcomité's in dat onderwijs op het punt opgelost te worden? Zo ja, in welke zin?

ANTWOORD :

Op enige zeldzame uitzonderingen na, zijn alle schoolcomité's samengesteld. De instellingen welke totnogtoe geen bekendmaking van de beslissingen ontvingen, zullen binnenkort verwittigd worden.

RÉPONSE :

Les 350.000 francs prévus pour les déplacements sous la rubrique Administration de l'Enseignement Normal se justifient comme suit :

A) Titres de transport ... 180.000 fr.

Ce poste concerne le coût des réquisitoires utilisés :

1. par les fonctionnaires de l'Administration Centrale;
2. par le personnel enseignant;
3. par les membres des jurys d'examens.

B) Frais de route et de séjour ... 20.000 fr.

Ce poste couvre les indemnités de déplacement allouées aux fonctionnaires et au personnel enseignant, à l'exclusion des membres des jurys.

C) Autres dépenses de transport ... 150.000 fr.

Ce poste concerne les dépenses relatives au transport des professeurs et des élèves à l'occasion de diverses manifestations pédagogiques, telles que :

1. Excursions pédagogiques, environ ... 40.000 fr.
2. Tournois de chant choral, environ ... 50.000 fr.
3. Stages pédagogiques, environ ... 30.000 fr.
4. Journées d'études, environ ... 30.000 fr.

Les prévisions budgétaires des rubriques A et B sont basées sur les dépenses réelles de l'exercice précédent.

QUESTION 5 :

Cours pour professeurs de travaux manuels.

Au mois de juin 1952, l'Etat a organisé des cours pour la formation des professeurs de travaux manuels. Nous désirerions recevoir un aperçu du bilan des dépenses et des recettes se rapportant à ces cours.

RÉPONSE :

Les cours pour la formation des professeurs de travaux manuels ont eu lieu du 3 juillet 1952 au 31 juillet 1952.

Le bilan de ces cours se présente comme suit :

A) Recettes :

Droits d'inscription — total ... 7.500 fr.

B) Dépenses :

Indemnités de séjour ... 43.950 fr.
Frais de déplacement ... 1.249 fr.
Allocations aux professeurs ... 33.273 fr.
Fournitures ... 13.633 fr.

Total ... 92.105 fr.

SECTION IV. — ENSEIGNEMENT MOYEN.

QUESTION 1 :

La question de la composition des Comités scolaires dans cet enseignement mûrit-elle? Si oui, dans quel sens?

RÉPONSE :

A de rares exceptions près, tous les conseils scolaires sont constitués. Les établissements qui n'ont pas reçu à ce jour notification des décisions seront avisés très prochainement.

VRAAG 2:

Is het cijfer $\pm$ 3.000 leerlingen voor 1951 (blz. 161 van de begroting) niet verkeerd?

ANTWOORD:

De schoolbevolking was precies met 3.603 leerlingen verhoogd in September 1951.

September 1950	...	100.295 leerlingen
September 1951	...	103.898 leerlingen

Verskil ... + 3.603 leerlingen

VRAAG 3:

Welk is het aantal vrijstellingen in zake diploma's welke door de Minister aan de professoren van het officieel en vrij Middelbaar Onderwijs voor de schooljaren 1951/1952 en 1952/1953 (tot hiertoe) verleend werden? Welk is de gebeurlijke wettelijke grond waarop deze vrijstellingen gesteund zijn?

ANTWOORD:

Aantal vrijstellingen in zake diploma's door de Minister toegestaan:

— aan professoren voor het officieel middelbaar onderwijs:

Schooljaar 1951/1952: 14 gunstige adviezen werden door de Verbeteringsraad voor het Middelbaar Onderwijs verstrekt.
Schooljaar 1952/1953: tot nog toe geen.

— aan professoren van het vrij middelbaar onderwijs:

Er werd geen vrijstelling van diploma toegestaan aan personen van het met toelagen begiftigde vrij middelbaar onderwijs. Voor het schooljaar 1951/1952: 299 voorlopige afwijkingen toegestaan en 180 voor het schooljaar 1952/1953.

De voorlopige afwijkingen stemmen niet overeen met de vrijstellingen van diploma van het openbaar middelbaar onderwijs, doch met de voorlopige aanwijzing voor de koninklijke athenaea en lycaea en voor de middelbare scholen van professoren die het bij de wet vereist diploma niet bezitten.

Zowel bij het vrij onderwijs als bij het Rijksonderwijs zijn deze voorlopige afwijkingen of aanduidingen gerechtvaardigd door de noodzakelijkheid het voortbestaan van het onderwijs zelf bij ontstentenis van daartoe gediplomeerde kandidaten te verzekeren.

Noch bij het Rijksonderwijs, noch bij het gesubsidieerd vrij onderwijs zijn zij op een wettelijke tekst gesteund. De wet van 17 December 1952 op het middelbaar onderwijs, die in werking zal treden op 1 Januari 1954, voorziet een rechtspleging tot vrijstelling van het diploma ten gunste van de professoren van het gesubsidieerd vrij middelbaar onderwijs.

VRAAG 4:

In het begin van de verantwoording, onder 4°, bladzijde 154: wat betekent de verhoging met 7.000.000 frank voor « brandstoffen »?

ANTWOORD:

In 1951 werden 21.000.000 frank op artikel 12/1 gebracht en bedroeg de werkelijke uitgave 29.660.039 frank.

In 1952 werden 23.000.000 frank op artikel 12/1 gebracht en een bijkrediet van 7.000.000 frank werd aangevraagd om de uitgaven in verband met dit artikel te bestrijden.

Ten einde een aanvraag tot bijkrediet in 1953 te vermijden werd het bedrag van het krediet van artikel 12/1 gebracht op 30.000.000 fr.

VRAAG 5:

Bij artikel 18: Zijn onze athenaea en onze middelbare scholen zo uitgerust, dat het krediet kan verminderd worden?

QUESTION 2:

Le chiffre de $\pm$ 3.000 élèves pour 1951 (p. 161 du budget) n'est-il pas erroné?

RÉPONSE:

La population scolaire a augmenté exactement de 3.603 élèves en septembre 1951.

Septembre 1950	...	100.295 élèves
Septembre 1951	...	103.898 élèves

Différence ... + 3.603 élèves

QUESTION 3:

Nombre de dispenses accordées par le Ministre, en matière de diplômes, à des professeurs de l'enseignement moyen, officiel et libre, pour les années scolaires 1951/1952 et 1952/1953 (jusqu'à présent)? Bases légales éventuelles de ces dispenses?

RÉPONSE:

Nombre de dispenses accordées par le Ministre en matière de diplômes:

— à des professeurs de l'enseignement moyen officiel:

année scolaire 1951/1952: 14 avis favorables ont été donnés par le Conseil de perfectionnement de l'E. M.
année scolaire 1952/1953: à ce jour, néant.

— à des professeurs de l'enseignement moyen libre:

Aucune dispense de diplôme n'a été accordée à des personnes de l'enseignement moyen libre subventionné. Pour l'année scolaire 1951/52: 299 dérogations provisoires ont été accordées, ainsi que 180 pour l'année scolaire 1952/53.

Les dérogations provisoires ne correspondent pas aux dispenses de diplôme de l'enseignement moyen public, mais à la désignation provisoire dans les athenées et lycées royaux et dans les écoles moyennes de professeurs n'ayant pas le diplôme légalement requis.

Tant dans l'enseignement libre que dans l'enseignement de l'Etat, ces dérogations ou désignations provisoires sont justifiées par la nécessité d'assurer la continuité de l'enseignement, même en l'absence de candidats dûment diplômés.

Ni dans l'enseignement de l'Etat, ni dans l'enseignement libre subventionné, elles ne reposent sur un texte légal. La loi du 17 décembre 1952 sur l'enseignement moyen, qui entrera en vigueur le 1er janvier 1954, prévoit une procédure de dispense de diplôme pour les professeurs de l'enseignement moyen libre subventionné.

QUESTION 4:

Début de la justification au 4°, page 154: que signifie la majoration indiquée de 7.000.000 de francs pour « combustibles »?

RÉPONSE:

En 1951, il a été inscrit 21.000.000 de francs à l'article 12/1 et la dépense réelle s'est élevée à 29.660.039 francs.

En 1952, il a été prévu 23.000.000 de francs à l'article 12/1, et un crédit supplémentaire de 7.000.000 de francs a été demandé pour payer les dépenses afférentes à cet article.

Pour éviter une demande de crédits supplémentaires en 1953, le montant du crédit à l'article 12/1 a été porté à 30.000.000 de francs.

QUESTION 5:

A l'article 18: Nos athenées et écoles moyennes sont-ils si bien équipés que l'on puisse diminuer le crédit?

ANTWOORD :

De op artikel 18/1 uitgetrokken kredieten hebben uitsluitend betrekking op werken en leveringen voor eerste uitrusting. De kredieten zijn evenredig aan het aantal nieuwe scholen, waarvan de oprichting in het programma tot uitbreiding van het Middelbaar Onderwijs in het vooruitzicht wordt gesteld.

Het onderhoud van de inrichtingen wordt, zodra deze opgericht zijn, op artikel 10/1 aangerekend.

VRAAG 6 :

In hetzelfde artikel: Uitrusting van de bestaande kostscholen...

Bestaat er een plan voor de uitbreiding en de oprichting van internaten?

ANTWOORD :

Er bestaat geen plan voor de uitbreiding en de oprichting van internaten bij gemis aan kredieten. Het vraagstuk ligt ter studie.

VRAAG 7 :

Kunt U mij, per kostschool, opgeven :

- a) hoeveel bedden onbezet zijn, of, in het tegenovergestelde geval,
- b) aan hoeveel aanvragen niet kon voldaan worden?

ANTWOORD :

Op deze vraag zal later een omstandig schriftelijk antwoord gegeven worden.

VRAAG 8 :

Fonds-Vanderpoorten.

Werkelijk uitgegeven bedrag voor 1950, 1951, 1952?

ANTWOORD :

Alleen het Departement van Openbare Werken, dat de kredieten van dit Fonds beheert, is bevoegd om de gevraagde inlichtingen te verstrekken.

VRAAG 9 :

Familiale opleiding.

Mogen we vernemen hoeveel uren er besteed worden per week aan de nuttige handwerken en huishoudkunde in de familiale afdelingen gehecht aan de Rijksmiddelbare Scholen?

ANTWOORD :

In de familiale afdelingen worden wekelijks 3 u. huishoudkunde en 7 u. nuttige handwerken voorzien, in het 1ste jaar, 6 u. huishoudkunde, en 8 u. nuttige handwerken in het 2^e jaar en 6 u. huishoudkunde, en 9 u. nuttige handwerken in het 3^e jaar.

VRAAG 10 :

Inrichting van de keuze van de prijsboeken.

Artikel 11. — Inrichting van de keuze van de prijsboeken?

ANTWOORD :

Met de eventuele samenwerking van hun personeel kiezen de schoolhoofden de prijsboeken uit catalogi, die door het departement zijn uitgegeven, en binnen de perken van de kredieten die hun daartoe verleend zijn.

RÉPONSE :

Les crédits de l'article 18/1 ne concernent que les travaux et fournitures de premier équipement. Les crédits sont proportionnés aux créations nouvelles prévues au programme d'extension de l'Enseignement moyen.

L'entretien des établissements créés est ensuite mis à charge des crédits de l'article 10/1.

QUESTION 6 :

Au même article: Equipement des pensionnats...

Y a-t-il un plan d'extension et de création d'internats?

RÉPONSE :

Il n'existe pas de plan d'extension et de création d'internats par suite du manque de crédits. Des études sont en cours.

QUESTION 7 :

Pourriez-vous me dire par internat :

- a) le nombre de lits inoccupés ou au contraire,
- b) le nombre de demandes qui n'ont pu être satisfaites?

RÉPONSE :

Il sera répondu ultérieurement par écrit à cette question.

QUESTION 8 :

Fonds Vanderpoorten.

Montant réellement dépensé en 1950, 1951, 1952?

RÉPONSE :

Le département des Travaux publics, qui gère les crédits de ce Fonds, est seul compétent pour fournir les renseignements demandés.

QUESTION 9 :

Formation familiale.

Peut-on savoir combien d'heures par semaine sont consacrées aux travaux pratiques et à l'art ménager, dans les sections familiales attachées aux écoles moyennes de l'Etat?

RÉPONSE :

Dans les sections familiales, il est prévu, par semaine, 3 heures de cours ménagers et 7 heures de travaux pratiques en 1re année, 6 heures de cours ménagers et 8 heures de travaux pratiques en 2e année, 6 heures de cours ménagers et 9 heures de travaux pratiques en 3e année.

QUESTION 10 :

Mécanisme du choix des livres de prix.

Article 11. — Quel est le mécanisme du choix des livres de prix?

RÉPONSE :

Les chefs d'école avec la collaboration éventuelle de leur personnel choisissent les livres de prix dans les catalogues édités par le département et dans les limites des crédits qui leur sont octroyés à cet effet.

Een catalogus van de prijsboeken wordt jaarlijks uitgegeven en vervalt na 10 jaar. Om een boek in bedoelde catalogus te laten vermelden moet de auteur of de uitgever 3 exemplaren van het werk voorafgaandelijk zenden aan het Bestuur van het Middelbaar Onderwijs, om het aan de Verbeteringsraad voor te leggen. Twee exemplaren worden aan twee examinatoren, eliteleraars, verzonden voor onderzoek en verslag. De twee verslagen en het derde exemplaar worden onderzocht door een commissie van specialisten in het vak, waarmede het werk verband houdt. Bedoelde commissie bestaat uit 3 tot 4 leden, onder wie de bevoegde inspecteur en een lid van de Verbeteringsraad. De adviezen van bedoelde commissie van specialisten worden dan aan de Verbeteringsraad zelf ter bekrachtiging voorgelegd, en eindelijk worden zij de heer Minister ter goedkeuring overgemaakt.

VRAAG 11:

Athenaeumsurveillant.

Waarom worden de onderwijzers of de regenten geweerd als athenaeumsurveillant?

Maakt hun paedagogische opleiding hen niet meer geschikt dan zij die eenvoudig een diploma van de humaniora bezitten?

ANTWOORD:

De wet zelf (art. 9 van de samengeordende wetten betreffende het middelbaar onderwijs) bepaalt de voorwaarden die vereist zijn om te worden benoemd tot surveillant aan een athenaeum of aan een middelbare school:

« Om benoemd te worden tot studiemeester of surveillant aan een athenaeum of aan een college, moet men met goed gevolg ten minste een der proeven doorstaan hebben, hetzij van de candidatuur in de wijsbegeerte en letteren, hetzij van de candidatuur in de wetenschappen, of een getuigschrift van volledige humaniorastudiën bezitten; de Regering kan bij Koninklijk besluit andere voorwaarden bepalen, die aan de kandidaten moeten gesteld worden.

» Om tot surveillant aan een middelbare jongensschool benoemd te worden, moet men de akte van lager onderwijzer bezitten.

» Om tot surveillante aan een middelbare meisjesschool benoemd te worden, moet men de akte van onderwijzeres verkregen hebben.

De voorkeur die verleend wordt aan de houders van het diploma van humaniorastudiën, veel meer dan aan de houders van het diploma van onderwijzer, om benoemd te worden tot surveillant aan een athenaeum kan verklaard worden als volgt:

De begrippen van opvoedkunde, die voorzien zijn door het programma van de lagere normaalscholen, zijn bijzonder aangepast aan de kinderen van 6 tot 12 jaar. Doch het middelbaar onderwijs telt jongelieden van 12 tot 18 jaar.

De functie van studiemeester aan een athenaeum verplicht de surveillant o. m. uitleg te kunnen verschaffen en, eventueel, de leerlingen die zich in de studie bevinden te helpen. Welnu, het programma van de humaniora omvat verschillende vakken die de onderwijzer zelf niet heeft kunnen instuderen. Om dezelfde reden, zou het voor een surveillant-onderwijzer niet gemakkelijk zijn les te geven in de klas van een leeraar die overwacht afwezig is.

VRAAG 12:

De directeurs van de middelbare scholen, waaraan een athenaeum-afdeling toegevoegd is, ontvangen een vaste vergoeding van 20.250 fr. Is het waar dat, bij de verbetering van de weddeschalen, dit verschil bij vergelijking met de directeurs van gewone middelbare scholen werd verminderd?

ANTWOORD:

De Ambtenarencommissie heeft een weddeschaal vastgesteld voor de directeurs-prefecten en de directrices-prefecten:

F/114.000 (25 jaar) — 198.000.

Bij wijze van overgangsmaatregel wordt ten hoogste één bijkomende tweejaarlijkse verhoging van 6.000 frank verleend.

Op te merken valt, dat de vroegere vergoeding niet voor het pensioen in aanmerking kwam.

Un catalogue des livres de prix est publié annuellement et est périmé après 10 ans. Pour qu'un livre paraisse à ce catalogue, il faut qu'au préalable l'auteur ou l'éditeur envoie à l'administration de l'Enseignement Moyen 3 exemplaires de l'ouvrage en vue de le soumettre au Conseil de perfectionnement. Deux exemplaires sont envoyés pour analyse et rapport à deux examinateurs, professeurs d'élite. Les deux rapports et le 3e exemplaire sont examinés par une commission de spécialistes de la discipline à laquelle se rapporte l'ouvrage. Cette commission se compose de 3 à 4 membres, dont l'inspecteur compétent et un membre du Conseil de perfectionnement. Les avis de cette commission de spécialistes sont ensuite soumis pour entérinement au Conseil de perfectionnement même et transmis enfin, pour approbation, à M. le Ministre.

QUESTION 11:

Surveillants d'athénée.

Pourquoi refuse-t-on les instituteurs ou les régents comme surveillants d'athénée?

Leur formation pédagogique ne les rendrait-elle pas plus aptes que les simples porteurs du diplôme d'humanités?

RÉPONSE:

C'est la loi même (art. 9 des lois coordonnées sur l'enseignement moyen) qui détermine les conditions requises pour être nommé surveillant dans un athénée et dans une école moyenne:

« Pour être nommé aux fonctions de maître d'études ou de surveillant dans un athénée ou dans un collège, il faut avoir subi avec succès au moins une des épreuves soit de la candidature en philosophie et lettres, soit de la candidature en sciences, ou être porteur d'un certificat d'études complètes d'humanités; le gouvernement peut déterminer, par arrêté royal, d'autres conditions à exiger des candidats.

« Pour être nommé aux fonctions de surveillant dans une école moyenne de garçons, il faut être porteur du diplôme d'instituteur primaire.

» Pour être nommée surveillante dans une école moyenne de filles, il faut avoir obtenu le diplôme d'institutrice. »

La préférence qui est donnée aux porteurs du diplôme d'humanités plutôt qu'aux porteurs du diplôme d'instituteur pour être surveillant dans un athénée pourrait s'expliquer comme suit:

Les notions de pédagogie prévues par le programme des écoles normales primaires sont spécialement applicables aux enfants de 6 à 12 ans. Or, l'enseignement moyen comprend des adolescents de 12 à 18 ans.

La fonction de maître d'études dans un athénée oblige notamment le surveillant à pouvoir donner des explications et aider, le cas échéant, les élèves réunis à la salle d'étude. Or, le programme des humanités comporte plusieurs matières que l'instituteur n'a pas eu l'occasion d'étudier lui-même. Pour la même raison, il serait mal aisé à un surveillant-instituteur de tenir la classe d'un professeur devant s'absenter fortuitement.

QUESTION 12:

Les directeurs des écoles moyennes où il existe des sections d'athénée bénéficiaient d'une indemnité constante de 20.250 francs. Est-il exact qu'à l'occasion de l'amélioration des barèmes, cette différence avec les directeurs d'écoles moyennes simples fut réduite?

RÉPONSE:

La Commission des fonctionnaires a prévu un barème pour les directeurs-préfets et les directrices-préfètes:

F/114.000 (25 ans) — 198.000.

A titre transitoire, une biennale supplémentaire de 6.000 francs sera accordée au maximum.

Il est à remarquer que l'allocation antérieure n'entrait pas en ligne de compte pour la pension.

VRAAG 13:

Toestand van de surveillanten bij internaten.

Vordert het vraagstuk betreffende de toestand van de surveillanten bij internaten? Wil men hem verbeteren? Zou het stelsel van de vrije tijd kunnen worden gewijzigd?

ANTWOORD:

Men moet gewis toegeven dat de prestaties van de surveillanten bij een internaat gehecht aan Rijksmiddelbare onderwijsinrichtingen al te zwaar zijn. Nochtans doet het bestuur zijn uiterste best om dergelijke toestand te verhelpen.

In de loop van het schooljaar 1951-1952 waren er in gans het land 17 kostscholen met 1.392 leerlingen, onder het toezicht van 50 surveillanten.

Vanaf het hervatten der cursussen in September 1952 ging het aantal kostscholen van 17 tot 22 over, en het aantal kostleerlingen van 1.392 tot 1.846.

Een ontwerp van koninklijk besluit houdende onder meer de oprichting van 18 bijkomende betrekkingen van surveillant bij een internaat werd steeds in September II. ingediend bij de Inspectiediensten van Financiën. Thans ligt de bundel nog steeds bij bedoelde instantie voor bestuurs- en begrotingscontrole.

Er valt op te merken, dat de instelling van betrekkingen van surveillant bij internaten voorzien werd in de begroting voor de dienstjaren 1952 en 1953.

VRAAG 14:

Middelbare scholen.

De leerkrachten die 60 jaar oud zijn kunnen nog 2 jaar in dienst gehouden worden wanneer zij:

- 1° een verzoekschrift indienen;
- 2° lichamelijk geschikt zijn;
- 3° zij als advies van de inspectie « zeer goed » bekwamen.

Een reden van familiale aard wordt dus niet in aanmerking genomen.

Kan deze gunst eveneens worden verleend aan de leerkrachten met kinderen ten laste?

ANTWOORD:

Er is tot nog toe geen enkele definitieve, officiële beslissing getroffen betreffende het verleggen van de leeftijdsgrens van 60 tot 62 jaar, zodat op de gestelde vraag voorlopig geen antwoord kan gegeven worden.

VRAAG 15:

**Voorgeschreven vakken en uurregeling
in de Familiale Afdelingen
en in de Prae-Technische Afdelingen
gehecht aan de Rijksmiddelbare Scholen.**

Welke zijn de voorgeschreven vakken:

1) In de Familiale Afdelingen gehecht aan de Rijksmiddelbare Scholen:

a) aantal lesuren per week voor de algemene vorming;
b) aantal lesuren per week voor de speciale vakken, gegeven door technische regentessen, zoals b.v.: naad, snit, huishoudkunde, enz.

Voor b) zo mogelijk gedetailleerde indeling van het aantal uren. Mag het bestuur der school zelf beschikken, buiten het opgelegd programma, om het onderwijs beter te kunnen aanpassen aan de lokale behoeften?

2) In de prae-technische afdelingen:

a) aantal lesuren per week voor de algemene vorming;
b) aantal lesuren per week voor de algemene vakken (b.v. handarbeid);
c) gedetailleerde indeling van het aantal uren voor a) en b).

Mag het schoolbestuur een bepaald aantal uren aanpassen aan lokale behoeften?

ANTWOORD:

1) In de *familiale afdelingen* gehecht aan de Rijksmiddelbare onderwijsinrichtingen worden volgende lesuren besteed:

1° jaar: algemene vorming: 28 u.
technische vakken: huishoudkunde: 3 u.
nuttige handw.: 7 u.

2° jaar: algemene vorming: 24 u.
technische vakken: huishoudkunde: 4 u.
technologie: 2 u.
nuttige handw.: 8 u.

QUESTION 13:

Situation des surveillants d'internat.

Le problème de la situation des surveillants d'internats avance-t-elle? Compte-t-on l'améliorer? Le régime des heures de liberté pourrait-il être modifié?

RÉPONSE:

Il faut, en effet, avouer que les prestations des surveillants d'internat annexé aux établissements d'enseignement moyen de l'Etat sont certes par trop lourdes. Cependant, l'administration a fait l'impossible pour améliorer cette situation.

Au cours de l'année scolaire 1951-1952, il y avait, pour l'ensemble du pays, 17 pensionnats comprenant 1.392 élèves placés sous la garde de 50 surveillants.

A partir de la rentrée des classes de septembre 1952, le nombre de pensionnats est passé de 17 à 22 et le nombre d'internes de 1.392 à 1.846.

Un projet d'arrêté royal portant entre autres création de 18 postes supplémentaires de surveillant d'internat a été soumis dès septembre dernier aux services de l'Inspection des Finances. Ce jour, le dossier est encore entre les mains de cette instance de contrôle administratif et budgétaire.

Il convient de noter que la création de postes de surveillant d'internat est prévue au budget des exercices 1952 et 1953.

QUESTION 14:

Ecoles moyennes.

Les membres du personnel enseignant âgé de 60 ans peuvent encore rester en activité pendant 2 ans:

- 1° lorsqu'ils en font la demande;
- 2° lorsqu'ils possèdent les aptitudes physiques;
- 3° lorsqu'ils ont obtenu de l'inspection la mention « très bon ».

Il n'est donc pas retenu de motif d'ordre familial.

Cette faveur peut-elle être accordée également aux membres du personnel enseignant qui a des charges de famille?

RÉPONSE:

Jusqu'à présent, il n'a pas encore été pris de décision définitive et officielle quant au recul de la limite d'âge de 60 à 62 ans, si bien qu'il n'est provisoirement pas possible de répondre à la question posée.

QUESTION 15:

**Branches obligatoires et horaires
dans les Sections familiales
et dans les Sections pré-techniques
annexées aux Ecoles Moyennes de l'Etat.**

Quelles sont les branches obligatoires:

1) Dans les Sections familiales annexées aux Ecoles Moyennes de l'Etat:

a) le nombre d'heures de cours de culture générale par semaine;
b) le nombre d'heures de cours spécialisés par semaine donnés par des régentes techniques, telles que par exemple: régente de couture, de coupe, régente ménagère, etc.

Pour b), si possible, la répartition détaillée du nombre d'heures. La direction de l'école est-elle habilitée à décider elle-même, en dehors du programme obligatoire, afin de mieux adapter l'enseignement aux nécessités locales?

2) Dans les Sections pré-techniques:

a) le nombre d'heures de cours de formation générale par semaine;
b) le nombre d'heures de cours spécialisés par semaine (p. e. travail manuel);
c) répartition détaillée du nombre d'heures entre a) et b).

La direction de l'école est-elle habilitée à adapter certaines heures de cours aux nécessités locales?

RÉPONSE:

1) Dans les *Sections familiales* annexées aux Ecoles Moyennes de l'Etat, les heures de cours sont utilisées de la façon suivante:

1re année: formation générale: 28 h.
branches techniques: cours ménagers: 3 h.
travaux manuels utiles: 7 h.

2me année: formation générale: 24 h.
branches techniques: cours ménagers: 4 h.
technologie: 2 h.
travaux manuels utiles: 8 h.

3e jaar : algemene vorming : 23 u.
technische vakken : huishoudkunde : 4 u.
technologie : 2 u.
nuttige handw. : 9 u.

Buiten het opgelegd programma mogen door de Schoolhoofden geen bijkomende lesuren of cursussen opgericht worden. Bij het samenstellen der programma's werd zoveel mogelijk rekening gehouden met de locale behoeften.

2) Hieronder volgt de lessenrooster voor de *prae-industriële afdeling* :

Vakken	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar
Godsdienst of zedenleer ...	2	2	2
1 ^e taal ...	6	5	5
2 ^e taal ...	4 (+ 2)	4 (+ 1)	4 (+ 1)
Geschiedenis ...	2	2	1
Aardrijkskunde ...	2	1	1
Wiskunde ...	4	4	4
Natuurwetenschappen ...	2	2	2
Handel ...	—	—	1
Lich. opvoeding ...	2	2	2
Musiek ...	1	1	—
Kunsttekenen ...	1	1	—
Techn. tekenen ...	2	3	4
Technologie ...	2	2	2
Practische vakken ...	6	9	10

Zoals in de familiale afdelingen mogen geen bijkomende lesuren of cursussen ingericht worden door de schoolhoofden; een zekeren locale richtlijn is evenwel toegelaten.

VRAAG 16 :

Toelage voor nuttige handwerken.

In de 4^e graden wordt door de provinciebesturen een toelage verstrekt van 20 frank per leerling voor de nuttige handwerken.

Welk is het bedrag dat voor hetzelfde doel toegekend wordt aan de meisjes van ongeveer dezelfde leeftijd in de familiale afdelingen gehecht aan de Rijksmiddelbare Scholen?

ANTWOORD :

De Provinciebesturen verlenen geen enkele toelage aan de leerlingen van de familiale afdelingen, verbonden aan de Rijksmiddelbare onderwijsinstellingen.

SECTIE V. — HOGER ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN.

Hoger Onderwijs.

VRAAG 1 :

Is er werkelijk sprake van de wedden der Universiteitsprofessoren in overeenstemming te brengen met die van de magistraten?

ANTWOORD :

Deze kwestie is thans in studie.

VRAAG 2 :

Wanneer bij de 10-jaarlijkse wedstrijd voor moderne philologie twee winnaars *ex aequo* worden uitgeroepen, dan krijgt geen van beide de prijs.

Oordeelt de heer Minister niet dat het billijk is wijziging te brengen aan het reglement op dit stuk?

ANTWOORD :

1) Het organiek reglement van de vijfjaarlijkse en tienjaarlijkse wedstrijden, van kracht bij de beoordeling van de tienjaarlijkse wedstrijd voor moderne en taalkundige philologie over de 1^e periode (1930-1939), liet de onderverdeling van de prijs niet toe.

2) Bij het besluit van de Regent van 8 April 1947, houdende wijziging van het organiek reglement van de vijfjaarlijkse en tienjaarlijkse wedstrijden, werd deze beschikking formeel behouden. Ze blijft dus van toepassing.

Dit besluit werd genomen na de voorgeschreven raadpleging van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België en van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België.

3me année : formation générale : 23 h.
branches techniques : cours ménagers : 4 h.
technologie : 2 h.
travaux manuels utiles : 9 h.

En dehors du programme obligatoire, les chefs d'école ne peuvent organiser des heures de leçons ou de cours supplémentaires. Lors de l'élaboration des programmes, il a autant que possible été tenu compte des nécessités locales.

2) Voici l'horaire des leçons pour la section *pré-industrielle* :

Branches	1 ^{re} année	2 ^{me} année	3 ^{me} année
Religion ou morale ...	2	2	2
1 ^{re} langue ...	6	5	5
2 ^{me} langue ...	4 (+ 2)	4 (+ 1)	4 (+ 1)
Histoire ...	2	2	1
Géographie ...	2	1	1
Mathématiques ...	4	4	4
Sciences naturelles ...	2	2	2
Commerce ...	—	—	1
Education physique ...	2	2	2
Musique ...	1	1	—
Dessin artistique ...	1	1	—
Dessin technique ...	2	3	4
Technologie ...	2	2	2
Cours pratiques ...	6	9	10

De même que pour les sections familiales, les chefs d'écoles ne sont pas autorisés à organiser des heures de leçons ou de cours supplémentaires; une certaine orientation locale est toutefois permise.

QUESTION 16 :

Subsides pour travaux manuels utiles.

Dans les 4e degrés, les administrations provinciales accordent un subsidie de 20 francs par élève pour les travaux manuels utiles.

Quelle est la somme accordée à cette fin aux jeunes filles du même âge environ qui fréquentent les sections familiales attachées aux Ecoles moyennes de l'Etat?

RÉPONSE :

Les administrations provinciales n'accordent aucun subsidie aux élèves qui fréquentent les sections familiales attachées aux établissements d'enseignement moyen de l'Etat.

SECTION V. — ENSEIGNEMENT SUPERIEUR ET SCIENCES.

Enseignement supérieur.

QUESTION 1 :

Est-il réellement question de la mise en concordance des traitements des professeurs d'université avec ceux des magistrats?

RÉPONSE :

Cette question est actuellement à l'étude.

QUESTION 2 :

Lorsque deux lauréats du concours décennal de philologie moderne se classent *ex aequo*, aucun des deux ne remporte le prix.

Le Ministre n'estime-t-il pas équitable de modifier le règlement en la matière?

RÉPONSE :

1) Le règlement organique des Concours quinquennaux et décennaux, en vigueur lors du jugement du Concours décennal de Philologie moderne et linguistique pour la première période (1930-1939), ne permettait pas la subdivision du Prix.

2) L'arrêté du Régent du 8 avril 1947, portant modification du règlement organique des Concours quinquennaux et décennaux, a formellement maintenu cette disposition, qui reste donc d'application.

Cet arrêté a été pris après consultation réglementaire de l'Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique et de la « Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België ».

SECTIE VI. — TECHNISCH ONDERWIJS.

VRAAG 1 :

Is de Minister van zins de uitbreiding van het huishoudonderwijs, inzonderheid in het Vlaamse landsgedeelte, aan te moedigen?

Ik bedoel het officieel normaal huishoudonderwijs.

ANTWOORD :

Zoals reeds in het Parlement aangekondigd, bestaat het voornemen van September 1953 af, twee of drie technische normaalscholen voor meisjes in het Vlaamse land op te richten. Deze scholen zullen inzonderheid een huishoudafdeling omvatten.

VRAAG 2 :

Is het mogelijk de schets van het Staatstoezicht te kennen ten einde de gegrondheid van zijn toelagen na te gaan wat betreft het technisch onderwijs.

Worden door de verificateurs pogingen tot bedrog aan het licht gebracht? Hoeveel waren er en hoeveel gaven aanleiding tot strafmaatregelen?

ANTWOORD :

De Rijkstoelagen aan het aangenomen technisch onderwijs worden onderverdeeld in :

- 1° toelagen-wedden;
- 2° kosten voor werking en onderhoud;
- 3° tussenkomst vanwege de Staat bij het aankopen van machines en van leermateriaal.

1° Toelagen-wedden.

De scholen dienen bij het begin van het schooljaar een dossier « Rechtstreekse betaling » te leveren, waarin volgende stukken voorkomen :

- a) de structuur van de school;
- b) de structuur van elke afdeling, met oprichting van de overeenstemmende klassen voor de algemene leergangen en de oprichting van « leerlingen-groepen » voor de technische leergangen en de praktische leergangen;
- c) de tabellen-urroosters voor de verschillende studiejaren van elke afdeling;
- d) de indeling der lessen, per week;
- e) de wekelijkse opdrachten van de professoren.

Een ploeg beambten wordt bij het begin van het schooljaar gevormd. Zij bestaat uit beambten uit de verschillende sectoren die briefwisseling voeren met de scholen. Deze bijzondere ploeg houdt zich bezig met het nazien der dossiers « Rechtstreekse betaling », zijnde :

- a) het nagaan van de structuur der school, en de aanduiding van de afdelingen en studiejaren die niet gesubsidieerd worden omdat ze niet erkend zijn;
- b) het nagaan van de schoolbevolking per studiejaar, van de vorming der parallelklassen en van de « leerlingengroepen » voor praktische en technische cursussen;
- c) het nazien van de lesroosters, en van de eventuele wijzigingen, die door de Inspectie in Januari, Februari, Maart van elk jaar moesten onderzocht worden om vanaf 1 September daaropvolgende toe te passen te zijn;
- d) het nazien van de wekelijkse taken van de leraars.

Deze controle maakt het mogelijk de nog niet erkende afdelingen en klassen af te schaffen en, overeenkomstig de voorgestelde normen, de overtalige parallelklassen en de te talrijke « leerlingengroepen » voor de praktische cursussen te verminderen.

De inlichtingen, vervat in de tabellen waarin de structuur van elke afdeling met de verdeling der leerlingen gegeven wordt, evenals de inlichtingen, geput uit de lesroosters, maken het mogelijk een strenge controle uit te oefenen op de wekelijkse taken van de leraars, en de uren te doen wegvallen, die de voor elk studiejaar vastgestelde maxima overschrijden.

Voor de wedde-toelagen is het toezicht gebaseerd op het volgende beginsel: de Staat subsidieert de diensten, die werkelijk door de leraars worden gepresteerd, binnen de perken van de in lesroosters vervatte normen.

De verificateurs lichten de directeurs van de nieuwe scholen in omtrent de wijze waarop de verschillende stukken moeten samengesteld zijn, en keren naar die scholen terug om zekere gegevens na te zien, die in de dossiers « Rechtstreekse betaling » verstrekt worden.

2° Werkings- en onderhoudskosten.

De kosten worden berekend volgens de aanduidingen, vervat in de artikelen 12, 13, 14 en 15 van het Koninklijk besluit van 24 Februari 1951 en volgens het aantal leerlingen die de lessen volgen in de verschillende afdelingen van de erkende technische scholen. Deze inlichtingen worden verstrekt door de schoolbesturen, en ter plaatse gecontroleerd door de verificateurs. Bij hun bezoek aan de scholen

SECTION VI. — ENSEIGNEMENT TECHNIQUE.

QUESTION 1 :

Entre-t-il dans les intentions du Ministre de promouvoir l'expansion de l'enseignement ménager, notamment dans la région flamande du pays?

Je parle de l'enseignement normal ménager officiel.

RÉPONSE :

Comme il a déjà été annoncé au Parlement, on envisage de créer, à partir de septembre 1953, deux ou trois écoles normales techniques pour filles en pays flamand. Ces écoles comprendront notamment une section ménagère.

QUESTION 2 :

Est-il possible de connaître le schéma du contrôle de l'Etat pour vérifier le bien-fondé de ses subventions quant à l'enseignement technique.

Les vérificateurs dénoncent-ils des tentatives de fraude? Combien y en a-t-il et combien ont été suivies de sanctions?

RÉPONSE :

Les subventions de l'Etat à l'enseignement technique agréé se subdivisent en :

- 1° subsides-traitements;
- 2° frais de fonctionnement et d'entretien;
- 3° intervention de l'Etat dans l'achat de machines et de matériel didactique.

1° Subsides-traitements.

Les écoles doivent fournir, au début de l'année scolaire, un dossier « Paiement direct » contenant les documents suivants :

- a) la structure de l'école;
- b) la structure de chaque section avec formation des classes parallèles pour les cours généraux et la formation des « groupes d'élèves » pour les cours techniques et les cours pratiques;
- c) les tableaux-horaires dans les différentes années d'études de chaque section;
- d) la répartition des leçons, par semaine;
- e) les attributions hebdomadaires des professeurs.

Une équipe d'agents est constituée au début de l'année scolaire. Elle est composée d'agents retirés des différents secteurs qui sont en correspondance avec les écoles. Cette équipe spéciale s'occupe de la vérification des dossiers « Paiement direct », à savoir :

- a) la vérification de la structure de l'école et indication des sections et des années d'études non subsidiées parce que non agréées;
- b) la vérification des populations scolaires, par année d'études, de la formation des classes parallèles et des « groupes d'élèves » pour cours pratiques et cours techniques;
- c) la vérification des tableaux-horaires et des modifications éventuelles qui ont dû être examinées par l'inspection en janvier, février, mars de chaque année pour les rendre applicables à partir du 1er septembre suivant;
- d) la vérification des attributions hebdomadaires des professeurs.

Ce contrôle permet d'écarter les sections et classes non encore agréées et de réduire, conformément aux normes préconisées, les classes parallèles en surnombre et les « groupes d'élèves » par trop nombreux pour les cours pratiques.

Les renseignements fournis par les tableaux qui donnent la structure de chaque section avec la répartition d'élèves et les renseignements donnés par les tableaux-horaires permettent un contrôle sévère des attributions hebdomadaires des professeurs, tout en écartant les heures qui dépassent les maxima prévus pour chaque année d'études.

Pour les subsides-traitements, le contrôle est basé sur le principe suivant : l'Etat subsidie les prestations réellement fournies par les professeurs dans les limites des normes présentées par les tableaux-horaires.

Les vérificateurs renseignent les directeurs des nouvelles écoles sur la façon d'établir les différents documents et retournent dans ces fins pour vérifier certaines données incluses dans les dossiers « Paiement direct ».

2° Frais de fonctionnement et d'entretien.

Les frais sont calculés d'après les indications des articles 12, 13, 14 et 15 de l'arrêté royal du 24 février 1951 et les nombres d'élèves fréquentant les différentes sections des écoles techniques agréées. Ces renseignements sont fournis par les directions d'écoles et sont vérifiés sur place par les vérificateurs. Ceux-ci, lors de la visite aux écoles, procèdent à la vérification des populations scolaires, en défalquant le nombre

gaan deze laatste de schoolbevolking na, en trekken er de onregelmatige leerlingen af, alsmede de leerlingen die tweemaal werden meegeteld omdat ze lessen volgen in verschillende afdelingen.

3° Tussenkost van de Staat bij de aankoop van machines en didactisch materieel.

De verificateurs zijn er mede belast de aflevering van de machines en toebehoren te controleren, en aan de hand van de rekeningen na te gaan of het geleverde materieel volledig beantwoordt aan de in bedoelde rekeningen verstrekte technische aanduidingen.

De verificateurs controleren de inschrijving van die machines en machine-onderdelen in de inventaris der school.

VRAAG 3:

Inrichting van refters en internaten.
Zijn die cijfers niet al te gering?

ANTWOORD:

Het krediet van 1.000.000 frank dat voorkomt onder artikel 19/1 van het ontwerp van begroting voor het dienstjaar 1953 is even hoog als dat, opgenomen in de begroting voor 1952.

Het wordt toereikend geacht om te voldoen aan de behoeften aan uitrusting tijdens het dienstjaar 1953.

VRAAG 4:

Is het waar:

Dat de verhoging van de tussenkomst van 75 tot 100 frank niet zou worden uitgebreid tot de avondscholen?

Dat er sprake zou van zijn, de wedden in de avondscholen per semester uit te betalen?

Dat er zelfs sprake zou zijn van forfaitaire wedden?

ANTWOORD:

Het bedrag van de tussenkomst in de toelagenwedden wordt verhoogd:

tot 100 %, van 1 Januari 1953 af, ten voordele van de leden van het onderwijzend personeel die hun hoofdfunctie uitoefenen in het technisch onderwijs;

tot 100 %, met ingang van 1 Januari 1954, ten voordele van de andere leden van het personeel, het personeel van de avondscholen inbegrepen.

Inderdaad, voor 1953, heeft de Regering de budgettaire weerslag van de verhoging van het bedrag der tussenkomst willen beperken tot de uitgave die zou gepaard gegaan zijn met een herziening der weddeschalen met terugwerking op 1 Januari 1951.

Geen enkele wijziging wordt thans in het vooruitzicht gesteld aan het stelsel van de betaling der wedden in de avondscholen.

In verband met het toekomstig statuut van die wedden, werd tot dusver geen enkele beslissing genomen.

VRAAG 5:

Hoeveel Rijks- of erkende afdelingen A 1 — Textiel — bestaan er in ons land?

ANTWOORD:

- a) In de afdeling textiel : 2.
- b) In de afdeling weefkunde : 1.
- c) In de afdeling spinkunde : 1.

VRAAG 6:

Waar zijn de textielafdelingen gevestigd?

ANTWOORD:

- a) Tournai (P) (801).
Verviers (C) (621).
- b) Gent (R) (990).
- c) Gent (R) (990).

VRAAG 7:

Hoeveel instituten — Rijks- of erkend voor vorming van leraren in de lichamelijke opvoeding — bestaan er in het land?

des élèves irréguliers ou des élèves comptés pour une 2me fois parce que suivant des cours dans différentes sections.

3° Intervention de l'Etat dans l'achat de machines et de matériel didactique.

Les vérificateurs sont chargés de vérifier sur place la réception des machines et tous les accessoires et de contrôler, à l'aide des factures, si le matériel fourni correspond bien aux indications techniques renseignées sur les dites factures.

Les vérificateurs contrôlent l'inscription de ces machines et de ces organes de machine à l'inventaire de l'école.

QUESTION 3:

Installations de mess et d'internats.
Ces chiffres ne sont-ils pas insuffisants?

RÉPONSE:

Le crédit de 1.000.000 de francs inscrit à l'article 19/1 du projet de budget pour l'exercice 1953 est du même import que celui prévu au budget 1952.

Il est jugé suffisant pour faire face aux besoins d'équipement durant l'exercice 1953.

QUESTION 4:

Est-il exact:

Que la majoration de l'intervention de 75 à 100 francs ne serait pas étendue aux écoles du soir?

Qu'il serait question de liquider semestriellement les traitements des écoles du soir?

Qu'il serait même question de traitements forfaitaires?

RÉPONSE:

Le taux d'intervention dans les subsides-traitements est porté à:

100 % à partir du 1er janvier 1953 en faveur des membres du personnel qui exercent leur fonction principale dans l'Enseignement technique;

100 % à partir du 1er janvier 1954 en faveur des autres membres du personnel, y compris le personnel des écoles du soir.

En effet, pour 1953, le Gouvernement a voulu limiter l'incidence budgétaire du relèvement du taux d'intervention à la dépense qu'aurait entraînée une révision rétroactive au 1er janvier 1951 des barèmes.

Aucune modification n'est envisagée pour le moment au régime de paiements des traitements des écoles du soir.

Quant au statut futur de ces traitements, aucune décision n'a été prise jusqu'à ce jour.

QUESTION 5:

Combien de sections A 1 textiles, de l'Etat ou reconnues, existe-t-il dans notre pays?

RÉPONSE:

- a) Dans la section textile : 2.
- b) Dans la section tissage : 1.
- c) Dans la section filage : 1.

QUESTION 6:

Où sont établies les sections textiles?

RÉPONSE:

- a) Tournai (P) (801).
Verviers (C) (621).
- b) Gand (E) (990).
- c) Gand (E) (990).

QUESTION 7:

Combien d'instituts, de l'Etat ou agréés, existe-t-il dans notre pays pour la formation de professeurs d'éducation physique?

ANTWOORD :

- a) in A 1 — Opleider (Educateur(trice), 2 tweetalige.
b) in A 2 — Monitor, 6 waaronder drie tweetalig.

VRAAG 8 :

Waar zijn deze instituten ingericht ?

ANTWOORD :

- a) Heverlee (978) T.
Elsene (5.076) T.
b) Heverlee (978) T.
Elsene (5.076) T.
Schaerbeek (690) T.
Gozée-par-Landelies (569).
Loverval (5.184) (terug in instantie van erkenning).
Loncin (5.131).

VRAAG 9 :

Weddeschalen voor de landbouwhogescholen A 1.

In antwoord op een vraag gesteld bij de bespreking van de begroting 1952 heeft de heer Minister medegedeeld dat een besluit, tot aanpassing van de weddeschalen van de landbouwhogescholen, in voorbereiding was. Dit besluit is nog niet verschenen, zodat het personeel van genoemde inrichtingen nog steeds gesubsidieerd wordt op basis van de barema's van 1946.

Voor wanneer mag de oplossing verwacht worden ?

ANTWOORD :

Het besluit betreffende de aanpassing van de weddeschalen der landbouwhogescholen cat. A 1 zal in een nabije toekomst in het « Staatsblad » gepubliceerd worden.

VRAAG 10 :

Terbeschikkingstelling wegens ziekte.

Het Koninklijk besluit van 24 Februari 1951, tot vaststelling van de grondslagen en de voorwaarden tot het verlenen der toelagen aan het erkend technisch en landbouwonderwijs, voorziet in artikel 28 dat een wachtgeld kan verleend worden aan het personeel dat terbeschikking gesteld wordt wegens ziekte.

Wanneer zal eindelijk het Koninklijk besluit tot regeling van deze kwestie uitgevaardigd worden ?

ANTWOORD :

Het ontwerp van ministerieel besluit genomen in uitvoering van het koninklijk besluit van 24 Februari 1951 is aan de Minister voorgelegd geworden en zal in een nabije toekomst verschijnen.

VRAAG 11 :

Betalings der lesgevers.

De laatste tijd doen heel wat geruchten de ronde omtrent het in overweging nemen van sommige wijzigingen in de betaling der lesgevers.

Welke principiële wijzigingen worden door het Departement overwogen, in verband met de periodiciteit en het baremastelsel van de lesgevers ?

ANTWOORD :

Op dit ogenblik werd nog geen beslissing getroffen in verband met het nieuwe bezoldigingsstatuut der lesgevers.

RÉPONSE :

- a) en A 1 — Educateur, éducatrice, 2 bilingues.
b) en A 2 — Moniteur, 6 dont trois bilingues.

QUESTION 8 :

Où sont établis ces instituts ?

RÉPONSE :

- a) Heverlee (978) B.
Ixelles (5.076) B.
b) Heverlee (978) B.
Ixelles (5.076) B.
Schaerbeek (690) B.
Gozée-par-Landelies (569).
Loverval (5.184) (en nouvelle instance d'agrément).
Loncin (5.131).

QUESTION 9 :

Barèmes pour les écoles supérieures agricoles A 1.

Répondant à une question posée au cours de la discussion du budget de 1952, M. le Ministre a communiqué qu'un arrêté était en préparation pour adapter les barèmes des écoles supérieures agricoles. Cet arrêté n'a pas encore paru, si bien que le personnel des dits établissements continue à être subsidié sur la base des barèmes de 1946.

Pour quand peut-on attendre la solution ?

RÉPONSE :

L'arrêté relatif à l'adaptation des barèmes des écoles supérieures agricoles cat. A 1 paraîtra sous peu au « Moniteur ».

QUESTION 10 :

Mise en disponibilité pour raison de santé.

L'arrêté royal du 24 février 1951 déterminant les bases et les conditions de l'octroi des subsides à l'enseignement technique et agricole prévoit en son article 28 qu'il peut être accordé un traitement d'attente au personnel mis en disponibilité pour raison de santé.

Quand verra-t-on enfin paraître l'arrêté royal réglant cette question ?

RÉPONSE :

Le projet d'arrêté ministériel pris en exécution de l'article 28 de l'arrêté royal du 24 février 1951 a été soumis au Ministre et paraîtra sous peu.

QUESTION 11 :

Rémunération des chargés de cours.

Ces derniers temps, des rumeurs circulent partout au sujet de la prise en considération de certaines modifications qui seraient apportées à la rémunération des chargés de cours.

Quels sont les principes dont s'inspirent les modifications envisagées par le Département quant à la périodicité et le régime barémique des chargés de cours.

RÉPONSE :

Pour l'instant, aucune décision n'a encore été prise quant au nouveau statut des rémunérations des chargés de cours.

VRAAG 12:

Terbeschikkingstelling wegens ambtsopheffing.

Artikel 26 van het Koninklijk besluit van 24 Februari 1951 voorziet de toepassing van de maatregel van de terbeschikkingstelling wegens ambtsopheffing ten voordele van het personeel van het erkend technisch en landbouwonderwijs.

Zou de heer Minister ons kunnen mededelen in welke gevallen deze maatregel van toepassing is? (Bedoeld worden niet individuele gevallen maar wel de omstandigheden die zich algemeen kunnen voordoen).

ANTWOORD:

De schooloverheden zijn volledig vrij bij de beoordeling van de terbeschikkingstelling wegens ambtsopheffing.

Deze maatregel wordt echter maar goedgekeurd door het Departement, en een toelage voor wachtgeld ten laste van de schatkist kan toegestaan worden indien het gaat om opheffing van bedieningen ingevolge omstandigheden onafhankelijk van de wil der inrichtende machten of comités, en meer bepaald, wanneer de opheffing opgedrongen werd door omstandigheden van economische of sociale aard en op voorwaarde dat de oprichting van het ambt destijds voldoende verantwoord was of zelfs beantwoordde aan een noodzakelijkheid.

VRAAG 13:

Terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden.

Artikel 25 van het Koninklijk besluit van 24 Februari 1951 voorziet dat deze terbeschikkingstelling door de schooloverheden verleend wordt op aanvraag van belanghebbende.

Ik zou graag vernemen of de schooloverheden volledig vrij staan omtrent het al dan niet verlenen van deze terbeschikkingstelling?

ANTWOORD:

De schooloverheden zijn volledig vrij een terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheid toe te staan of te weigeren.

VRAAG 14:

Benoemingen.

Opdat de voorlopige benoeming van de leerkrachten van het erkend Technisch en Landbouwonderwijs zou erkend worden moeten de voorwaarden, gesteld inzake bekwaamheidsproef en geneeskundig onderzoek, vervuld zijn.

De leerkrachten mogen doorgaans lang wachten vooraleer ze in de gelegenheid gesteld worden om aan deze voorwaarden te voldoen.

Kunnen er geen maatregelen getroffen worden om de procedure terzake te bespoedigen?

Artikel 18 van de Besluitwet van 10 Juli 1933 schrijft voor dat de inrichtende comités van de erkende technische en landbouwscholen het voorlopig benoemd personeel normaal na 1 jaar, maximum na 2 jaar, definitief moeten benoemen.

Welke zijn de waarborgen die de toepassing van deze voorschriften verzekeren?

ANTWOORD:

De erkenning van een voorlopige benoeming eist inderdaad de naleving van zekere procedures die niet onmiddellijk kunnen geschieden. Het is blijkbaar niet mogelijk deze formaliteiten in te korten. De zaak kan echter geregeld worden door de erkenning ad interim, die toelaat onmiddellijk tot de uitbetaling der wedden-toelagen over te gaan. Er werd eveneens voorzien dat voorschotten zouden kunnen betaald worden aan nog niet-erkende leerkrachten, op voorwaarde dat de inrichtende comités of comités een eventuele terugbetaling in geval van niet-erkenning zouden waarborgen.

Telkens wanneer vastgesteld wordt dat de schooloverheden verwaarloosd hebben de voorlopige benoeming van personeelsleden na 1 jaar in een definitieve benoeming om te zetten wordt hun aandacht hierop gevestigd door het departement. De bedoelde schooloverheden geven dan steeds gevolg aan deze wenk. Indien ze mochten weigeren de bepalingen van artikel 18 na te leven, beschikt het departement over voldoende middelen om de reglementatie te doen eerbiedigen (schorsing van toelagen, intrekking van erkenning).

QUESTION 12:

Mise en disponibilité par suppression d'emploi.

L'article 26 de l'arrêté royal du 24 février 1951 prévoit l'application de la mesure de la mise en disponibilité par suppression d'emploi en faveur du personnel de l'enseignement technique et agricole agréé.

M. le Ministre pourrait-il nous faire connaître en quels cas cette mesure sera d'application? (La question ne vise pas des cas individuels mais bien les cas pouvant généralement se produire).

RÉPONSE:

Les autorités scolaires ont toute liberté pour apprécier la mise en disponibilité par suppression d'emploi.

Cette mesure n'est toutefois approuvée par le Département et il peut être accordé un traitement d'attente à charge du Trésor que s'il s'agit de la suppression d'emplois en raison de circonstances indépendantes de la volonté des pouvoirs ou comités fondateurs, et plus spécialement, si la suppression a été imposée par des circonstances de nature économique ou sociale et à la condition que la création de l'emploi se fût suffisamment justifiée à l'époque ou même à la condition qu'elle répondit à une nécessité.

QUESTION 13:

Mise en disponibilité pour convenances personnelles.

L'article 25 de l'arrêté royal du 24 février 1951 prévoit que cette mise en disponibilité est accordée par les autorités scolaires à la demande de l'intéressé.

J'aimerais apprendre si les autorités scolaires sont entièrement libres de l'accorder ou de la refuser?

RÉPONSE:

Les autorités scolaires sont entièrement libres d'accorder ou de refuser une mise en disponibilité pour convenances personnelles.

QUESTION 14:

Nominations.

Pour que soit reconnue la nomination provisoire de membre du personnel de l'Enseignement technique et agricole, il doit être satisfait aux conditions en vigueur en matière d'épreuve d'aptitude d'examen médical.

Généralement, le personnel enseignant doit attendre longtemps avant d'avoir l'occasion de remplir ces conditions.

Serait-il possible de prendre des mesures pour accélérer la procédure en la matière?

L'article 18 de l'arrêté royal du 10 juillet 1933 prescrit que les comités organisateurs des écoles techniques et agricoles agréées devront nommer le personnel désigné provisoirement, normalement après un an, au maximum après 2 ans.

Quelles sont les garanties qui assurent l'application de ces prescriptions?

RÉPONSE:

La reconnaissance d'une nomination provisoire exige en effet le respect de certaines procédures qui ne peuvent s'accomplir sur-le-champ. Il semble qu'il ne soit pas possible d'abréger ces formalités. Toutefois, la question peut être réglée au moyen de la reconnaissance ad interim qui permet de procéder immédiatement au paiement des subsides-traitements. Il a été prévu également que des avances pourraient être accordées au personnel enseignant non encore reconnu, à la condition que les pouvoirs ou comités organisateurs garantissent le remboursement éventuel en cas de non-reconnaissance.

Chaque fois qu'il est constaté que les autorités scolaires ont omis, après un an, de transformer en nomination définitive la nomination provisoire de membres de leur personnel, le département y attire leur attention. Les autorités scolaires intéressées donnent alors toujours suite à ce rappel. Si elles refusaient d'observer les dispositions de l'article 18, le département dispose de moyens suffisants pour les amener à se conformer à la réglementation (suspension de subsides, retrait de l'agrégation).

VRAAG 15:

Barema's werklidenpersoneel.

Artikl 2 van het Koninklijk besluit van 24 Februari 1951 voorziet de toekenning van weddetoelagen aan het werklidenpersoneel van de erkende technische en landbouwscholen.

Op welke basis worden de wedden-toelagen voor dit personeel op dit ogenblik berekend en welke aanpassingen hebben deze wedden sinds 1946 ondergaan?

ANTWOORD:

De studie van de aanpassing van de barema's van het meesters en vakpersoneel is geëindigd en een definitieve tekst van Koninklijk besluit werd opgesteld. Het nodige zal gedaan worden opdat dit besluit zo spoedig mogelijk kunne verschijnen.

VRAAG 16:

Barema's leraars lichamelijke opvoeding.

De barema's van de leraars in lichamelijke opvoeding worden bepaald, mede uit hoofde van de categorie waarin ze onderwijzen. Aldus wordt er een onderscheid gemaakt tussen de leraars fungerend in de categorieën A1 — A2 en daarmee gelijkgestelde en het personeel fungerend in de andere categorieën.

Is de heer Minister niet van oordeel dat, met het oog op de toekenning van deze barema's, de vakscholen voor meisjes, geklasseerd onder C1.D en C1 en de Middelbare Landbouwhuishoudscholen van de Hogere Graad geklasseerd onder C1, dienen gelijkgesteld te worden met de scholen: « A1 — A2 en daarmee gelijkgestelde »?

ANTWOORD:

De opgeworpen zaak heeft reeds de aandacht weerhouden van het Departement. Ik meen dat het voorstel voldoende verantwoord is om in overweging genomen te worden.

VRAAG 17:

Kredieten voor achterstallige wedden.

In de maand Augustus 1952 werden bijkredieten goedgekeurd met het oog op de uitbetaling der achterstallige wedden aan het personeel van het Technisch onderwijs.

De achterstallige wedden voor de jaren 1949, 1950 en 1951 zouden aldus *gedeeltelijk* zijn uitgekeerd.

Met wat overblijft zouden de achterstallen voor 1948 nog kunnen worden uitbetaald.

Wanneer zullen de overblijvende achterstallen voor 1949, 1950 en 1951 kunnen uitbetaald worden?

ANTWOORD:

De bijkredieten toegekend in Augustus j.l. werden niet alleen aangewend voor de achterstallen die betrekking hadden op de jaren 1949, 1950 en 1951, doch eveneens voor 1948. Al wat op bedoeld krediet bestemd was voor de weddetoelagen werd uitbetaald. Voor de nog verschuldigde weddetoelagen zullen nieuwe bijkredieten aangevraagd worden.

VRAAG 18:

Barema's Administratief Personeel.

Het kader van het Administratief Personeel en het barema werden vastgelegd in de Codex van het Technisch Onderwijs in 1933.

Het toen geldend barema bedroeg 83,33 % van dit van een leraar categorie A3.

Thans bedraagt dit barema nog slechts 69,96 % van dit van een leraar categorie A3.

Voorziet men een aanpassing van de barema's van het Administratief personeel in het Technisch Onderwijs?

ANTWOORD:

De weddeschalen van het administratief personeel van het erkend

QUESTION 15:

Barèmes du personnel ouvrier.

L'article 2 de l'arrêté royal du 24 février 1951 prévoit l'octroi de subsides-traitements au personnel ouvrier des écoles techniques et agricoles agréées.

Sur quelle base sont actuellement calculés les subsides-traitements alloués pour ce personnel, et quelles adaptations ces traitements ont-ils subi depuis 1946?

RÉPONSE:

L'étude de l'adaptation des barèmes des gens de métier et du personnel de maîtrise est terminée et le texte définitif d'un arrêté royal pourra être établi. Le nécessaire sera fait pour que cet arrêté puisse paraître dans le plus bref délai possible.

QUESTION 16:

Barèmes des professeurs d'éducation physique.

Les barèmes des professeurs d'éducation physique sont déterminés sur la base de la catégorie dans laquelle ce personnel professe. C'est ainsi qu'il est fait une distinction entre les catégories A1 — A2 et assimilées et le personnel qui professe dans les autres catégories.

M. le Ministre n'est-il pas qu'en vue de l'octroi de ces barèmes, les écoles professionnelles pour jeunes filles classées en C1.D et C1 et les écoles moyennes ménagères agricoles du degré supérieur classées en C1 devraient être classées avec les écoles « A1 — A2 et assimilées »?

RÉPONSE:

La question soulevée a déjà retenu l'attention du département. La proposition semble suffisamment justifiée pour être prise en considération.

QUESTION 17:

Crédit pour arriérés de traitements.

Au mois d'août 1952 des crédits supplémentaires ont été votés en vue de la liquidation des arriérés de traitements au personnel de l'enseignement technique.

Ainsi, les arriérés pour les années 1949, 1950 et 1951 seraient *partiellement* liquidés.

Le restant serait destiné au paiement des arriérés pour 1948.

A quelle époque les arriérés en souffrance pour les années 1949, 1950 et 1951 pourrout-ils être liquidés?

RÉPONSE:

Les crédits supplémentaires, alloués en août dernier, n'ont pas été affectés exclusivement aux arriérés se rapportant aux années 1949, 1950 et 1951, mais également à ceux de 1948. Tout ce qui, dans ce crédit, était destiné aux subsides-traitements a été payé. Pour les subsides-traitements encore à liquider, de nouveaux crédits supplémentaires seront sollicités.

QUESTION 18:

Barèmes du personnel administratif.

Les cadres du personnel administratif et le barème ont été insérés dans le Code de l'Enseignement technique en 1933.

Le barème en vigueur à cette époque s'élevait à 83,33 % de celui du professeur catégorie A3.

Actuellement, ce barème n'est plus que de 69,96 % de celui d'un professeur catégorie A3.

Envisage-t-on une adaptation des barèmes du personnel administratif de l'enseignement technique?

RÉPONSE:

Les barèmes du personnel administratif de l'enseignement technique

technisch onderwijs zullen herzien worden zoals deze van het onderwijzend personeel en dit met uitwerking op 1 Januari 1953.

VRAAG 19 :

In verband met de vorige begroting voor 1952, werd door een commissielid de aandacht getrokken op de noodzakelijke hervorming van het Zeevaartonderwijs.

Bij een prijsuitreiking in een Rijksmiddelbare School, waar een praefessionele afdeling is ingericht als Zeevaartafdeling, werd door een inspecteur van het Middelbaar Onderwijs verklaard dat de hervorming van het Zeevaartonderwijs is doorgevoerd.

Het zou wenselijk zijn dat de leden van de Commissie voor Onderwijs op de hoogte werden gebracht van de doorgevoerde hervorming.

ANTWOORD :

Aan de Rijksmiddelbare school te Brugge is een Zeevaartafdeling verbonden. Deze afdeling telt 3 studiejaren.

Op Woensdag 26 November 1952 werd een vergadering belegd waarop afgevaardigden van het Ministerie van Openbaar Onderwijs en van het Ministerie van Verkeerswezen aanwezig waren.

In de loop van deze vergadering werd een principiële overeenkomst bereikt, met het oog op een degelijke aansluiting van het Toegepast Middelbaar Onderwijs (R. M. School te Brugge) bij het Zeevaartonderwijs (Zeevaartschool te Oostende).

Wat het Middelbaar Onderwijs betreft, werd geen andere hervorming van het Zeevaartonderwijs doorgevoerd.

De volgende principiële overeenkomst werd bereikt, met het oog op een degelijke aansluiting van het Toegepast Middelbaar Onderwijs (R. M. School te Brugge) bij het Zeevaartonderwijs (Zeevaartschool te Oostende) :

1) De Directeur van de Zeevaartschool te Oostende, — of zijn afgevaardigde, — woont te Brugge de eindexamens bij in die vakken, welke voor de zeevaart van belang zijn.

2) Alleen de leerlingen, die in hierboven bedoelde vakken ten minste 65 % der punten behalen, kunnen aanvaard worden in de Zeevaartschool te Oostende zonder het toegangsexamen aan deze school te moeten afleggen.

3) Het aantal aldus toegelaten kandidaten mag noch het 1/4 van de beschikbare plaatsen (gemiddeld 20) noch het aantal 5 overtreffen.

4) De overige afgestudeerde leerlingen kunnen eventueel toegang krijgen door hun kans te wagen langs de gewone weg.

5) Door de vertegenwoordigers van beide betrokken Departementen zal nagegaan worden of het thans in zwang zijnde leerplan dient aangepast te worden.

6) Bij hun inschrijving voor deze bijzondere middelbare studien zullen de leerlingen, die voor de hierboven vermelde faciliteiten wensen in aanmerking te komen, onderworpen worden aan hetzelfde grondig geneeskundig onderzoek als dat welk de kandidaten-leerlingen ter Zeevaartschool moeten ondergaan.

Uit dit onderhoud blijkt verder :

— dat het bestuur der Zeevaartschool te Oostende volledig vertrouwen kan stellen in de door het Middelbaar Onderwijs afgeleverde getuigschriften zowel wat de afgelegde studien betreft als de gedragingen van de kandidaten; in dit laatste opzicht is de kwotering voor « opvoeding » een waardevolle referentie (ten minste 70 % van de punten vereist);

— dat het opgelegde geneeskundig onderzoek hoofdzakelijk loopt over het gezicht en het gehoor, in verband met de bijzondere beroeps-eisen van de zeevaart;

— dat, indien het in zwang zijnde leerplan dient aangepast te worden, de voorgestelde wijziging en de daaruit voortspruitende aanpassing van de lessenroosters eventueel moeten goedgekeurd worden door de bevoegde overheid van het Middelbaar Onderwijs;

— dat het experiment te Brugge kan uitgebreid worden tot een of meer andere scholen, maar dat deze verruiming liefst nog enkele jaren zou uitgesteld worden.

De hierboven geformuleerde zes punten werden aanvaard. Hij vertrouwt op de bemiddeling van de heer R... om ze toe te lichten en te steunen, wanneer ze eerstdaags ter beslissing van de heer Minister zullen voorgelegd worden.

De verworven uitslag zal alleszins ten goede komen aan beide onderwijs-takken.

Wellicht zal later het Departement van Verkeerswezen aan Openbaar Onderwijs laten weten hoe de voorstellen in de toekomst het best verwezenlijkt worden.

agréé seront revus comme ceux du personnel enseignant, et cela avec effet au 1er janvier 1953.

QUESTION 19 :

A l'occasion du précédent budget pour 1952, un membre de la Commission a attiré l'attention sur la nécessité d'une réforme de l'enseignement maritime.

Lors d'une distribution des prix à l'Ecole Moyenne de l'Etat où une section pré-professionnelle avait été aménagée en Section de Navigation Maritime, un inspecteur de l'Enseignement Moyen a déclaré que la réforme de l'Enseignement de la Navigation Maritime était chose faite.

Il serait désirable que les membres de la Commission de l'Enseignement soient informés de la réforme ainsi réalisée.

RÉPONSE :

Une section de la Navigation Maritime est attachée à l'Ecole Moyenne de l'Etat à Bruges. Cette section comporte trois années d'études.

Le mercredi 26 novembre 1952 a eu lieu une réunion, à laquelle étaient présents les délégués du Ministère de l'Instruction Publique et du Ministère des Communications.

Au cours de celle-ci un accord de principe a été réalisé en vue d'une annexion en bonne et due forme de l'Enseignement Moyen Appliqué (E. M. de l'Etat à Bruges) par l'Enseignement de la Navigation Maritime (Ecole de Navigation Maritime à Ostende).

Aucune autre réforme n'est intervenue dans l'Enseignement Moyen en ce qui concerne l'Enseignement de la Navigation Maritime.

On a abouti à l'accord de principe ci-après, en vue d'une coordination rationnelle de l'Enseignement moyen appliqué (Ecole moyenne de l'Etat) et de l'Enseignement maritime (Ecole de Navigation d'Ostende) :

1) Le Directeur de l'Ecole de Navigation d'Ostende, ou son délégué, assiste à Bruges aux examens de sortie des branches qui intéressent la navigation.

2) Seuls les élèves qui obtiennent au moins 65 % des points dans les branches visées peuvent être admis à l'Ecole de Navigation d'Ostende sans devoir subir l'examen d'entrée à cette école.

3) Le nombre des candidats ainsi admis ne peut dépasser 1/4 des places disponibles (20 en moyenne) ni le nombre 5.

4) Les autres élèves ayant terminés leurs études peuvent éventuellement y avoir accès pour tenter leur chance par la voie ordinaire.

5) Les représentants des deux départements intéressés examineront s'il y a lieu d'adapter le plan d'études actuellement en vigueur.

6) Lors de leur inscription pour ces études moyennes spéciales, les élèves désirant entrer en ligne de compte pour les facilités précitées, seront soumis à un examen médical approfondi identique à celui prévu pour les candidats-élèves à l'Ecole de la Navigation Maritime.

Il résulte encore de cette entrevue :

— que la direction de l'Ecole de la Navigation Maritime à Ostende peut accorder une entière confiance aux diplômes délivrés par l'enseignement moyen, tant en ce qui concerne les études effectuées qu'en ce qui concerne la conduite des candidats; de ce dernier point de vue, la cote « éducation » constitue une référence significative (au moins 70 % des points sont requis);

— que l'examen médical imposé se rapporte principalement à la vue et à l'ouïe, tenant compte des conditions professionnelles spéciales requises pour la navigation maritime;

— que si le plan d'études en vigueur doit être adapté, la modification proposée ainsi que l'adaptation des horaires qui en résulte devront être éventuellement approuvées par l'autorité compétente de l'enseignement moyen;

— que l'expérience tentée à Bruges peut être étendue à une ou plusieurs autres écoles, mais qu'il serait préférable de remettre cette expérience de quelques années encore.

Les six points formulés ci-dessus ont été approuvés. Il est fait confiance à l'intervention de M. R... pour les mettre en lumière et pour les appuyer, lorsqu'ils seront prochainement soumis à la décision de M. le Ministre.

Le résultat obtenu s'inscrira de toute façon au bénéfice des deux branches de l'enseignement.

Sans doute le Département des Communications fera-t-il savoir ultérieurement au département de l'Instruction Publique comment, à l'avenir, les propositions ci-dessus, pourront être réalisées dans les meilleures conditions.

SECTIE VII. — KUNSTONDERWIJS.

VRAAG 1:

Wordt een oplossing beoogd voor het probleem van de weddeschalen van de leerkrachten der Muziekacademiën?

ANTWOORD:

De statuten die het Departement heeft uitgewerkt voor het gesubsidieerd onderwijs, werden onderzocht door het Algemeen Bestuur (Diensten van de Eerste-Minister).

Zij zullen eerlang worden voorgelegd aan de heer Minister van Financiën en aan het Begrotingscomité.

VRAAG 2:

Vorming van tekenleraars.

Werd reeds een beslissing genomen wat de beroepsvorming der tekenaars betreft?

Zal de voorkeur worden gegeven:

a) aan de regenten in het tekenen, gevormd in secties gehecht aan de normaalscholen?

b) ofwel aan de door de Academiën voor Schone Kunsten met opvoedkundige vorming?

ANTWOORD:

Speciale leergangen werden ten behoeve van de kandidaten-tekenleraars ingericht in de Koninklijke Academiën voor Schone Kunsten te Brussel en te Luik, die door het Departement worden gesubsidieerd. Vooralteer de inrichting van gelijkaardige leergangen in de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen toe te laten, werd de Verbeteringsraad voor het Onderwijs in de Bouwkunde en in de beeldende Kunsten, die onlangs wederingericht werd, verzocht een volledig verslag dienaangaande voor te leggen.

VRAAG 3:

Kunstscholen.

Voor de kunstscholen, t.z., de gemeentelijke muziekacademies en tekenscholen, werd door verschillende commissieleden een verhoogde Staatssubsidie gevraagd, welke thans 20 %, 30 % of 50 % bedraagt.

Doch steeds werden er financiële moeilijkheden ingeroepen. Een lid van de Commissie verklaarde dat het in deze omstandigheden nutteloos geworden is, verder aan te dringen, daar deze scholen toch op een andere wijze de door de Minister van Openbaar Onderwijs geweigerde verhoogde Staatssubsidie bekomen.

Op de netto-last van de uitgaven voor Onderwijs bekomen de gemeenten, langs het Fonds van de gemeenten om, een subsidie. Dit geldt eveneens, op de door de gemeente gedragen financiële lasten voor de gemeentelijke kunstscholen. Uiteindelijk is het het Departement van Binnenlandse Zaken dat de aanvullende subsidie verleent.

Wij zien zo b.v., dat voor het dienstjaar 1949 zijn uitgekeerd aan de 10 grootste gemeenten per provincie, de volgende bedragen, op uitgaven gedaan voor het Onderwijs:

Provincie en naam van de tien grootste gemeenten der provincie	Bevolkingscijfer van de gemeente	Van het Fonds der gemeenten ontvangen som voor openbaar onderwijs (dienstjaar 1949)
<i>1° Provincie Antwerpen:</i>		
Antwerpen	263.233	75.599.668
Borgerhout	50.877	5.232.492
Deurne	56.853	4.916.972
Mechelen	60.288	5.404.533
Berchem	45.401	5.098.076
Hoboken	31.725	2.306.631
Turnhout	32.135	1.407.466
Lier	28.922	1.307.957
Merksem	29.139	3.087.660
Wilrijk	26.150	2.111.330

SECTION VII. — ENSEIGNEMENT ARTISTIQUE.

QUESTION 1:

Envisage-t-on une solution au problème des barèmes du personnel enseignant des Académies de musique?

RÉPONSE:

Les statuts élaborés par le Département pour l'enseignement subventionné ont été examinés par l'Administration générale (Services du Premier Ministre).

Ils seront bientôt soumis à M. le Ministre des Finances et au Comité du Budget.

QUESTION 2:

Formation de professeurs de dessin.

Une décision a-t-elle déjà été prise en ce que concerne la formation des professeurs de dessin?

La préférence sera-t-elle donnée:

a) aux régents de dessin formés par les sections annexées aux écoles normales?

b) ou bien seront-ils formés par les Académies des Beaux-Arts avec formation pédagogique?

RÉPONSE:

Des cours spéciaux ont été créés dans les Académies royales des Beaux-Arts de Bruxelles et de Liège, subventionnées par le Département, à l'intention des candidats professeurs de dessin. Avant d'autoriser la création des mêmes cours à l'Académie royale des Beaux-Arts d'Anvers, le Conseil de Perfectionnement de l'enseignement de l'Architecture et des Arts plastiques, qui vient d'être réorganisé, a été invité à soumettre un rapport complet sur la question.

QUESTION 3:

Ecoles d'art.

En ce qui concerne les écoles d'art, c'est-à-dire, les académies de musique et les écoles de dessin communales, plusieurs membres de la Commission ont demandé une majoration de l'intervention de l'Etat, que s'élève actuellement à 20 %, 30 % ou 50 %.

Mais l'on invoque toujours des difficultés financières. Un membre de la Commission a déclaré que dans ces conditions, il est inutile d'insister encore, étant donné que ces écoles reçoivent tout de même, par d'autres voies, les majorations de subsides de l'Etat que leur refuse M. le Ministre de l'Instruction publique.

Les communes reçoivent du Fonds des communes un subside calculé sur la charge nette de leurs dépenses d'enseignement. Cette règle s'applique également lorsqu'il s'agit de charges financières assumées par la commune pour les écoles communales d'art. C'est finalement le Département de l'Intérieur qui accorde le subside complémentaire.

C'est ainsi que pour l'année 1949, les 10 plus grandes communes de chaque province ont reçu les sommes suivantes pour leurs dépenses d'enseignement:

Province et nom des dix plus grosses communes de la province	Population de la commune	Somme touchée au Fonds des communes pour l'instruction publique (exercice 1949)
<i>1° Province d'Anvers:</i>		
Anvers	263.233	75.599.668
Borgerhout	50.877	5.232.492
Deurne	56.853	4.916.972
Malines	60.288	5.404.533
Berchem	45.401	5.098.076
Hoboken	31.725	2.306.631
Turnhout	32.135	1.407.466
Lierre	28.922	1.317.957
Merksem	29.139	3.087.660
Wilrijk	26.150	2.111.330

Provincie en naam van de tien grootste gemeenten der provincie	Bevolkingscijfer van de gemeente	Van het Fonds der gemeenten ontvangen som voor openbaar onderwijs (dienstjaar 1949)	Province et nom des dix plus grosses communes de la province	Population de la commune	Somme touchée au Fonds des communes pour l'instruction publique (exercice 1949)
<i>2° Provincie Brabant :</i>			<i>2° Province de Brabant :</i>		
Brussel	184.838	110.407.352	Bruxelles	184.838	110.407.352
Anderlecht	86.412	25.995.853	Anderlecht	86.412	25.995.853
Etterbeek	50.040	6.689.242	Etterbeek	50.040	6.689.242
Elsene	90.711	16.522.537	Ixelles	90.711	16.522.537
Sint-Jans-Molenbeek	63.702	10.616.438	Molenbeek-Saint-Jean	63.702	10.616.438
Sint-Gillis	61.396	18.541.918	Saint-Gilles	61.396	18.541.918
Schaarbeek	123.671	33.575.366	Schaerbeek	123.671	33.575.366
Ukkel	56.156	13.119.358	Uccle	56.156	13.119.358
Vorst	47.370	8.300.416	Forest	47.370	8.300.416
Leuven	36.640	5.284.852	Louvain	36.640	5.284.852
<i>3° Provincie Henegouwen :</i>			<i>3° Province de Hainaut :</i>		
Doornik	32.221	4.747.624	Tournai	32.221	4.747.624
Charleroi	25.894	3.939.648	Charleroi	25.894	3.939.648
Gilly	24.271	3.329.465	Gilly	24.271	3.329.465
Jumet	28.569	2.318.360	Jumet	28.569	2.318.360
La Louvière	21.589	4.116.828	La Louvière	21.589	4.116.828
Marchienne-au-Pont	21.351	3.245.622	Marchienne-au-Pont	21.351	3.245.622
Marcinelle	23.091	3.201.379	Marcinelle	23.091	3.201.379
Bergen	25.661	6.380.376	Mons	25.661	6.380.376
Montignies-sur-Sambre	23.064	2.026.718	Montignies-sur-Sambre	23.064	2.026.718
Châtelineau	18.230	1.256.952	Châtelineau	18.230	1.256.952
<i>4° Provincie Luik :</i>			<i>4° Province de Liège :</i>		
Luik	156.208	48.527.152	Liège	156.208	48.527.152
Seraing	42.292	4.742.682	Seraing	42.292	4.742.682
Verviers	40.678	8.574.854	Verviers	40.678	8.574.854
Herstal	27.260	5.970.995	Herstal	27.260	5.970.995
Ans	15.476	1.773.351	Ans	15.476	1.773.351
Bressoux	15.529	811.398	Bressoux	15.529	811.398
Eupen	14.545	1.370.943	Eupen	14.545	1.370.943
Grivegnée	18.495	1.291.842	Grivegnée	18.495	1.291.842
Jemeppe	13.775	1.633.175	Jemeppe	13.775	1.633.175
Ougrée	19.245	2.452.943	Ougrée	19.245	2.452.943
<i>5° Provincie Limburg :</i>			<i>5° Province de Limbourg :</i>		
Genk	33.858	776.960	Genk	33.858	776.960
Hasselt	29.229	1.381.936	Hasselt	29.229	1.381.936
Lommel	13.487	692.067	Lommel	13.487	692.067
Sint-Truiden	19.020	675.934	Saint-Trond	19.020	675.934
Tongeren	13.538	422.413	Tongres	13.538	422.413
Diepenbeek	7.701	219.183	Diepenbeek	7.701	219.183
Eisden	7.999	166.073	Eisden	7.999	166.073
Heusden	7.571	265.683	Heusden	7.571	265.683
Tessenderloo	8.020	409.104	Tessenderloo	8.020	409.104
Zonhoven	7.484	280.647	Zonhoven	7.484	280.647
<i>6° Provincie Luxemburg :</i>			<i>6° Province de Luxembourg :</i>		
Aarlen	11.180	574.412	Arlon	11.180	574.412
Athus	5.550	329.726	Athus	5.550	329.726
Bastenaken	4.863	284.143	Bastogne	4.863	284.143
Bertrix	3.923	341.487	Bertrix	3.923	341.487
Bouillon	2.818	385.633	Bouillon	2.818	385.633
Halanzy	2.743	151.018	Halanzy	2.743	151.018
Marche-en-Famenne	4.202	159.276	Marche-en-Famenne	4.202	159.276
Saint-Hubert	3.088	109.426	Saint-Hubert	3.088	109.426
Vielsalm	3.763	182.063	Vielsalm	3.763	182.063
Virton	3.031	86.593	Virton	3.031	86.593
<i>7° Provincie Namen :</i>			<i>7° Province de Namur :</i>		
Namen	31.444	3.583.406	Namur	31.444	3.583.406
Andenne	7.877	470.903	Andenne	7.877	470.903
Auvelais	8.361	1.034.169	Auvelais	8.361	1.034.169
Ciney	6.128	288.096	Ciney	6.128	288.096
Dinant	7.046	549.464	Dinant	7.046	549.464
Gemboux	5.350	485.318	Gemboux	5.350	485.318
Jambes	9.640	656.118	Jambes	9.640	656.118
Saint-Servais	8.445	435.367	Saint-Servais	8.445	435.367
Tamines	6.781	207.261	Tamines	6.781	207.261
Jemeppe	3.715	185.671	Jemeppe	3.715	185.671
<i>8° Provincie Oost-Vlaanderen :</i>			<i>8° Province de Flandre orientale :</i>		
Gent	166.096	40.459.232	Gand	166.096	40.459.232
Aalst	41.960	2.040.273	Alost	41.960	2.040.273
Sint-Niklaas	43.994	2.855.723	Saint-Nicolas	43.994	2.855.723
Lokeren	25.492	1.185.953	Lokeren	25.492	1.185.953
Ronse	25.924	866.770	Renaix	25.924	866.770
Sint-Amandsberg	21.352	713.929	Sint-Amandsberg	21.352	713.929
Eeklo	16.903	1.101.990	Eeklo	16.903	1.101.990
Gentbrugge	17.728	808.757	Gentbrugge	17.728	808.757
Hamme	16.405	472.383	Hamme	16.405	472.383
Wetteren	19.370	528.371	Wetteren	19.370	528.371

Provincie en naam van de tien grootste gemeenten der provincie	Bevolkingscijfer van de gemeente	Van het Fonds der gemeenten ontvangen som voor openbaar onderwijs (dienstjaar 1949)
<i>9^e Provincie West-Vlaanderen :</i>		
Brugge	52.748	3.182.217
Oostende	49.651	6.972.657
Kortrijk	39.815	3.338.394
Moeskroen	36.354	3.058.918
Roeselaere	31.839	2.121.831
Menin	22.031	430.585
Harelbeke	13.035	463.033
Ieper	17.052	577.493
Izegem	16.718	442.172
Waregem	13.024	825.753

Indien de heer Minister van Openbaar Onderwijs de Staatssubsidie voor de muziek- en tekenschole mocht verhogen, dan zou de netto-last van uitgaven door de gemeenten gedragen voor het Onderwijs verminderen, waardoor de tussenkomst van het Departement van Binnenlandse Zaken evenredig zou verminderen. Hierdoor zouden de toe te kennen subsidies naar het bevoegd Ministerie van Openbaar Onderwijs teruggebracht zijn.

Dit zou een meer normale toestand zijn, het Departement van Binnenlandse Zaken moet geen taak vervullen welke essentieel behoort tot de taak van het Ministerie van Openbaar Onderwijs. Welk is het oordeel van de heer Minister daaromtrent?

ANTWOORD :

Weliswaar genieten de erkende instellingen voor kunstonderwijs, afhankelijk van het Bestuur van Schone Kunsten en Letteren, jaarlijks Rijkstoelagen die berekend worden :

a) voor de muziekscholen :

1^e reeks, op grondslag van 30 % der uitgaven voor wedden;

2^e reeks, op grondslag van 20 % der uitgaven voor wedden;

b) voor de tekenscholen :

op voet van 50 % der uitgaven voor wedden van het onderwijzend personeel;

op voet van 45 % der uitgaven voor wedden van het administratief personeel.

Tegen de opvoering van deze Staatsbijdrage wordt als argument aangevoerd, dat de betrokken gemeentebesturen op de uitgaven, voor het onderwijs gedaan, jaarlijks aanzienlijke sommen van het Fonds der gemeenten ontvangen. Indien zulks het geval is voor het kunstonderwijs, is het evenzeer waar voor de gemeentescholen die behoren tot het lager, normaal, middelbaar of technisch onderwijs. Voor deze takken van het onderwijs draagt de Staat ofwel de gehele uitgave, ofwel belooft de Rijkstoelage ten minste 50 % der uitgaven, en is er zelfs sprake van de totale kosten door de Staatsbegroting te dekken (Technisch Onderwijs). Het staat vast dat actie van het Fonds der gemeenten geen hinder mag zijn voor de verhoging van de subsidiëeringsvoet der erkende instellingen voor kunstonderwijs.

Men moet dan ook de zienswijze delen waarmee de bijgaande nota van het Kamerlid besloten wordt. Volgens dit advies zou de verhoging van de voet der subsidiëering der erkende instellingen voor kunstonderwijs op de begroting van het Ministerie van Openbaar Onderwijs een normale toestand scheppen, daar zodoende de Staatsbijdrage door tussenkomst van Binnenlandse Zaken evenredig zou verminderen.

VRAAG 4 :

Oordeelt de heer Minister niet dat door een geordenden samenwerking tussen : componisten enerzijds, fanfaren- en harmoniecorpsen anderzijds, een gunstige invloed kan uitgaan tot gezonde muzikale ontwikkeling van de bevolking, vooral op het platte land? Kan het departement niets doen ter bevordering van deze hoogst vormende volkskunst?

ANTWOORD :

De meesten onzer componisten hebben voor de fanfaren- en harmonieverenigingen geschreven. Het volstaat de talrijke werken van Paul Gilson aan te halen, die aan de muzikale volksontwikkeling gewijd zijn.

Anderdeels krijgen de door de Staat gesubsidieerde Muziekscholen van de 2de reeks een ruim aantal leerlingen onder de jonge uitvoerende leden der koor- en muziekverenigingen. Ook werd in het nieuw statuut der Muziekscholen volgende beschikking ingelast : « De samenhang en de volkszang moeten een belangrijke plaats in het onderwijs innemen ».

Province et nom des dix plus grosses communes de la province	Population de la commune	Somme touchée au Fonds des communes pour l'instruction publique (exercice 1949)
<i>9e Province de Flandre occidentale :</i>		
Bruges	52.748	3.182.217
Oostende	49.651	6.972.657
Courtrai	39.815	3.338.394
Mouscron	36.354	3.058.918
Roulers	31.839	2.121.831
Menin	22.031	430.585
Harelbeke	13.035	463.033
Ypres	17.052	577.493
Izegem	16.718	442.172
Waregem	13.024	825.753

Si M. le Ministre de l'Instruction publique majorait le subside de l'Etat pour les écoles de musique et les écoles de dessin, la charge nette des dépenses communales d'enseignement diminuerait, entraînant une diminution proportionnelle de l'intervention du Ministère de l'Intérieur. Les subsides à accorder dépendraient alors de la compétence, normale en l'occurrence, du Ministère de l'Instruction publique.

La situation serait ainsi plus normale, le Département de l'Intérieur n'ayant plus à assumer un rôle qui incombe essentiellement au Ministère de l'Instruction publique. Il serait souhaitable que M. le Ministre fit connaître son avis à cet égard.

RÉPONSE :

Il est exact que les institutions d'enseignement artistique reconnues et dépendant de l'Administration des Beaux-Arts et des Lettres bénéficient annuellement de subsides de l'Etat qui se calculent :

a) pour les écoles de musique :

1re série, sur la base de 30 % des dépenses de traitement;

2e série, sur la base de 20 % des dépenses de traitement;

b) pour les écoles de dessin :

sur la base de 50 % des traitements du personnel enseignant;

sur la base de 40 % des traitements du personnel administratif.

L'argument invoqué contre la majoration de cette contribution de l'Etat aux dépenses consiste à dire que les administrations communales intéressées reçoivent annuellement du Fonds des Communes des sommes considérables pour leurs dépenses d'enseignement. Si tel est le cas pour l'enseignement artistique, il en est de même aussi pour les écoles communales appartenant à l'enseignement primaire, normal, moyen ou technique. Pour ces branches d'enseignement, ou bien l'Etat supporte la dépense en totalité ou bien le subside de l'Etat s'élève au moins à 50 % des dépenses, et il est même question de couvrir la totalité des frais au moyen du budget de l'Etat (Enseignement technique). Aussi est-il acquis que l'action du Fonds des communes ne peut être un obstacle à la majoration du montant des subsides pour les institutions d'enseignement artistique reconnues.

Il y a dès lors lieu de se ranger à l'avis exprimé en conclusion de la note de l'honorable membre. Selon cet avis, le fait que la majoration du montant du subside aux institutions d'enseignement artistique reconnues est portée au budget du Ministère de l'Instruction publique, normaliserait la situation en faisant diminuer en proportion le subside que l'Etat accorde à l'intervention du Département de l'Intérieur.

QUESTION 4 :

M. le Ministre n'estime-t-il pas qu'une collaboration bien organisée entre les compositeurs d'une part, et les fanfares et harmonies d'autre part, exercerait une influence favorable dans le sens d'une saine éducation musicale de la population, surtout à la campagne? Le département ne peut-il rien faire pour promouvoir cet art populaire éducatif au plus haut point?

RÉPONSE :

La plupart de nos compositeurs ont écrit pour les fanfares et harmonies. Il suffirait de citer de nombreuses compositions de Paul Gilson, consacrées à l'éducation musicale populaire.

D'autre part, les écoles de musique de la 2e catégorie, subsidiées par l'Etat, trouvent un grand nombre d'élèves parmi les jeunes exécutants des sociétés chorales et des sociétés de musique. Aussi la disposition suivante a-t-elle été insérée dans le nouveau statut des Ecoles de musique : « Le chant en commun et le chant populaire doivent prendre une place importante dans l'enseignement ».

SECTIE IX. — VOLKSOPLEIDING.

VRAAG 1:

Art. 22-6. — Scholen en stages...

Het krediet voor 1953 bedraagt 500.000 fr. in plaats van 150.000 fr. in 1952.

Is die verhoging te wijten aan een nieuwe politiek van ministerieel initiatief in zake opleiding van de kaders der volksopleiding, of eenvoudig aan een verhoging der toelagen aan de private werken?

ANTWOORD:

Het krediet van 150.000 frank, dat voorkwam in de begrotingen van de vorige jaren, was uitsluitend bestemd voor de scholen tot opleiding van bibliothecarissen van de middelbare graad.

Het huidige krediet van 500.000 frank heeft een ruimere bestemming. De Dienst voor Volksopleiding zal, in overleg met de organisaties en nationale verbonden voor volksopleiding, cursussen en stages voor de opleiding van kaders inrichten, b.v. in verband met het toneel, de film-clubs, de studiekruisen, enz...

VRAAG 2:

Art. 22-7. — Toelagen ten voordele van de werken voor volksopleiding.

Kan de lijst worden medegedeeld met de jongste verdeling van dit krediet, volgens de begunstigde werken en volgens de bedragen der toegekende toelagen?

Toelagen in 1951 toegekend aan de Franstalige werken voor volksopleiding.

A) Arbeidersopvoeding : 215.500 frank.

1) Centrale d'éducation ouvrière fr.	131.000
2) Mouvement ouvrier chrétien	84.500

B) Bewegingen voor volksopleiding : 262.500 frank.

1) Alliance Nationale des Unions chrétiennes de jeunes gens	125.700
2) Fédération Nationale des Foyers belges de l'Y.W.C.A....	136.800

C) Volksmuziek : 243.400 frank.

1) Confédération Musicale de Belgique	60.000
2) Concours international pour quatuors à cordes (Luik)...	100.000
3) Atelier (Brussel)	14.000
4) Cercle d'art (St-Lambrechts-Woluwe)	1.600
5) Cercle Haydn (St-Joost-ten-Noode)	2.400
6) Chorale Protestante (Brussel)	18.000
7) Jeunesses Musicales (Brussel)	12.800
8) Petits chanteurs sans nom (Brussel)	2.500
9) Harmonie Ste-Cécile (Halle)	4.000
10) Concerts du Midi (Luik)	11.800
11) Jeunesses Artistiques (Luik)	12.000
12) Petite symphonie (Stavelot)	4.300

D) Werken voor de verspreiding van kunst en wetenschappen : 255.400 frank.

1) Extension de l'U. L. B. (Brussel)	38.000
2) Amis du Rail (Brussel)	6.400
3) Centre Culturel et Coopératif (Brussel)	2.600
4) Cercle d'Etudes (Bruxelles)	3.300
5) Cercle Royal Montois (Brussel)	3.000
6) Cours Publics (Brussel)	28.000
7) Fédération Belge du Travail de la Femme, (Brussel) ...	24.500
8) Jeunesses Littéraires de Belgique a.s.b.l. (Brussel) ...	2.000
9) Ligue espérantiste (Brussel-Ukkel)	3.700
10) Œuvre de la bibliothèque nationale de Wallonie (Brussel)	5.600
11) Société Théosophique Belge (Brussel)	2.400
12) Plaisir et Charité (Brussel-Oudergem)	1.000
13) L'Essor Intellectuel (Brussel-Koekelberg)	6.500
14) La Palette (Brussel-Laken)	5.800
15) Cercle des Anciens 13 (Brussel-Molenbeek)	1.500
16) Foyer Intellectuel (Brussel-St-Gillis)	7.000
17) L'Envol (Brussel-St-Joost)	8.800
18) Fédération des Anciens Elèves de l'Athénée Royal (Antwerpen)	6.800

SECTION IX. — EDUCATION POPULAIRE.

QUESTION 1:

Art. 22-6. — Ecoles et stages...

Le crédit pour 1953 est de 500.000 francs au lieu de 150.000 francs en 1952.

Cette augmentation répond-elle à une nouvelle politique d'initiative ministérielle en matière de formation des cadres de l'éducation populaire ou plus simplement d'une augmentation des subventions aux œuvres privées?

RÉPONSE:

Le crédit de 150.000 francs prévu aux budgets des années précédentes était destiné exclusivement aux écoles pour la formation de bibliothécaires du degré moyen.

Le crédit actuel de 500.000 francs a une destination plus large. Le Service de l'Éducation populaire — d'accord avec les organisations et fédérations nationales d'Éducation populaire — organisera des cours et stages de formation de cadres, par exemple en ce qui concerne l'art dramatique, les ciné-clubs, les cercles d'études, etc...

QUESTION 2:

Art. 22-7. — Subventions en faveur des œuvres d'éducation populaire.

Est-il possible d'obtenir communication du tableau de la dernière répartition faite de ce crédit, par œuvres bénéficiaires et montants des subsides octroyés?

Subventions allouées en 1951 aux œuvres d'éducation populaire d'expression française.

A) Education ouvrière : 215.500 francs.

1) Centrale d'éducation ouvrière fr.	131.000
2) Mouvement ouvrier chrétien	84.500

B) Mouvements d'éducation populaire : 262.500 francs.

1) Alliance Nationale des Unions chrétiennes de jeunes gens	125.700
2) Fédération Nationale des Foyers belges de l'Y.W.C.A....	136.800

C) Musique populaire : 243.400 francs.

1) Confédération Musicale de Belgique	60.000
2) Concours international pour quatuors à cordes (Liège)...	100.000
3) Atelier (Bruxelles)	14.000
4) Cercle d'art (Woluwe-St-Lambert)	1.600
5) Cercle Haydn (St-Josse)	2.400
6) Chorale Protestante (Bruxelles)	18.000
7) Jeunesses Musicales (Bruxelles)	12.800
8) Petits chanteurs sans nom (Bruxelles)	2.500
9) Harmonie Ste-Cécile (Hal)	4.000
10) Concerts du Midi (Liège)	11.800
11) Jeunesses Artistiques (Liège)	12.000
12) Petite symphonie (Stavelot)	4.300

D) Œuvres de diffusion artistique et scientifique : 255.400 fr.

1) Extension de l'U. L. B. (Bruxelles)	38.000
2) Amis du Rail (Bruxelles)	6.400
3) Centre Culturel et Coopératif (Bruxelles)	2.600
4) Cercle d'Etudes (Bruxelles)	3.300
5) Cercle Royal Montois (Bruxelles)	3.000
6) Cours Publics (Bruxelles)	28.000
7) Fédération Belge du Travail de la Femme (Bruxelles) ...	24.500
8) Jeunesses Littéraires de Belgique a.s.b.l. (Bruxelles)...	2.000
9) Ligue espérantiste (Bruxelles-Uccle)	3.700
10) Œuvre de la bibliothèque nationale de Wallonie (Brux.)	5.600
11) Société Théosophique Belge (Bruxelles)	2.400
12) Plaisir et Charité (Bruxelles-Auderghem)	1.000
13) L'Essor Intellectuel (Bruxelles-Koekelberg)	6.500
14) La Palette (Bruxelles-Laeken)	5.800
15) Cercle des Anciens 13 (Bruxelles-Molenbeek)	1.500
16) Foyer Intellectuel (Bruxelles-St-Gilles)	7.000
17) L'Envol (Bruxelles-St-Josse)	8.800
18) Fédération des Anciens Elèves de l'Athénée Royal (Anvers)	6.800

19. Les Sylphides (Bouillon)	15.000
20) Association de l'Athénée Royal (Florennes)	3.600
21) Cercle de Conférences (Hollogne-s/Geer)	1.400
22) Li Cwerneu a.s.b.l. (Hoei)	1.900
23) Amis de la langue française (Knokke)	2.000
24) Fédération des bibliothécaires du Hainaut (La Louvière)	1.400
25) Cours libres de culture générale (Luik)	34.600
26) Cercle de Conférences (Leuven)	5.000
27) Conférence sur les Beaux-Arts (Namen)	6.600
28) Service Civil International (Marcinelle)	2.100
29) Cercle pédagogique Achille Delbecq I (Ramegnies-Chain)	1.500
30) Amicale de l'Ecole Moyenne (St-Georges s/Meuse)	2.400
31) Maison des Loisirs (Seraing)	3.900
32) Association pour la propagande de la langue française (Tienen)	3.900
33) Amis de la Fagne (Verviers)	2.000
34) « La Mutuelle » Université Populaire (Verviers)	2.500

E) Film- en Photoclubs : 6.600 frank.

1) Club de l'Ecran (Aarlen)	3.700
2) Club de l'Ecran (La Louvière)	2.900

F) Liefhebberstoneel : 545.100 frank.

A. — Nationale Verbonden.

1) Commission Interfédérale des cercles dramatiques de langue française et wallonne (Brussel)	24.100
2) Fédération Nationale des Cercles dramatiques de langue française (Brussel)	122.000
3) Fédération Nationale des dramatiques catholiques (Montigny s/Sambre)	103.500
4) Union Nationale des Fédérations Wallonnes (Namen)	30.000

B. — Kringen.

5) Fédération des Cercles Postsecondaires de Bruxelles (Molenbeek-Brussel)	12.700
6) Jeune Théâtre de l'U.L.B. (Brussel)	14.400
7) Cercle d'art théâtral « Le Masque » (Brussel)	—
8) « Petit Théâtre » (Brussel)	10.000
9) Théâtre folklorique de marionnettes (Brussel)	20.000
10) Union Dramatique et Philanthropique (Brussel)	20.300
11) « Jeu scénique » de la fête paysanne (Etalle)	10.000
12) Club d'art dramatique de l'Ecole Professionnelle de la rue Feronstrée (Luik)	1.000
13) Compagnons de St-Lambert (Luik)	50.000
14) Théâtre Communal Wallon « Le Trianon » (Luik)	75.000
15) Cercle Théâtral de l'Université de Louvain (Antwerpen)	20.000

C. — Opleidingscursussen.

16) Cours Provinciaux d'art dramatique (Luik)	7.000
17) Ecole Régionale d'Art Dramatique (Mariembourg)	8.000

G) Niet-permanent beroepstoneel : 326.500 frank.

1) Spectacles d'art (Brussel)	49.000
2) Théâtre de l'Equipe (Brussel)	88.750
3) Théâtre flottant (Brussel)	188.750

H) Opvoeringen in de Oostelijke kantons : 50.000 frank.

1) Beaux spectacles (Eupen)	20.000
2) Cercle dramatique (Malmédy)	20.000
3) Cercle littéraire (St-Vith)	10.000

Verdeling van de toelagen aan de werken
voor volksopleiding
voor het dienstjaar 1951 (werking 1950).

Algemene Werken.

Davidsfonds.

Afdeling Aartselaar fr.	1.300
» Balen-Wezel	2.000
» Beerzel	2.500
» Boechout	2.600
» Boom	2.000
» Brecht	1.100
» Broechem	2.100
» Deurne-Noord	1.400
» Edegem	2.600
» Geel	2.200
» Hoboken	5.200
» Hombeek	1.200

19. Les Sylphides (Bouillon)	15.000
20) Association de l'Athénée Royal (Florennes)	3.600
21) Cercle de Conférences (Hollogne-s/Geer)	1.400
22) Li Cwerneu a.s.b.l. (Huy)	1.900
23) Amis de la langue française (Knokke)	2.000
24) Fédération des bibliothécaires du Hainaut (La Louvière)	1.400
25) Cours libres de culture générale (Liège)	34.600
26) Cercle de Conférences (Louvain)	5.000
27) Conférences sur les Beaux-Arts (Namur)	6.600
28) Service Civil International (Marcinelle)	2.100
29) Cercle pédagogique Achille Delbecq I (Ramegnies-Chain)	1.500
30) Amicale de l'Ecole Moyenne (St-Georges s/Meuse)	2.400
31) Maison des Loisirs (Seraing)	3.900
32) Association pour la propagande de la langue française (Tirlemont)	3.900
33) Amis de la Fagne (Verviers)	2.000
34) « La Mutuelle » Université Populaire (Verviers)	2.500

E) Ciné et Photo-Clubs : 6.600 francs.

1) Club de l'Ecran (Arlon)	3.700
2) Club de l'Ecran (La Louvière)	2.900

F) Théâtre d'Amateurs : 545.100 francs.

A. — Fédérations Nationales.

1) Commission Interfédérale des cercles dramatiques de langue française et wallonne (Bruxelles)	24.100
2) Fédération Nationale des Cercles dramatiques de langue française (Bruxelles)	122.000
3) Fédération Nationale des dramatiques catholiques (Montigny s/Sambre)	103.500
4) Union Nationale des Fédérations Wallonnes (Namur)	30.000

B. — Cercles.

5) Fédération des Cercles Postsecondaires de Bruxelles (Molenbeek-Bruxelles)	12.700
6) Jeune Théâtre de l'U.L.B. (Bruxelles)	14.400
7) Cercle d'art théâtral « Le Masque » (Bruxelles)	—
8) « Petit Théâtre » (Bruxelles)	10.000
9) Théâtre folklorique de marionnettes (Bruxelles)	20.000
10) Union Dramatique et Philanthropique (Bruxelles)	20.300
11) « Jeu scénique » de la fête paysanne (Etalle)	10.000
12) Club d'art dramatique de l'Ecole Professionnelle de la rue Feronstrée (Liège)	1.000
13) Compagnons de St-Lambert (Liège)	50.000
14) Théâtre Communal Wallon « Le Trianon » (Liège)	75.000
15) Cercle Théâtral de l'Université de Louvain (Anvers)	20.000

C. — Cours de formation.

16) Cours Provinciaux d'art dramatique (Liège)	7.000
17) Ecole Régionale d'Art Dramatique (Mariembourg)	8.000

G) Théâtre professionnel non-permanent : 326.500 francs.

1) Spectacle d'art (Bruxelles)	49.000
2) Théâtre de l'Equipe (Bruxelles)	88.750
3) Théâtre flottant (Bruxelles)	188.750

H) Représentations dans les cantons de l'Est : 50.000 francs.

1) Beaux spectacles (Eupen)	20.000
2) Cercle dramatique (Malmédy)	20.000
3) Cercle littéraire (St-Vith)	10.000

Répartition des subsides aux œuvres
d'éducation populaire,
pour l'exercice 1951 (activité 1950).

Œuvres générales.

Davidsfonds.

Section d'Aartselaar fr.	1.300
» Balen-Wezel	2.000
» Beerzel	2.500
» Boechout	2.600
» Boom	2.000
» Brecht	1.100
» Broechem	2.100
» Deurne-Nord	1.400
» Edegem	2.600
» Geel	2.200
» Hoboken	5.200
» Hombeek	1.200

Afdeling	Hoogstraten	1.000
»	Kasterlee	2.100
»	Lier	5.600
»	Lint	2.800
»	Mortsel	6.300
»	Puurs	2.100
»	Rijkevorsel	1.200
»	Rumst	1.000
»	Schelle	2.900
»	St Amands Mariakerke	1.000
»	Wijnegem	1.100
»	Wilrijk	8.500
»	Stabroek-Lillo	1.000
»	Asse	2.600
»	Diest	1.100
»	Elsene	1.900
»	Evere	1.100
»	Halle	3.900
»	Haren	1.300
»	Herent	1.600
»	Hever	1.300
»	Hoeilaart	1.600
»	Humbeek	1.700
»	Kampenhout	1.100
»	Kapelle o/d Bosch	2.100
»	Keerbergen	1.100
»	Leuven	2.600
»	Fleverlee	2.000
»	Londerzeel	2.500
»	Machelen (Br.)	1.000
»	Merchtem	2.300
»	Overijse	2.400
»	Rummen	1.500
»	Stokkel	3.100
»	Tienen	1.400
»	Tildonk	2.200
»	Ukkel	1.400
»	Kessel-Lo	1.200
»	Werchter	1.900
»	Bilzen	2.800
»	Bocholt	1.500
»	Bree	1.600
»	Overpelt	2.700
»	Hasselt	2.400
»	Heusden	4.300
»	Berkebos	2.400
»	Houthalen	1.300
»	Maaseik	6.300
»	Mechelen a/d Maas	3.600
»	Peer	3.200
»	Stevvoort	2.000
»	Tessenderlo	4.600
»	Tongeren	6.500
»	Landen	1.300
»	Aalst	1.600
»	Belsele-Waas	1.400
»	Berlare (Vl.)	1.000
»	Dendermonde	1.700
»	Deurle	1.300
»	Eeklo	2.500
»	Gentbrugge	1.100
»	Geraardsbergen	1.600
»	Kruishoutem	1.600
»	Lebbeke	1.100
»	Lovendegem	1.100
»	Maldegem	2.900
»	Mere	2.600
»	Moorsel (O. Vl.)	1.100
»	Opbrakel	2.100
»	Nieuwerkerken	1.500
»	Ninove	1.400
»	Buggenhout	1.000
»	Ronse	1.100
»	Sinaai	2.300
»	St-Amandsberg	1.600
»	St Laureins	1.100
»	Beveren-Waas	2.000
»	Aarsele-Kanegem	1.300
»	Aartrijke	2.900
»	Ardoosie	1.000
»	Assebroek	1.000
»	Bellegem	1.400
»	Blankenberge	1.500
»	Brugge	1.800
»	De Haan	1.200
»	De Panne	1.400
»	Diksmuide	1.800
»	Eernegem	1.900
»	Geluwe	2.700

Section	Hoogstraten	1.000
»	Kasterlee	2.100
»	Lierre	5.600
»	Lint	2.800
»	Mortsel	6.300
»	Puurs	2.100
»	Rijkevorsel	1.200
»	Rumst	1.000
»	Schelle	2.900
»	St Amands Mariakerke	1.000
»	Wijnegem	1.100
»	Wilrijk	8.500
»	Stabroek-Lillo	1.000
»	Asse	2.600
»	Diest	1.100
»	Ixelles	1.900
»	Evere	1.100
»	Hal	3.900
»	Haren	1.300
»	Herent	1.600
»	Hever	1.300
»	Hoeilaart	1.600
»	Humbeek	1.700
»	Kampenhout	1.100
»	Kapelle o/d Bosch	2.100
»	Keerbergen	1.100
»	Louvain	2.600
»	Fleverlee	2.000
»	Londerzeel	2.500
»	Machelen (Br.)	1.000
»	Merchtem	2.300
»	Overijse	2.400
»	Rummen	1.500
»	Stokkel	3.100
»	Tirlemont	1.400
»	Tildonk	2.200
»	Uccle	1.400
»	Kessel-Lo	1.200
»	Werchter	1.900
»	Bilzen	2.800
»	Bocholt	1.500
»	Bree	1.600
»	Overpelt	2.700
»	Hasselt	2.400
»	Heusden	4.300
»	Berkebos	2.400
»	Houthalen	1.300
»	Maaseik	6.300
»	Mechelen a/d Maas	3.600
»	Peer	3.200
»	Stevvoort	2.000
»	Tessenderlo	4.600
»	Tongres	6.500
»	Landen	1.300
»	Alost	1.600
»	Belsele-Waas	1.400
»	Berlare (Vl.)	1.000
»	Termonde	1.700
»	Deurle	1.300
»	Eeklo	2.500
»	Gentbrugge	1.100
»	Grammont	1.600
»	Kruishoutem	1.600
»	Lebbeke	1.100
»	Lovendegem	1.100
»	Maldegem	2.900
»	Mere	2.600
»	Moorsel (O. Vl.)	1.100
»	Opbrakel	2.100
»	Nieuwerkerken	1.500
»	Ninove	1.400
»	Buggenhout	1.000
»	Renaix	1.100
»	Sinaai	2.300
»	St-Amandsberg	1.600
»	St Laureins	1.100
»	Beveren-Waas	2.000
»	Aarsele-Kanegem	1.300
»	Aartrijke	2.900
»	Ardoosie	1.000
»	Assebroek	1.000
»	Bellegem	1.400
»	Blankenberge	1.500
»	Bruges	1.800
»	De Haan	1.200
»	La Panne	1.400
»	Dixmude	1.800
»	Eernegem	1.900
»	Geluwe	2.700

Afdeling	Gistel	2.700
»	Gullegem	1.000
»	Harelbeke	1.000
»	Heestert	1.500
»	Hooglede	1.200
»	Ichtegem	1.000
»	Ieper	3.200
»	Izegem	3.000
»	Jabbeke	1.300
»	Kortemark	1.300
»	Kortrijk	2.100
»	Lauwe	2.100
»	Leffinge	1.000
»	Lendeledede	2.000
»	Lichtervelde	1.300
»	Loppem	1.200
»	Menen	2.100
»	Moeskroen	1.000
»	Nieuwpoort	1.000
»	Oostduinkerke a/Zee	1.700
»	Oostende	3.000
»	Oostrozebeke	1.300
»	Oostvleteren	1.000
»	Oudenburg	1.200
»	Pittem	1.300
»	Rekkem	1.000
»	Roeselare	2.800
»	St-Denijs (W. VI.)	1.000
»	St-Kruis	2.400
»	Tielt	3.100
»	Torhout	3.100
»	Varsenare	1.000
»	Veurne	2.900
»	Vichte	1.000
»	Waregem	2.100
»	Wervik	2.500
»	Westrozebeke	1.000
»	Wevelgem	1.800
»	Wingene	1.900
»	Zedelgem	1.100
»	Zonnebeke	1.700
»	Zwevegem	1.500

Willemsfonds.

286.100

Hoofdbestuur	12.000
Afdeling Antwerpen	4.000
» Boom	1.500
» Brussel	3.000
» Gent	2.500
» Knokke	2.500
» Lokeren	1.800
» Roeselaere	1.200
» St-Niklaas-Waas	1.100
» St-Truiden	1.000
» Vilvoorde	1.700
» Wervik	1.000

33.300

Vlaamse Vereniging van Bibliotheek — Archief en Museum- personeel — Antwerpen	1.800
--	-------

Plaatselijke werken voor Volksopleiding.

Volksontwikkeling St-Jan, Borgerhout	1.600
Veertiendaagse Studiekring, Kontich	1.800
Studiekring, Mechelen	2.100
Gitschotel-Buurschap, Borgerhout	2.000
Verbroedering Stadsdiensten, Turnhout	1.400
Hoplandia, Antwerpen	2.000
Volksontwikkeling « Excelsior », Antwerpen	2.600
Kunstkring « Het Vierkant », Puurs	1.100
Oud-Leerlingenbond, Middelbare Scholen, Niel	1.900
Help U zelve, Volksleesavonden, Antwerpen	1.200
O. S. B. A. Antwerpen, Antwerpen	14.200
Jeugdgemeenschap voor Kunstbeleving, Antwerpen	8.500
Jeugdgilde, Antwerpen	6.000
Kon. Mij voor Dierkunde, Antwerpen	7.000
V. O. L. B. A. Antwerpen, Antwerpen	36.460
Kunst voor Allen, Mechelen	30.800
Bond der Westvlamingen, Brussel	2.000
Die Corenblomme, Tienen	6.000
Kath. Vl. Hoogstudentenverbond, Leuven	9.000
Alg. Verbond der Vl. Oudleerlingenverenigingen, Jette-Brussel	3.700
Kon. Kunstkring, Leuven	1.700
Hoogstudentenverbond voor Katholieke Actie, Leuven	1.700
Vrienden van de Opvoedende Dienst, Brussel	6.100

Section	Gistel	2.700
»	Gullegem	1.000
»	Harelbeke	1.000
»	Heestert	1.500
»	Hooglede	1.200
»	Ichtegem	1.000
»	Ypres	3.200
»	Izegem	3.000
»	Jabbeke	1.300
»	Kortemark	1.300
»	Courtrai	2.100
»	Lauwe	2.100
»	Leffinge	1.000
»	Lendeledede	2.000
»	Lichtervelde	1.300
»	Loppem	1.200
»	Menin	2.100
»	Mouscron	1.000
»	Nieuport	1.000
»	Oostduinkerke a/Zee	1.700
»	Ostende	3.000
»	Oostrozebeke	1.300
»	Oostvleteren	1.000
»	Oudenburg	1.200
»	Pittem	1.300
»	Rekkem	1.000
»	Roulers	2.800
»	St-Denijs (W. VI.)	1.000
»	St-Kruis	2.400
»	Tielt	3.100
»	Torhout	3.100
»	Varsenare	1.000
»	Furnes	2.900
»	Vichte	1.000
»	Waregem	2.100
»	Wervik	2.500
»	Westrozebeke	1.000
»	Wevelgem	1.800
»	Wingene	1.900
»	Zedelgem	1.100
»	Zonnebeke	1.700
»	Zwevegem	1.500

Willemsfonds.

286.100

Comité central	12.000
Section d'Anvers	4.000
» Boom	1.500
» Bruxelles	3.000
» Gand	2.500
» Knokke	2.500
» Lokeren	1.800
» Roulers	1.200
» Saint-Nicolas-Waes	1.100
» St-Trond	1.000
» Vilvorde	1.700
» Wervik	1.000

33.300

Vlaamse Vereniging van Bibliotheek — Archief en Museum- personeel — Anvers	1.800
---	-------

Œuvres locales d'éducation populaire.

Volksontwikkeling St-Jan, Borgerhout	1.600
Veertiendaagse Studiekring, Kontich	1.800
Studiekring, Malines	2.100
Gitschotel-Buurschap, Borgerhout	2.000
Verbroedering Stadsdiensten, Turnhout	1.400
Hoplandia, Anvers	2.000
Volksontwikkeling « Excelsior », Anvers	2.600
Kunstkring « Het Vierkant », Puurs	1.100
Oud-Leerlingenbond, Middelbare Scholen, Niel	1.900
Help U zelve, Volksleesavonden, Anvers	1.200
O. S. B. A. Antwerpen, Anvers	14.200
Jeugdgemeenschap voor Kunstbeleving, Anvers	8.500
Jeugdgilde, Anvers	6.000
Kon. Mij voor Dierkunde, Anvers	7.000
V. O. L. B. A. Antwerpen, Anvers	36.460
Kunst voor Allen, Malines	30.800
Bond der Westvlamingen, Bruxelles	2.000
Die Corenblomme, Tirlemont	6.000
Kath. Vl. Hoogstudentenverbond, Louvain	9.000
Alg. Verbond der Vl. Oudleerlingenverenigingen, Jette-Bruxelles	3.700
Kon. Kunstkring, Louvain	1.700
Hoogstudentenverbond voor Katholieke Actie, Louvain	4.000
Vrienden van de Opvoedende Dienst, Bruxelles	6.100

De Aarschotse Kunstkamer, Aarschot...	1.800
Vereniging van Limburgse Schrijvers, Hasselt...	4.000
Kunstkring St-Truiden, St-Truiden...	5.300
Culturele Kring, Maaseik...	1.700
Volksontwikkeling door Boek en voordracht, Zutendaal...	2.200
Parochiale Studiekkring Achel, Hasselt...	1.000
Pro Arte, Gent...	9.000
Studiekkring « Trouw en Volharden », Dendermonde	1.000
Gem. Comité voor Voorlichting en Volksopleiding, St-Gillis-Dendermonde...	1.600
Piet Stautkring, Beveren-Waas...	2.900
Kath. Vl. Hoogstudentenverbond, Gent...	3.700
Erasmusgenootschap, Gent...	4.500
Volksontwikkeling, Lede...	1.000
Museum van Temse en van de Schelde, Temse...	1.100
Bibliotheca Wasiana, St-Niklaas...	2.500
Zottegemse Culturele Kring, Strijpen (Zottegem)	1.500
Oudleerlingenbond R. M. S., Zelsate...	1.000
Leesclub Boekuil, Gent...	10.100
Culturele Kring, De Panne...	1.800
De Uylenspieghels, Brugge...	3.500
Kunstvrienden van Harelbeke, Harelbeke...	1.300
	215.660

Hoger Onderwijs voor het Volk.

Volksuniversiteit E. Vandervelde, Antwerpen...	70.000
Kath. Vlaamse Hogeschooluitbreiding, Antwerpen	47.400
Kath. Vlaamse Hogeschooluitbreiding, Brussel...	2.500
Gewestelijke Volkshogeschool, Koersel...	35.500
Volkshogeschoolcursussen, Heverlee...	15.000
	170.400

Arbeidersopvoeding.**Centrale voor Arbeidersopvoeding.**

Centrale, Brussel...	54.000
Gewestel. Sociale School, Boom...	13.500
Comité voor Arbeidersopvoeding, Antwerpen...	8.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Deurne-Noord...	1.200
Comité voor Arbeidersopvoeding, Deurne-Centr...	1.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Hoboken...	1.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Kapellen...	1.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Merkssem...	1.900
Comité voor Arbeidersopvoeding, Boom...	1.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Turnhout...	6.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Mechelen...	11.500
Comité voor Arbeidersopvoeding, Leuven...	3.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Tienen...	2.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Molenbeek - Br.	2.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Zaventem...	1.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Gent...	30.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, St-Niklaas...	2.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Temse...	1.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Lokeren...	3.200
Comité voor Arbeidersopvoeding, Brugge...	4.700
Comité voor Arbeidersopvoeding, Menin...	3.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Roeselare...	2.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Ieper...	1.900
	160.600

Kath. Werkliedenbonden, Brussel...	213.500
Kath. Arbeidersvrouwengilden, Brussel...	42.480
Gewestel. Soc. School voor Vrouwen, Brussel...	2.700
Gewestel. Sociale Scholen, Turnhout...	22.000
	441.280

Culturele Inrichting van het Arbeidersverlof en Volkstoerisme.**Vlaamse Toeristenbond.**

Hoofdbestuur...	9.960
Afdeling Groot-Antwerpen...	3.700
» Boom...	1.500
» Mechelen...	1.600
» Willebroek...	1.000
» Brussel...	3.900
» Aarschot...	1.000
» Leuven...	1.000
» Evergem...	1.300
» Gent...	7.400
» Brugge...	3.700
	36.060
Arbeiderstoeristenbond...	25.500

De Aarschotse Kunstkamer, Aarschot...	1.800
Vereniging van Limburgse Schrijvers, Hasselt...	4.000
Kunstkring St-Truiden, St-Truiden...	5.300
Culturele Kring, Maaseik...	1.700
Volksontwikkeling door Boek en voordracht, Zutendaal...	2.200
Parochiale Studiekkring Achel, Hasselt...	1.000
Pro Arte, Gand...	9.000
Studiekkring « Trouw en Volharden », Termonde	1.000
Gem. Comité voor Voorlichting en Volksopleiding, St-Gilles-Termonde...	1.600
Piet Stautkring, Beveren-Waas...	2.900
Kath. Vl. Hoogstudentenverbond, Gand...	3.700
Erasmusgenootschap, Gand...	4.500
Volksontwikkeling, Lede...	1.000
Museum van Temse en van de Schelde, Tamise...	1.100
Bibliotheca Wasiana, St-Nicolas...	2.500
Zottegemse Culturele Kring, Strijpen (Zottegem)	1.500
Oudleerlingenbond R. M. S., Zelsate...	1.000
Leesclub Boekuil, Gand...	10.100
Culturele Kring, La Panne...	1.800
De Uylenspieghels, Bruges...	3.500
Kunstvrienden van Harelbeke, Harelbeke...	1.300
	215.660

Enseignement supérieur populaire.

Volksuniversiteit E. Vandervelde, Anvers...	70.000
Kath. Vlaamse Hogeschooluitbreiding, Anvers...	47.400
Kath. Vlaamse Hogeschooluitbreiding, Bruxelles...	2.500
Gewestelijke Volkshogeschool, Koersel...	35.500
Volkshogeschoolcursussen, Heverlee...	15.000
	170.400

Education ouvrière.**Centrale d'éducation ouvrière.**

Centrale, Bruxelles...	54.000
Gewestel. Sociale School, Boom...	13.500
Comité voor Arbeidersopvoeding, Anvers...	8.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Deurne-Nord...	1.200
Comité voor Arbeidersopvoeding, Deurne-Centr...	1.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Hoboken...	1.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Kapellen...	1.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Merkssem...	1.900
Comité voor Arbeidersopvoeding, Boom...	1.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Turnhout...	6.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Malines...	11.500
Comité voor Arbeidersopvoeding, Louvain...	3.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Tirlenmont...	2.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Molenbeek - Br.	2.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Zaventem...	1.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Gand...	30.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, St-Nicolas...	2.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Tamise...	1.000
Comité voor Arbeidersopvoeding, Lokeren...	3.200
Comité voor Arbeidersopvoeding, Bruges...	4.700
Comité voor Arbeidersopvoeding, Menin...	3.800
Comité voor Arbeidersopvoeding, Roulers...	2.300
Comité voor Arbeidersopvoeding, Ypres...	1.900
	160.600

Fédérations ouvrières cath., Bruxelles...	213.500
Ligues ouvrières fémin. chrét., Bruxelles...	42.480
Ecole sociale fémin. région., Bruxelles...	2.700
Gewestel. Sociale Scholen, Turnhout...	22.000
	441.280

Organisation culturelle des vacances ouvrières et tourisme populaire.**Vlaamse Toeristenbond.**

Comité central...	9.960
Section du Grand-Anvers...	3.700
» Boom...	1.500
» Malines...	1.600
» Willebroek...	1.000
» Bruxelles...	3.900
» Aarschot...	1.000
» Louvain...	1.000
» Evergem...	1.300
» Gand...	7.400
» Bruges...	3.700
	36.060
Arbeiderstoeristenbond...	25.500

**Werken voor wetenschappelijke vulgarisatie en
vrije tijdsbesteding.**

Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon, Antwerpen	1.500
Gidsenbond Brugge, Brugge	1.900
Bond West-Vlaamse Folkloristen, Brugge	2.300
Avicolor, Gent	1.500
Ornithologische Vereniging « De Wielewaal », Brussel	4.800
Vereniging voor Sterrenkunde, Gentbrugge	5.000
Geschied- en Oudheidkundige Kring St-Ursula, Lanaken	600
Geschied- en Oudheidkundige Kring, Hasselt	1.200
Limburgse Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, Tongeren	1.000
Genootschap voor Geschiedenis-Oudheidkunde en Folklore, Neerpelt	1.400
Geschied- en Oudheidkundige Kring, St-Truiden	700

21.900

Liefhebberstoneel en Poppenspel.
Nationaal Vlaams Kristen Toneelverbond.

Nationaal Verbond	28.000
Provinciaal Verbond van Antwerpen	18.500
Provinciaal Verbond van Brabant	3.500
Provinciaal Verbond van Oost-Vlaanderen	5.000
Provinciaal Verbond van West-Vlaanderen	10.000
Vriendenkring, Aartselaar	1.700
O. L. S. E. A., Antwerpen	1.700
Christene Jonge Strijders, Boom	1.300
De Nieuwe Strijders, Niel	1.300
Dienet Vre, St-Mariaburg	1.300
Hoger Op, Wuustwezel	1.200
Onze Kring, Kapellen	1.700
Rust Roest, Leest	1.800
Opgang, Deurne	2.400
Vreugd voor Jeugd, Turnhout	3.300
St-Jozefskring, Berchem (Antwerpen)	2.000
Caritate, Antwerpen	2.400
Toneelkring St-Franciscus, Merksem	1.800
Flandria, Antwerpen	2.500
Kunst Adelt, Oppuurs	1.300
Lutgardia, Antwerpen	1.800
Volkveredeling, Vilvoorde	2.000
Nut en Vermaak, Vilvoorde	2.100
Kunstvrienden, Merchtem	1.500
Climax, Hasselt	5.700
Door en Voor het Volk, Rummen	1.700
Nieuw Leven, Eisden	1.800
Loonse Volkstoneel, Borgloon	2.500
Volharding, Halen	1.200
Thalia, Houthalen	5.000
Jeses metter Balsemblomme, St-Amandsberg-Gent	4.600
De Eendracht, Geraardsbergen	1.800
Opbouwen, Gent	1.800
Ste-Barbara, Gent	2.600
Ghesellen van St-Lieven, Ledeberg-Gent	2.400
Deugd en Vermaak, Menen	2.900
Pogen, Knokke	4.000
Volkveredeling, Tielt	1.800
De Valk, St-Andries-Brugge	1.800
Volkveredeling, Roeselare	3.400
Met Hert en Ziel, Pittem	1.800
Excelsior, Roeselare	1.600
Doe om wel, Ardooie	1.800
Iever en Eendracht, Menin	2.300
Meer Vreugde, Oostrozebeke	1.500
Streven, Vichte	2.000
Help U zelf, Moerkerke	1.200
Vreugd in Deugd, Moen	1.400
Kunst en Vreugd, Hoogde	1.700
Kin Kank-Hoorn, De Panne	2.300
Volkveredeling, Lauwe	1.800
Richten, Ieper	4.000
Onder Ons, Geluwe	2.300
Pogen, Waregem	3.100

170.900

Nationaal Toneelverbond.

Nationaal Verbond	50.000
Provinciaal Verbond Oost-Vlaanderen	5.250
Provinciaal Verbond Brabant	6.750
De Kunstvrienden, Borgerhout	1.800
De taalzucht, Mechelen	18.000
Catharina Beersmans, Turnhout	2.900
Xaverianen, Lier	1.700
Kunst en Vermaak, Mechelen	1.300

**Œuvres de vulgarisation scientifique et d'organi-
sation des loisirs.**

Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon, Anvers	1.500
Gidsenbond Brugge, Bruges	1.900
Bond West-Vlaamse Folkloristen, Bruges	2.300
Avicolor-club, Gand	1.500
Ornithologische Vereniging « De Wielewaal », Bruxelles	4.800
Vereniging voor Sterrenkunde, Gentbrugge	5.000
Geschied- en Oudheidkundige Kring St-Ursula, Lanaken	600
Geschied- en Oudheidkundige Kring, Hasselt	1.200
Limburgse Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, Tongres	1.000
Genootschap voor Geschiedenis-Oudheidkunde en Folklore, Neerpelt	1.400
Geschied- en Oudheidkundige Kring, St-Trond	700

21.900

Théâtre d'Amateurs et des Marionnettes.
Nationaal Vlaams Kristen Toneelverbond.

Fédération nationale	28.000
Fédération provinciale d'Anvers	18.500
Fédération provinciale du Brabant	3.500
Fédération provinciale de la Flandre orientale	5.000
Fédération provinciale de la Flandre occidentale	10.000
Vriendenkring, Aartselaar	1.700
O. L. S. E. A., Anvers	1.700
Christene Jonge Strijders, Boom	1.300
De Nieuwe Strijders, Niel	1.300
Dienet Vre, St-Mariaburg	1.300
Hoger Op, Wuustwezel	1.200
Onze Kring, Kapellen	1.700
Rust Roest, Leest	1.800
Opgang, Deurne	2.400
Vreugd voor Jeugd, Turnhout	3.300
St-Jozefskring, Berchem (Anvers)	2.000
Caritate, Anvers	2.400
Toneelkring St-Franciscus, Merksem	1.800
Flandria, Anvers	2.500
Kunst Adelt, Oppuurs	1.300
Lutgardia, Anvers	1.800
Volkveredeling, Vilvorde	2.000
Nut en Vermaak, Vilvorde	2.100
Kunstvrienden, Merchtem	1.500
Climax, Hasselt	5.700
Door en Voor het Volk, Rummen	1.700
Nieuw Leven, Eisden	1.800
Loonse Volkstoneel, Looz	2.500
Volharding, Halen	1.200
Thalia, Houthalen	5.000
Jeses metter Balsemblomme, St-Amandsberg-Gand	4.600
De Eendracht, Grammont	1.800
Opbouwen, Gand	1.800
Ste-Barbara, Gand	2.600
Ghesellen van St-Lieven, Ledeberg-Gand	2.400
Deugd en Vermaak, Menen	2.900
Pogen, Knokke	4.000
Volkveredeling, Tielt	1.800
De Valk, St-Andries-Bruges	1.800
Volkveredeling, Roeselare	3.400
Met Hert en Ziel, Pittem	1.800
Excelsior, Roulers	1.600
Doe om wel, Ardooie	1.800
Iever en Eendracht, Menin	2.300
Meer Vreugde, Oostrozebeke	1.500
Streven, Vichte	2.000
Help U zelf, Moerkerke	1.200
Vreugd in Deugd, Moen	1.400
Kunst en Vreugd, Hoogde	1.700
Kin Kank-Hoorn, La Panne	2.300
Volkveredeling, Lauwe	1.800
Richten, Ypres	4.000
Onder Ons, Geluwe	2.300
Pogen, Waregem	3.100

170.900

Fédération nationale d'Associations d'art dramatique.

Fédération nationale	50.000
Fédération provinciale de la Flandre orientale	5.250
Fédération provinciale du Brabant	6.750
De Kunstvrienden, Borgerhout	1.800
De Taalzucht, Malines	18.000
Catharina Beersmans, Turnhout	2.900
Xaverianen, Lierre	1.700
Kunst en Vermaak, Malines	1.300

De Vrijheidszonen, Mechelen	1.300
De Noordster, Mechelen	3.700
Hoop en Liefde, Borgerhout	2.700
Antoon van Dijk's kring, Antwerpen	1.500
St Augustinus, Antwerpen	2.600
De Klauwaerts, Antwerpen	1.200
De Broedermin, Antwerpen	3.200
De Bloeiende Wijngaard, Berchem/Antwerpen	2.000
De Wijngaard, Hombeek	1.400
Kunstverbond, Turnhout	5.300
De Morgenster, Mechelen	2.400
De Dilezonen, Mechelen	1.300
Taal en Vrijheid, Mechelen	1.900
De Moedertaal, Mechelen	3.500
Amicale A. B. O. B., Mechelen	2.400
De Vlaamse Toneelstrijders, Mechelen	1.900
Aurora, Deurne	1.800
Vriendenkring P. T. T., Mechelen	1.900
De Goudbloem, St Nikolaas	2.500
Jeugdtonaal der S. O., Gent	10.800
Van Crombrughe Genootschap, Gent	3.800
Toneelgezelschap P. T. T., Gent	2.800
Geluk in 't Werk, Gent	5.300
Trouw aan Kunst, Hamme	1.900
Arie van den Heuvel, Gent	1.600
De Melomanen, Gent	8.000
Excelsior, Brugge	1.700
Ijzerbloempje, Middelkerke	1.300
Nut en Vermaak, Oostende	1.500
Zeebare Herten, Roeselare	1.700
Overwinders in Eendrachtigheid, Izegem	1.300
Kon. Van Neste genootschap, Oostende	3.500
Toneelkring Dageraad, Bredene	1.300
De Kunstminnende Broeders, Menen	2.300
O. L. Vrouw Fonteyne, Tienen	1.800
De Heidebloem, Tienen	1.500
Voor onze Joud, Tienen	1.600
De Morgenster, Koekelberg	2.000
Onder Ons, Brussel II	2.500
De Kunstvrienden, St-Jans-Molenbeek	1.300
De Verbroedering, Brussel	2.300
De Goudbloem, Vilvoorde	19.000
De Violier, Vilvoorde	2.000
De Vondelskring, Machelen	1.400
Felix Van de Sande's Kring, Koekelberg	1.800
Kunst en Moedertaal, Schaarbeek	1.300
De Violier, Jette	2.300
De Verbroedering, Kortenberg	1.900
Leuvense Toneelwacht, Leuven	3.700
De Gulden Palm, Leuven	3.500
De Morgenster, Louvain	2.200
De Linde, Louvain	1.800
La Marguerite, Louvain	2.700
De Dilezonen, Louvain	1.500
Trouw en Moed, Herent	1.000
De Brabantse Leeuw, Elsene	2.000
Hoger Op, Brussel	1.800
Hoger Streven, Aarschot	1.300
Kunstkring, Evere	1.300
De Wijngaard, Brussel	2.000
Albert Grisar, Leuven	1.600

250.100

Federatie Socialistische Toneelkringen.

Nationale Federatie	2.050
Multatuli, Wevelgem	1.200
Hoger Op, Kapellen	2.600
Ten strijde voor 't Recht, Rumst	1.200
Gelijkheid en Recht, Mechelen	2.500
Volksontwikkeling, Zelzate	1.200
Gustaaf Verheecke, Waarschoot	1.300
Dorst naar Ontwikkeling, Assenede	1.100
Het Licht, Turnhout	2.200
Kunst veredelt, Hemiksem	2.300
Multatuli, Antwerpen	2.500
Vrijheid, Antwerpen	3.000
Klaprozen, Ekeren	1.200
Recht voor Allen, Hoboken	2.000
Multatuliking, Gent	8.500

34.850

Toneelkr. « Onder Ons », St-Lambrechts-Woluwe	1.600
Toneelkring « De Korenbloem », Hakendover	1.300
Toneelkring « Hoger Op », Drieslinter	1.300
Verenigde Vrienden, St-Martens-Voeren	1.600
Antwerps Volkstoneel, Mortsel	9.500
Toneelgemeenschap « Kunst na Arbeid », Ekeren	1.800
Ons Missietoneel, Brussel	9.000

De Vrijheidszonen, Malines	1.300
De Noordster, Malines	3.700
Hoop en Liefde, Borgerhout	2.700
Antoon van Dijk's kring, Anvers	1.500
St Augustinus, Anvers	2.600
De Klauwaerts, Anvers	1.200
De Broedermin, Anvers	3.200
De Bloeiende Wijngaard, Berchem/Anvers	2.000
De Wijngaard, Hombeek	1.400
Kunstverbond, Turnhout	5.300
De Morgenster, Malines	2.400
De Dilezonen, Malines	1.300
Taal en Vrijheid, Malines	1.900
De Moedertaal, Malines	3.500
Amicale A. B. O. B., Malines	2.400
De Vlaamse Toneelstrijders, Malines	1.900
Aurora, Deurne	1.800
Vriendenkring P. T. T., Malines	1.900
De Goudbloem, St-Nicolas	2.500
Jeugdtonaal der S. O., Gand	10.800
Van Crombrughe Genootschap, Gand	3.800
Toneelgezelschap P. T. T., Gand	2.800
Geluk in 't Werk, Gand	5.300
Trouw aan Kunst, Hamme	1.900
Arie van den Heuvel, Gand	1.600
De Melomanen, Gand	8.000
Excelsior, Bruges	1.700
Ijzerbloempje, Middelkerke	1.300
Nut en Vermaak, Ostende	1.500
Zeebare Herten, Roeselare	1.700
Overwinders in Eendrachtigheid, Izegem	1.300
Kon. Van Neste genootschap, Ostende	3.500
Toneelkring Dageraad, Bredene	1.300
De Kunstminnende Broeders, Menin	2.300
O. L. Vrouw Fonteyne, Tirlemont	1.800
De Heidebloem, Tirlemont	1.500
Voor onze Joud, Tirlemont	1.600
De Morgenster, Koekelberg	2.000
Onder Ons, Bruxelles II	2.500
De Kunstvrienden, Molenbeek-St-Jean	1.300
De Verbroedering, Bruxelles	2.300
De Goudbloem, Vilvorde	19.000
De Violier, Vilvorde	2.000
De Vondelskring, Machelen	1.400
Felix Van de Sande's Kring, Koekelberg	1.800
Kunst en Moedertaal, Schaarbeek	1.300
De Violier, Jette	2.300
De Verbroedering, Kortenberg	1.900
Leuvense Toneelwacht, Louvain	3.700
De Gulden Palm, Louvain	3.500
De Morgenster, Louvain	2.200
De Linde, Louvain	1.800
La Marguerite, Louvain	2.700
De Dilezonen, Louvain	1.500
Trouw en Moed, Herent	1.000
De Brabantse Leeuw, Ixelles	2.000
Hoger Op, Bruxelles	1.800
Hoger Streven, Aarschot	1.300
Kunstkring, Evere	1.300
De Wijngaard, Bruxelles	2.000
Albert Grisar, Louvain	1.600

250.100

Fédération des Cercles dramatiques socialistes.

Fédération nationale	2.050
Multatuli, Wevelgem	1.200
Hoger Op, Kapellen	2.600
Ten strijde voor 't Recht, Rumst	1.200
Gelijkheid en Recht, Malines	2.500
Volksontwikkeling, Zelzate	1.200
Gustaaf Verheecke, Waarschoot	1.300
Dorst naar Ontwikkeling, Assenede	1.100
Het Licht, Turnhout	2.200
Kunst veredelt, Hemiksem	2.300
Multatuli, Anvers	2.500
Vrijheid, Anvers	3.000
Klaprozen, Ekeren	1.200
Recht voor Allen, Hoboken	2.000
Multatuliking, Gand	8.500

34.850

Toneelkring « Onder Ons », Woluwe-St-Lambert	1.600
Toneelkring « De Korenbloem », Hakendover	1.300
Toneelkring « Hoger Op », Drieslinter	1.300
Verenigde Vrienden, Fouron-St-Martin	1.600
Antwerps Volkstoneel, Mortsel	9.500
Toneelgemeenschap « Kunst na Arbeid », Ekeren	1.800
Ons Missietoneel, Bruxelles	9.000

Koninklijke Toneelschool, Gent	55.000		Koninklijke Toneelschool, Gand	55.000	
Het Poppenspel, Mechelen	8.000		Het Poppenspel, Malines	8.000	
		89.100			89.100
Totaal toneel en poppenspel	544.950		Total théâtre et marionnettes	544.950	
Liefhebbers Zang- en Muziekverenigingen.			Sociétés d'amateurs de chant et de musique.		
Federatie Socialistische Muziekkorpen, Provincie Antwerpen	4.875		Fédération des Corps de musique socialistes, Province d'Anvers	4.875	
Federatie van Katholieke Muziekmaatschappijen, Antwerpen	6.055		Fédération des Sociétés catholiques de musique, Province d'Anvers	6.055	
Federatie van Liberale Muziekmaatschappijen, Provincie Antwerpen	3.837		Fédération des Sociétés libérales de musique, Province d'Anvers	3.837	
Socialistisch Mannenkoor Marxkring, Gent	2.000		Socialistisch Mannenkoor Marxkring, Gand	2.000	
Hasselts a-capella koor, Hasselt	1.900		Hasselts a-capella koor, Hasselt	1.900	
A Capellakoor « Termuren », Erembodegem	4.700		A Capellakoor « Termuren », Erembodegem	4.700	
Volksmuziekschool, Erembodegem	5.800		Volksmuziekschool, Erembodegem	5.800	
Kon. Brugse Muziekvereniging, Brugge	2.300		Kon. Brugse Muziekvereniging, Bruges	2.300	
Jeugd en Muziek, Antwerpen	6.000		Jeugd en Muziek, Anvers	6.000	
Jeugd en Muziek, Brussel	1.200		Jeugd en Muziek, Bruxelles	1.200	
Algemeen Nederlands Zangverbond, Antwerpen	46.400		Algemeen Nederlands Zangverbond, Anvers	46.400	
Muziekverbond van België	11.290		Fédération musicale de Belgique	11.290	
		96.357			96.357
Film- en Fotoclubs.			Photo- et cinéclubs.		
Filmclub « De Vrienden der Toverlantaarn », Gent	2.600		Filmclub « De Vrienden der Toverlantaarn », Gand	2.600	
Fotoclub Vooruit, Menen	3.400		Fotoclub Vooruit, Menin	3.400	
Fotoclub Vooruit, Gent	6.000		Fotoclub Vooruit, Gand	6.000	
Foto- en Kunstkring Licht en Schaduw, St-Niklaas	1.200		Foto- en Kunstkring Licht en Schaduw, St-Nicolas	1.200	
Fotokring « Artosa », Tienen	6.500		Fotokring « Artosa », Tirlemont	6.500	
Studiecentrum voor cinematografie, Gent	4.400		Studiecentrum voor cinematografie, Gand	4.400	
		24.100			24.100
Volksdansverenigingen.			Associations de culture de la danse populaire.		
Boerendansvereniging « Eigen Schoon », Oostham	4.600		Boerendansvereniging « Eigen Schoon », Oostham	4.600	
Volkskulturele gemeenschap, Antwerpen	6.500		Volkskulturele gemeenschap, Anvers	6.500	
		11.100			11.100
Algemeen totaal	1.908.507		Total général	1.908.507	